

Subscrisor

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

UTILIZAREA
DEPLINĂ
ȘI EFICIENTĂ
A FONDULUI
FUNCIAR

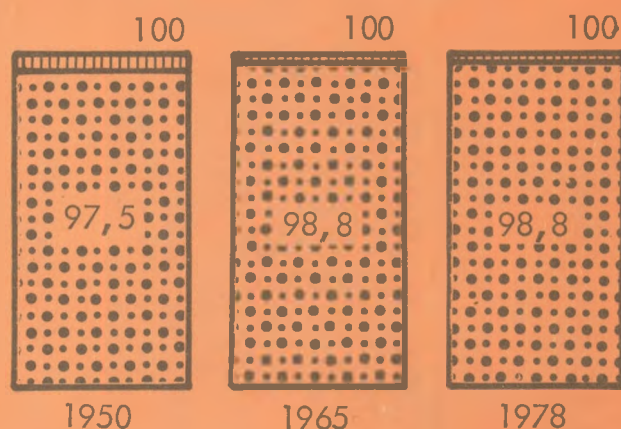
VALORIFICAREA EFICIENTA A POTENȚIALULUI

PRODUCTIV AL TERENURILOR AGRICOLE

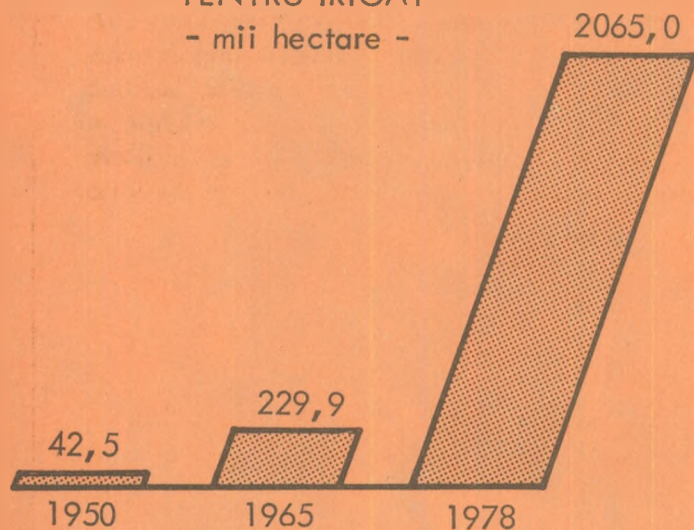
SUPRAFAȚA TOTALĂ DUPĂ MODUL DE FOLOSINȚĂ
- mii hectare -

	1950	1965	1978
Suprafața totală a țării	23750	23750	23750
Suprafața agricolă	14324	14791	14965
- arabil	9378	9817	9803
- pășuni și fânețe	4535	4316	4423
- vii și livezi	411	658	739
Suprafața fondului forestier	6446	6379	6330
Alte suprafețe	2980	2580	2455

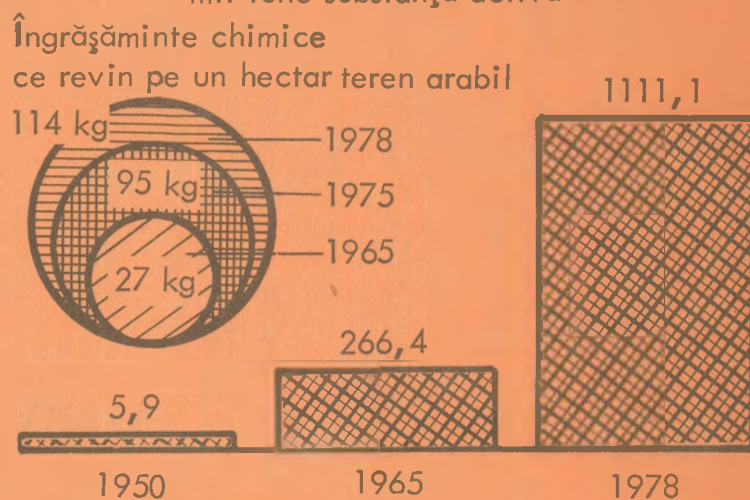
DINAMICA PONDERII SUPRAFEȚEI CULTIVATE ÎN SUPRAFAȚA ARABILĂ
- procente -

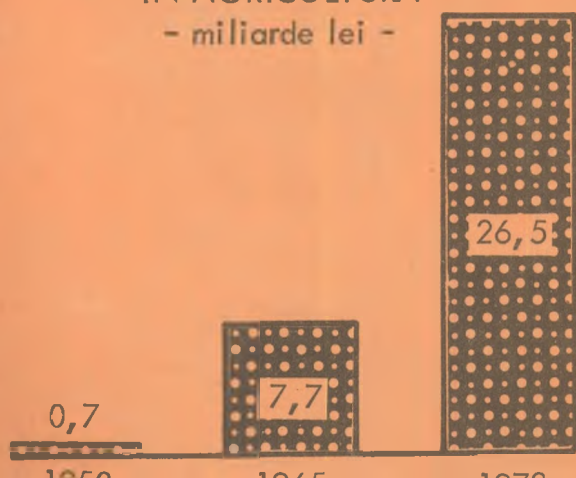
DINAMICA SUPRAFEȚEI TOTALE AMENAJATĂ PENTRU IRIGAT
- mii hectare -

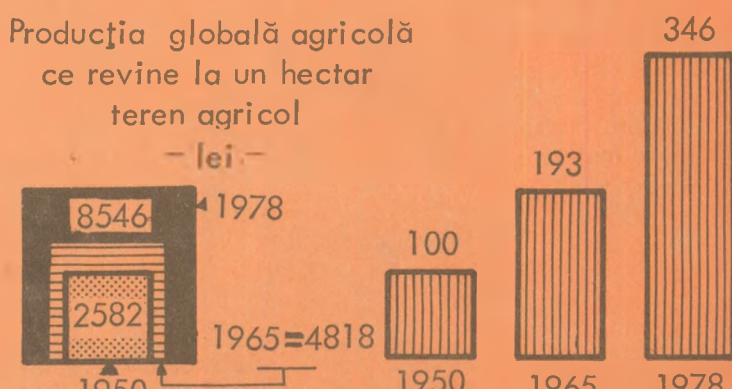
CREȘTEREA CANTITĂȚILOR DE ÎNGRAȘĂMINTE CHIMICE FOLOSITE ÎN AGRICULTURĂ
- mii tone substanță activă -

CREȘTEREA VOLUMULUI TOTAL DE INVESTIȚII ÎN AGRICULTURĂ
- miliarde lei -

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE AGRICOLE
- procente -

Economisirea energiei — componentă
a strategiei partidului
de creștere economică

ORIENTĂRI ȘI OPȚIUNI ÎN MODIFICAREA STRUCTURII BAZEI ENERGETICE NAȚIONALE

PROMOVÎND, cu deosebire după Congresul al IX-lea, o concepție științifică originală asupra dezvoltării economico-sociale a țării, partidul a pus la baza politicii sale obiective strategice care au urmărit și urmăresc o dezvoltare armonioasă a forțelor de producție și o rațională repartitie a acestora pe teritoriul țării, o rațională valorificare a materiilor prime și resurselor de care dispunem. În acest ansamblu strategic energetica ocupă un loc central. Abordarea științifică a problemelor energetice a permis ca țara noastră să-și bazeze dezvoltarea pe principii care și-au dovedit valabilitatea în practică, creînd premisele unei dezvoltări continue și multilaterale.

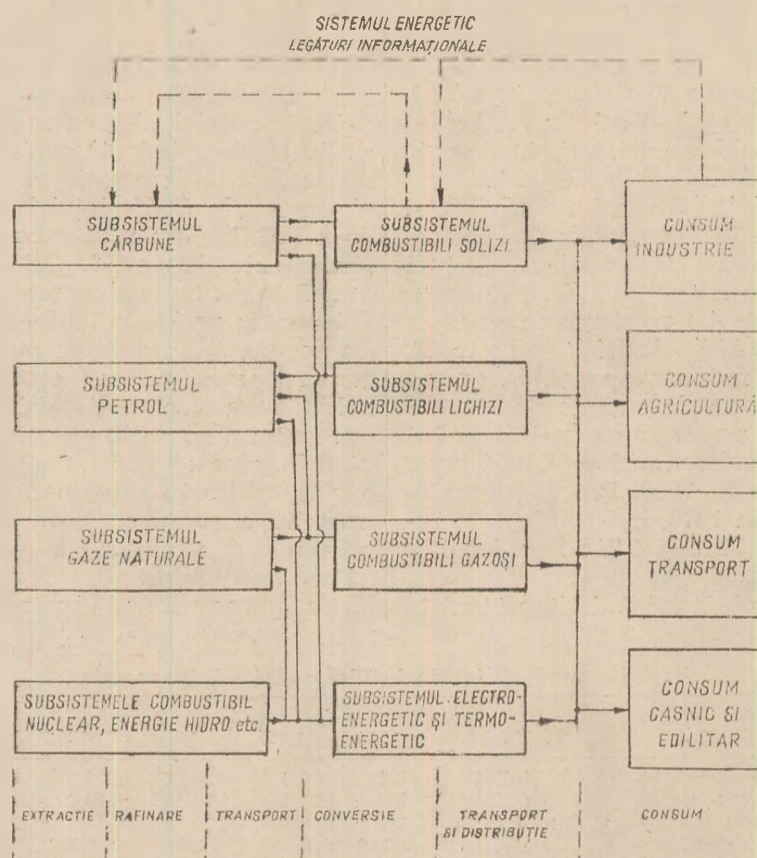
De la început, desigur, se impun câteva precizări. Consumul de energie primară pentru acoperirea tuturor necesităților omenirii este apreciat în prezent la circa 10 miliarde tone combustibil convențional pe an, iar pentru anul 2000 prevederile cele mai prudente indică o triplare a necesităților. În ceea ce privește resursele de energie, atîta timp cît nu existau nici un fel de restricții, omenirea s-a orientat pentru acoperirea necesităților spre formele cele mai ieftine și ușor de obținut. Mutațiile ce au intervenit în timp în utilizarea prioritară a diferitelor forme de energie primară se datoresc unor complexe cauze și fenomene tehnologice, economice, politice acumulate de-a lungul dezvoltării istorice. În trecut predomina consumul de cărbune, care în anul 1950 reprezenta încă 60,6% din consumul total. În anul 1975 s-a ajuns însă la un consum în proporție de circa 30% cărbune și circa 65% hidrocarburi, datorită superiorității acestora din urmă din punct de vedere caloric, a facilităților de exploatare și transport

precum și datorită prețurilor competitive de pe piața mondială. În același timp însă se remarcă faptul că hidrocarburi se obțin din câteva zone geografice și că în general sînt resurse cu posibilități de exploatare limitate, cele mai multe din țările industrializate fiind depedente în mare măsură de importul de hidrocarburi.

În țara noastră, necesitățile mereu crescînde ale unei economii în plină dezvoltare se încadrează în strategia generală a partidului de a atinge nivelul țărilor cu economie avansată. În acest cadru este demn de relevat faptul că măsuri de valorificare cît mai judicioasă și economisire a resurselor energetice au fost introduse la indicațiile secretarului general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu încă

înainte de declanșarea crizei mondiale de energie.

Fără îndoială că efectele situației energetice mondiale se resimt și în țara noastră ca urmare atît a interdependențelor economiei naționale cu economia mondială, cît și datorită faptului că necesitățile energetice — în special în domeniul hidrocarburilor — nu mai pot fi acoperite decît parțial de disponibilitățile interne. În acest cadru se poate releva că după o lungă perioadă în care România a avut balanță excedentară de energie primară, începînd din anul 1971 România a devenit importatoare de petrol. În perioada actuală, acoperirea balanței de energie se face cu importul a circa 7 milioane tone țitei brut, față de produc-

ția proprie de circa 14 milioane tone.

Evoluția orientărilor în utilizarea resurselor energetice

ÎN ANII construcției socialiste partidul a inițiat un amplu program de dezvoltare energetică, a organizat unități specializate în vederea inventarierii resurselor energetice de care dispune țara și a elaborării unor direcții de valorificare a acestora, a realizării de instalații care să asigure obținerea formelor de energie necesară dezvoltării economice a țării. Pregătirea bazei energetice a țării a necesitat o amplă activitate de prospectare geologică și inventariere, pregătirea unităților care să asigure aceste activități, elaborarea documentațiilor, realizarea noilor obiective și exploatarea corespunzătoare a acestora.

Strategia energetică a țării noastre a avut ca obiectiv asigurarea bazei energetice necesare dezvoltării economiei naționale. Valorificarea rațională a diferitelor resurse de energie a îmbrăcat forme multiple datorită faptului că dispunem de rezerve de energie variate, dar limitate cantitativ: cărbune, țiței, gaze naturale, sisturi bituminoase, resurse hidroenergetice și nucleare, energie geotermică, precum și resurse în curs de cercetare în vederea valorificării lor în perspectivă (energia solară, eoliană etc.). Evoluția producției principalilor purtători de energie este redată în tabelul nr. 1.

Potrivit datelor din anul 1960 și pînă în 1977 producția de cărbune a crescut de circa 4 ori, cea de țiței de circa 1,3 ori, cea de gaz metan de circa 4,3 ori, iar producția de energie hidroelectrică de peste 23 ori. În mod corespunzător, consumul intern de energie pe locuitor în țara noastră a evoluat de la 724 kgcc/locuitor în 1950 la 1500 kgcc/locuitor în 1960, la 2 883 kgcc/locuitor în 1970, la 3 629 kgcc/locuitor în 1975 și 3 918 kgcc/locuitor în 1977.

Un rol deosebit de important în

Tabelul nr. 2
Creșterea producției de energie electrică și a producției industriale

	Perioada					
	1951—1960		1961—1970		1971—1977	
Creșterea producției de energie electrică	100	424	100	8 750	100	183
Creșterea producției industriale	100	340	100	3 240	100	236
Raport ritmuri energie electrică față de industrie	1,24		2,71		0,77	

energetică îl are ramura energiei electrice, datorită universabilității și convertibilității în alte forme de energie; este cunoscut că energia electrică permite adoptarea unor tehnologii de înaltă tehnicitate. Față de o producție de 2,1 miliarde kWh în 1950, s-a ajuns la 64,2 miliarde kWh în 1978. Corelația dintre creșterea producției de energie electrică și dinamica producției industriale este prezentată în tabelul nr. 2.

Se observă că față de perioada 1951—1970, când ritmul de dezvoltare a producției de energie electrică a fost cu mult superior celui al întregii producții industriale, în perioada 1971—1977 acest ritm a fost de numai 0,77 din ritmul creșterii producției industriale. Reducerea ritmurilor consumului de energie primară și energie electrică, efect al unei strategii complexe elaborate de partid privind dezvoltarea calitativă a economiei românești, ține seama atât de caracterul limitat al resurselor energetice cât și de costurile tot mai mari de producere a energiei în general și a energiei electrice în special. O asemenea strategie se desprinde în mai mare măsură ca un imperativ major din documentele Conferinței Naționale a P.C.R., din numeroase alte documente de partid. Orientările generale pentru elaborarea planului pentru perioada 1981—1985 și în perspectivă urmăresc modernizarea structurilor economice, schimbarea ponderii diferitelor ramuri și produse în economia națională, ceea ce va influența pozitiv valorificarea superioară a resurselor energetice, economisirea mereu mai accentuată a energiei și combustibililor.

Se pornește de la o realitate

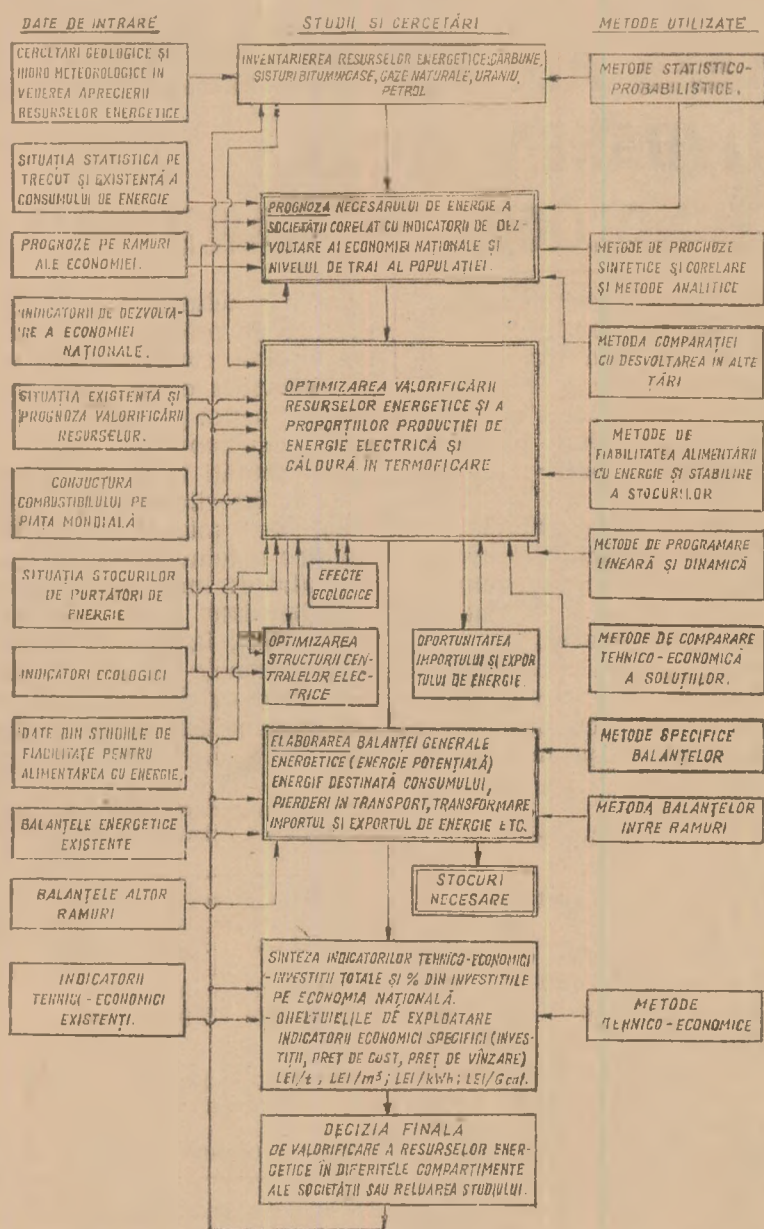
Tabelul nr. 1

Evoluția producției principalilor purtători de energie

Denumirea combustibilului	U.M.	1950	1960	1970	1975	1977
Cărbune	mil. t	3,2	6,8	20,5	27,1	26,78
Țiței extras	mil. t	5	11,5	13,4	14,6	14,65
Gaz metan	mlrd. m ³	2,1	6,7	20	27	28,76
Energie hidroelectrică	TWh	0,169	0,397	2,773	8,711	9,343

evidentă. Perturbațiile care au apărut pe piața mondială a combustibililor, în anul 1973 și care se mențin într-o stare cronică și astăzi, au atras atenția asupra caracterului limitat al unor resurse energetice ca petrolul și gazele, al repartiției neuniforme pe suprafața globului a resurselor energetice, al dependenței energetice a țărilor mari consumatoare de țările producătoare în special de petrol. Studiile și cercetările efectuate în toate țările în ultimii 5 ani, după declanșarea crizei, au determinat noi orientări în utilizarea resurselor energetice. În acest sens, se estimează astfel evoluția previzibilă a producției mondiale de energie pînă în anul 2020, după resursele primare: unele prognoze relevă orientarea spre reducerea ponderii centralelor ce produc energia pe bază de hidrocarburi pînă la circa 20% (față de circa 65% în 1975); utilizarea cărbunelui se preconizează a se intensifica; alte surse (nucleară, energie solară, geotermică, eoliană, valuri marine etc.) se evaluează că vor putea ocupa ponderi din ce în ce mai importante în energia totală. Cercetările au fost activate pentru găsirea de noi surse și pentru elaborarea de tehnologii în vederea producerii energiei cu randamente superioare. De asemenea, s-au intensificat prospecțiunile în vederea găririi de noi rezerve de combustibil.

În țara noastră s-au prevăzut de mult astfel de mutații. În hotărârile și Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. în cadrul direcțiilor de dezvoltare ale economiei României pînă în anul 1990, politica de utilizare a resurselor de energie a fost orientată spre dezvoltarea într-un ritm mai accentuat a producției de cărbuni, în special a lignitului; participarea și a centralelor nucleare; intensificarea valorificării resurselor hidroenergetice avînd în vedere folosirea complexă a apelor; descoperirea de noi surse de combustibil; atragerea în balanța energetică a unor surse noi de energie;

utilizarea mult mai intensă a resurselor secundare.

Dezvoltare coordonată

AMPLOAREA instalațiilor energetice, intercondiționările diferitelor sectoare conferă energiei un pregnant caracter sistemic, ceea ce face necesară o abordare complexă a problemelor, cu ajutorul unor tehnici perfecționate de calcul și al unor modele evoluate de optimizare. La fig. 1 se indică legăturile între diferitele subsisteme energetice și categorii de consumatori. Fiecare subsistem cunoaște o dinamică proprie de dezvoltare, ritmurile optimizându-se în funcție de factorii economici și tehnici specifici domeniului respectiv.

Politica valorificării resurselor energetice din țara noastră constituie rezultatul unei strategii pe

termen lung, fundamentată prin studii de optimizare. Este știut că fiecare etapă de dezvoltare a societății se caracterizează prin anumite randamente ale proceselor tehnologice, o anumită concepție a gospodăririi resurselor, respectiv un anumit grad de utilizare a materiei prime, energiei și combustibilului. În domeniul energetic s-au produs în ultima perioadă importante mutații, care trebuie să fie reflectate în calculele de optimizare și în hotărârile privind dezvoltarea și exploatarea sistemului energetic și a subsistemelor componente, determinate în principal de următoarele: creșterea investițiilor specifice destinate dezvoltării extracției combustibilului, amenajărilor hidroenergetice, construcției de centrale și în consecință a costurilor specifice la energia produsă; creșterea importurilor de combustibili și în special de

țiței; creșterea duratelor de execuție a obiectivelor energetice la 5—7 ani și chiar pînă la 10 ani.

Dacă în condițiile unei balanțe energetice excedentare creșterile economice nu erau limitate de disponibilitățile energetice ale țării, în etapa actuală, în condițiile unei balanțe energetice deficitare, echilibrarea trebuie să se facă cu combustibil din import, plătit de regulă în devalute libere, astfel că este necesar să se reconsidere concepțiile anterioare și să se adopte noi orientări.

În fig. 2 se indică schema logică a fluxului informațional, a studiilor și cercetărilor care trebuie efectuate, a metodelor de calcul care se utilizează. Studiile de optimizare în domeniul energetic se caracterizează printr-o mare complexitate, necesitînd o adaptare continuă a mărimilor economice cu care se operează, a metodelor utilizate etc. Experiența de studii și dezvoltare a energiei din țara noastră a arătat că o economie bazată preponderent pe industrii prelucrătoare, cu procese energointensive, va conduce la consumuri energetice superioare unei economii în care sînt preponderente ramurile industriale cu produse de înaltă tehnicitate ca industria electronică, mecanica fină, industria electrotehnică sau de mașini-unelte etc.

Tendința creării unor puternice sisteme energetice are importante consecințe economice favorabile, rezultate din concentrarea producției și transportului, mecanizării și automatizării proceselor. Totodată, s-a constatat însă din partea specialiștilor o minimalizare a importanței resurselor energetice locale ca: apele geotermale, amenajarea apelor cu pante mici, biogazul precum și a posibilităților pe care le oferă energia solară, energia eoliană etc.

Impulsul dat de conducerea superioară de partid cercetării în scopul valorificării acestor forme de energie va permite valorificarea unor energii care deși au un potențial energetic scăzut sînt regenerabile și răspindite practic în toată țara, va permite atragerea lor în balanța energetică și disponibilizarea hidrocarburilor. Aceasta ne obligă la o abordare globală și multilaterală astfel încît soluțiile tradiționale de electrificare și termoficare să fie completate cu aceste noi resurse.

prof. dr. Vasile NITU

INVESTIȚII

ACȚIUNI COMPLEXE ALE FURNIZORILOR PENTRU LIVRAREA RITMICĂ A UTILAJELOR TEHNOLOGICE PE ȘANTIERE

ÎN ACȚIUNEA de grăbire a ritmului de lucru pe șantierele de construcții, de realizare la termenele planificate și chiar în devans a noilor obiective de investiții, un rol de o deosebită însemnătate revine întreprinderilor furnizoare de utilaje tehnologice. Conducerea partidului și statului a subliniat în nenumărate rânduri necesitatea ca **utilajele tehnologice pentru noile investiții să fie de calitate înaltă și livrate șantiierelor în ordinea succesiunii lor la montaj, potrivit termenelor stipulate în contractele economice.**

Pentru a satisface în mai bune condiții solicitările șantiierelor cu utilaje tehnologice, au fost specializate și dezvoltate în anii din urmă o serie de întreprinderi din construcțiile de mașini, ca și din alte ramuri. Ca urmare, la unele mari obiective termenele de execuție au fost reduse, tocmai prin livrarea în condiții mai bune — termene, calitate — a utilajelor tehnologice. În analiza de față prezentăm modul în care întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie” din Capitală, una din principalele furnizoare de utilaje pentru marile șantiere ale chimiei românești, și-a organizat activitatea pentru a răspunde cu promptitudine solicitărilor diferiților beneficiari.

Pe prim plan : realizarea sarcinilor, recuperarea restanțelor

ÎNCĂ DIN FAZA de pregătire a producției pentru acest an au fost luate în considerație particularitățile deosebite în care își va desfășura activitatea colectivul de muncă al întreprinderii : în primul rând, creșteri importante la toți indicatorii principali de plan față de realizările din 1978 (producția fizică la utilajul tehnologic pentru industria chimică și prelucrarea țiteiului cu 66%, producția netă cu 22%, iar productivitatea muncii tot cu 22%); în al doilea rând, întreprinderea a intrat în noul an de muncă cu mari restanțe ce trebuiau grabnic recuperate.

În aceste condiții se cerea acționat pe multiple căi — tehnice, tehnologice, de organizare a producției și a muncii — pentru a putea mobiliza și valorifica într-un grad înalt întregul potențial existent. Care au fost principalele măsuri luate și în ce s-a concretizat practic eficiența lor ?

● **Promovarea largă a progresului tehnic.** Anul acesta s-a trecut la dotarea întreprinderii cu noi utilaje și instalații de înalt randament achiziționate fie din import fie din țară, unele fiind realizate prin concepție proprie în cadrul acțiunii de autodotare. Astfel, întreprinderea a fost dotată cu un

valț pentru roluit table până la 360 mm., 1 strung Carusel de 8 000 mm., o raboteză de 13 m, o presă de 1 600 tone forță (proiect și realizare proprie), 1 cuptor de tratament termic de 220 mp și altele. Concomitent, au fost introduse tehnologii noi care au contribuit la sporirea accentuată a producției și productivității muncii. Este vorba, de pildă, de trecere la sudura automată, în locul sudurii manuale (mașinile automate au fost executate prin forțe proprii), de introducerea tehnologiei pentru obținerea țevilor cu aripioare încrustate (în loc ca acestea să fie înfășurate) și multe altele.

● **Pregătirea din timp a fabricației.** În afară de faptul că s-au luat măsuri ca producția să fie asigurată din timp cu documentații de execuție, cu materialele necesare, în întreprindere au fost executate în avans scule, dispozitive de asamblare și diferite matrițe. Dacă anul trecut lipsa unor S.D.V.-uri a constituit un impediment în buna desfășurare a procesului tehnologic, valoarea acestora realizate prin autodotare în 1979 s-a ridicat la peste 5 milioane lei.

● **Lansarea concomitentă în producție a mai multor comenzi.** Dat fiind profilul de unicate și ciclul lung de fabricație al utilajelor tehnologice și ținându-se seama de neajunsurile manifestate în 1978 ca urmare a lansării în fabricație a unor comenzi singulare, s-a a-

juns la concluzia să se lanseze simultan în procesul de fabricație mai multe comenzi pentru a se preîntîmpina eventualele stagnări ale producției generate fie de lipsa unor documentații, fie din cauza unor greutăți în aprovizionarea la timp cu diferite materiale. În acest mod, s-a asigurat o mai intensă folosire a tehnicii din dotare și a timpului de lucru al muncitorilor.

Înfăptuirea sistematică a acestor măsuri, la termenele stabilite în programele special întocmite, s-a soldat cu depășiri substanțiale ale principalilor indicatori de plan (tabelul). Un lucru care merită

Realizarea principalilor indicatori de plan pe primele 5 luni din 1979

	— % —
Producția marfă	103,5
Producția fizică la utilaj tehnologic	101,0
Producția netă	104,0
Productivitatea muncii (calculată ca producția netă)	103,3
Export	104,5
Cheltuieli la 1 000 lei producția marfă pe 4 luni (lei)	-1,8
Beneficiu (4 luni)	117,0

reținut în mod deosebit este că productivitatea muncii (calculată la producția netă) a crescut cu 3,3% față de plan, marcînd de fapt un spor de 25,3% față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Dar cifrele din tabel își dezvăluie și mai mult semnificația dacă arătăm că, față de angajamentul luat în întrecerea socialismului de a realiza în acest an o producție marfă suplimentară de 40 milioane lei, au fost obținute în plus, în primele 5 luni, 16 milioane lei, că producția netă a fost depășită cu 8,4 milioane lei, iar volumul exportului cu 2,5 milioane lei valută. Important este și faptul că, prin depășirea indicatorilor (îndeosebi la producția fizică), întreprinderea a reușit nu numai să recupereze rămînerea în urmă a celor 440 tone utilaj din anul trecut și să le livreze combinatelor petrochimice din Teleajen și Borzești, dar să și realizeze suplimentar 880 tone de utilaje în

avans față de contractele încheiate pe 1979 și să le livreze înainte de termen la cererile beneficiarilor (combinatele petrochimice din Midia, Pitești și Borzești).

Relevând realizările remarcabile obținute, trebuie spus că întreprinderea a rămas totuși în această perioadă cu o restanță de 445 tone către combinatele chimice din Bacău, Tg. Mureș și Făgăraș. Cauzele care au condus la această stare de lucruri țin de obicei de defecțiuni în colaborarea cu alte unități. Astfel, întrucât o mașină de găurit specială a sosit din import cu 3 luni întârziere și a fost montată de furnizorul extern tot cu 3 luni întârziere, nu au putut fi executate la timp lucrări specifice la unele utilaje pentru Combinatul de îngrășăminte chimice Bacău. De asemenea, datorită nelivrării la timp de către întreprinderea colaboratoare (I.M.G.B.) a flanșelor forjate, nu au putut fi executate trei reactoare cu cazan recuperator pentru Combinatul chimic Făgăraș. Pe aceeași linie se situează și neexecutarea unui cristalizator pentru Combinatul chimic din Tg. Mureș. În cazul respectiv, întreprinderea „Progresul“-Brăila trebuia să asigure executarea unei matrițe necesare ambutisării fundurilor de recipienți, cerință care a fost rezolvată cu întârziere.

În întreprindere se depun eforturi sporite pentru ca, paralel cu îndeplinirea sarcinilor curente de plan lunare, să se recupereze grabnic rămănerile în urmă. Astfel, pentru Combinatul de îngrășăminte chimice Bacău, restanța va fi recuperată pînă la sfîrșitul lunii iulie; în ce privește cele 3 reactoare pentru Combinatul chimic Făgăraș, unul va fi gata încă în această lună, iar celelalte două în iulie și, respectiv, în august. În sfîrșit, restanța pentru Combinatul din Tg. Mureș va fi recuperată încă în această lună.

O cerință esențială — predarea la termen a documentației de execuție

PREDAREA la termen a documentației de execuție a utilajelor tehnologice de către beneficiar reprezintă o condiție de bază. Numai în funcție de predarea acestei documentații se poate fundamenta planul de aprovizionare cu materii prime și materiale din țară și din import, se pot stabili în mod real normele de consum și

cheltuielile materiale la 1 000 lei producție marfă, se poate face o pregătire temeinică a fabricației.

Or, în fiecare an, marea majoritate a beneficiarilor de utilaje din industria chimică nu respectă prevederile în vigoare privind predarea la timp a documentației de execuție. Astfel, pentru stabilirea importului pe 1979, documentația trebuie predată în anul trecut între 28 februarie — 30 martie, pentru materialele interne necesare semestrului I pînă la 30 aprilie, iar pentru necesarul semestrului II pînă la 30 octombrie. La datele amintite însă, documentația era asigurată de beneficiarii respectivi în proporție de 15,6% pentru import, de 36,9% pentru necesarul semestrului I și de 56,3 % pentru cel din al doilea semestru al acestui an. Datorită acestui mod de predare a documentației de execuție, întreprinderea „Grivița Roșie“ a fost pusă în situația să modifice de nenumărate ori contractele de livrare a metalului cu unitățile din cadrul M.I.M. De altfel, la ora actuală, sarcinile de plan pentru 1979 sînt asigurate cu specificații de materiale în proporție doar de 80,1%.

Mai grav este faptul că și în pregătirea fabricației pentru 1980 întreprinderea se confruntă cu aceeași greutate. Pînă în prezent nu s-au primit documentații de execuție pentru producția anului viitor decît în proporție de circa 35%. Iată de ce este imperios necesar ca beneficiarii să pună capăt practicii de a preda cu întârziere documentația de execuție, să respecte riguros reglementările legale în vigoare.

Referindu-ne la greutățile cu care s-a confruntat și se confruntă întreprinderea nu poate fi trecut cu vederea nici felul cum se achită de sarcinile ce le revin unele unități ce livrează metal. De pildă, pentru necesarul de materiale din primul semestru al anului, contractele prevăd ca livrările să se încheie pînă la 31 mai. Unele întreprinderi siderurgice însă nu au respectat aceste prevederi (C.S. Galați nu au livrat o cantitate de tablă prevăzută pentru această perioadă de 1944 tone, întreprinderile de țevi „Republica“ din București și Roman sînt și ele restante cu 92 tone și, respectiv, 89 tone etc.).

În loc să se respecte întocmai obligațiile contractuale de livrare

a materialelor, s-a încetățenit sistemul costisitor ca delegați ai întreprinderii „Grivița Roșie“ să facă „vizite“ săptămînale la furnizori pentru impulsivarea livrărilor. Cu acest prilej se fac punctaje privind livrările efectuate, se întocmesc, de comun acord, grafice noi prioritare, în funcție de programele de fabricație ale beneficiarului. Din păcate, însă, în multe cazuri nici aceste grafice nu se respectă. În spiritul sarcinilor reieșite din ședința recentă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. este necesar ca centralele industriale de care aparțin aceste unități producătoare de metal, ca și Ministerul Industriei Metalurgice să acționeze cu toată fermitatea pentru respectarea integrală a obligațiilor, pentru încetățenirea unui climat în care prevederile stipulate în contractele economice încheiate între furnizori și beneficiari să fie întocmai respectate.

Pentru ca în viitor să existe o mai mare certitudine în realizarea contractelor încheiate și livrarea către șantiere la termen a utilajelor tehnologice, este necesar ca :

- beneficiarii să pună la dispoziția furnizorului de utilaje cu cel puțin un an înainte documentațiile de execuție pentru utilajele care se repetă în fabricație și cu doi ani pentru cele noi, complexe, în așa fel încît să se asigure timpul material necesar pentru pregătirea judicioasă a fabricației, pentru asimilarea noilor produse. Aceste termene sînt impuse și de faptul că unele utilaje reclamă un volum mare de cooperare cu alte întreprinderi, ceea ce presupune, de asemenea, o perioadă de timp corespunzătoare pentru a se asigura respectarea întocmai a contractelor ;

- pe tot timpul derulării contractelor de livrare a utilajelor tehnologice beneficiarii să țină o strînsă legătură cu furnizorul pentru ca atunci cînd intervin modificări ale documentației, acesta să se poată înscrie în ele la termen, fără a periclita data de livrare ;

- furnizorul să urmărească îndeaproape felul în care se comportă utilajele tehnologice livrate beneficiarului — începînd de la faza de montaj pînă la atingerea parametrilor proiectați — în așa fel încît eventualele neajunsuri să poată fi preîntîmpinate sau eliminate operativ.

L. ȚINTEA

REDUCEREA SISTEMATICĂ A CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE — LA BAZA CREȘTERII EFICIENȚEI

ÎN ANSAMBLUL preocupărilor pentru creșterea producției nete, a eficienței în general, o componentă esențială o reprezintă micșorarea continuă, în ritm susținut a cheltuielilor materiale, a celorlalte costuri de fabricație. La recenta consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Să acționăm cu hotărâre în direcția reducerii cheltuielilor de producție, cu deosebire a cheltuielilor materiale, a consumurilor materiale. În fiecare unitate, în fiecare secție trebuie să se stabilească măsuri concrete de reducere a consumurilor materiale, de respectare a normelor și reducere sub norme a consumurilor la toate materialele, inclusiv la combustibili și energie“.

În scopul realizării acestor sarcini de maximă importanță pentru întreaga economie națională, în unitățile economice au fost elaborate și se aplică programe complexe de acțiuni în vederea reducerii consumurilor materiale pe unitatea de produs, recuperării și reciclării resurselor materiale și energetice secundare, creșterii productivității muncii și diminuării cheltuielilor neproductive.

Prezentăm în continuare o analiză a activității desfășurate pentru reducerea cheltuielilor de producție în cadrul Centralei materialelor de construcții, în scopul identificării unor rezerve și stabilirii unor direcții de acțiune pentru realizarea unei valori nou create tot mai mari și cu costuri cât mai reduse.

Economii însemnate în dinamică. De ce nu și față de plan ?

LA NIVELUL centralei, sarcinile de plan la producția netă înregistrează o creștere de 11,7% față de anul trecut. Realizarea acestei creșteri face necesară scăderea substanțială a costurilor de fabricație față de 1978 și anume cu peste 20 lei la 1 000 lei producție. În lunile ianuarie-aprilie 1979 în întreprinderile centralei cheltuielile la mia de lei producție marfă au fost reduse cu 7,8 (la cele totale) și cu 8,4 lei (la cele materiale) față de perioada corespunzătoare a anului precedent. Dacă rezultatele obținute la nivelul centralei sînt superioare perioadei corespunzătoare din anul trecut, față de planul pe 1979 însă sarcinile aferente perioadei respective nu au fost îndeplinite. Atît cheltuielile totale cît, mai cu seamă, cele materiale au depășit nivelul prevăzut cu 3,9 lei și respectiv cu 13,23 lei, în timp ce producția netă realizată se situează sub plan cu 5,4% (vezi tabelul).

Faptul se explică prin aceea că în timp ce unele întreprinderi s-au situat sub normele de consum admise la materiale, combustibil și energie, reducînd sub nivelul stabilit cheltuielile materiale cu circa 20 mil. lei (întreprinderile de materiale de construcții din Deva și Turda, de produse ceramice

Realizarea unor indicatori de plan pe total centrală

Indicatori	Plan 1979 / realizări 1978	Realizări 4 luni 1979 / realizări 4 luni 1978	Realizări / plan 4 luni 1979
Producția netă (%)	111,7	106,0	94,6
Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă			
— totale (lei)	- 21,9	- 7,8	+ 3,9
— materiale (lei)	- 21,0	- 8,4	+ 13,2

Sighișoara, „Extraceram“ Timișoara etc.), altele în schimb au depășit consumurile admise („Granițul“ Militari și „Cesarom“ București au consumat cu 37% și respectiv 7% mai mult combustibil convențional față de normă, iar I.P.B. Craiova și I.M.I. Șimleul Silvaniei au depășit normele de consum la energia electrică.) Principalele cauze care au concurat la depășirea costurilor de producție și la nerealizarea producției nete în acest interval de timp constau în:

● neasigurarea ritmică, conform prevederilor din contracte, a unor materii prime și materiale. Nu au fost livrate în trim. I a.c de către Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău circa 1 550 t plase sudat din metal și 1 250 t sîrmă trasă mată, situație care a determinat unitățile de profil din București, Craiova și Turda, de exemplu, să-și confecționeze singure, cu consumuri mai ridicate

de metal și manoperă, plasele necesare. Totodată, circa 1 milion t agregate naturale (nisip și pietris) pentru construcții, neputînd fi livrate pe calea ferată datorită lipsei vagoanelor necesare, au fost transportate cu mijloace auto, ceea ce a determinat cheltuieli suplimentare și creșterea în consecință a costurilor de producție:

● întârzieri în punerea în funcțiune a noilor capacități de producție care trebuiau să realizeze, cu tehnologii avansate și consumuri materiale și energetice reduse, produse noi: o secție de obiecte sanitare la Lugoj, secția de tuburi comprimate la Bistrița, precum și secțiile de prefabricate pentru locuințe de la Deva, Iași, Oradea, ca și Fabrica de produse pentru construcții din mase plastice București etc.;

● nerespectarea disciplinei contractuale de către unii beneficiari (unele baze județene de aprovizionare și întreprinderi ale comerțului cooperatist și de stat) care au încheiat contracte de aprovizionare pentru unele materiale de construcții la fondul pieței sub nivelul prevederilor din repartiții. Situația a apărut, pe de o parte, ca urmare a faptului că partenerii contractuali și Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale nu au stabilit, în aceste cazuri, necesare de aprovizionat riguros dimensionate iar, pe de altă parte, deoarece beneficiarii și-au schimbat pe parcursul anului de plan cererile

față de furnizori. Ca urmare, la întreprinderile producătoare o parte din capacitățile productive (carton bitumat și împălitură de fibră de sticlă, de exemplu) și-au restrâns producția, în timp ce cotele de amortisment au rămas aceleași sporind costurile unitare. Pe de altă parte, în unele unități ale centralei s-au creat stocuri supra-normative de materii prime care micșorează viteza de rotație a mijloacelor circulante și atrag penalizări ce încarcă suplimentar cheltuielile de producție;

● **operativitate scăzută în întreprinderile centralei în elaborarea și aplicarea pe scară largă a unor tehnologii noi care să permită scăderea cheltuielilor la capitolul consum energetic în condițiile în care se impune trecerea de la consumul de hidrocarburi, la utilizarea de combustibili solizi și resurse energetice secundare a căror folosire este mai costisitoare în cazul utilizării tehnologiilor clasice.** În condițiile în care atragerea în circuitul economic a unor astfel de resurse energetice este o necesitate de prim ordin, impusă de prețurile în continuă creștere și de dificultatea procurării hidrocarburilor, precum și de neeconomicitatea folosirii lor drept combustibil, se impune o sporire substanțială a eforturilor creative în toate unitățile centralei pentru folosirea resurselor energetice naturale (energia solară) la uscarea produselor ceramice, realizarea de prefabricate fără tratamente termice, utilizarea cenușilor de termocentrală, a tufurilor vulcanice și a altor înlocuitori ai materialelor energointensive.

În acest sens se cere extinsă mai larg și mai operativ experiența Întreprinderii de produse ceramice din Roman, care aplică o soluție valoroasă în utilizarea șlamului carbonifer pe baza căreia, pe lângă realizarea unei productivități ridicate, se economisese circa jumătate din cantitățile de cărbune, gaz sau păcură necesare.

Reciclarea resurselor secundare

PENTRU REDUCEREA în continuare a cheltuielilor materiale și recuperarea restanțelor față de planul pe acest an, a fost stabilit să se realizează un program suplimentar, care cuprinde măsuri rigurose dimensionate, îndreptate în câteva direcții principale:

— **utilizarea intensivă a capacităților, a spațiilor de producție**

existente și a forței de muncă, pentru scăderea cheltuielilor totale pe unitatea de produs. Totodată, în unitățile de prefabricate se realizează, fără cheltuieli suplimentare, panouri din beton turnat în forme instalate chiar și în spațiile de depozitare. Așa s-a reușit ca încă din luna mai a.c. producția materialelor de construcții pentru locuințe să fie dublată, iar în iunie să crească cu încă 20%, în timp ce consumurile materiale pe unitatea de produs se diminuează, îndeosebi pe seama celor energetice, cu peste 10%. Se apreciază că în acest mod producția de panouri mari prevăzută pe întregul an poate fi realizată fără a se aștepta intrarea în funcțiune a investițiilor noi;

— **intensificarea ritmului lucrărilor de investiții la constructori, în sprijinul cărora unitățile beneficiare din centrală participă mai activ cu echipe de constructori și montori și cu prefabricate necesare pe șantierele din Militari și Bragadiru-București, Giurgiu, Tg. Jiu, Oradea, Deva, Doicești, Suceava, Vaslui etc.** Concentrarea și sincronizarea mai bună a eforturilor și beneficiarilor trebuie să asigure intrarea în producție în cel mai scurt timp a noilor capacități planificate care, utilizând tehnologii moderne, de randament sporit și producând materiale noi cu consumuri reduse, favorizează reducerea substanțială a cheltuielilor de producție în întreprinderile respective și pe ansamblul centralei;

— **introducerea în producție a unor tehnologii noi care să permită obținerea în condiții de eficiență sporită a unor materii prime ieftine, reciclarea produselor secundare etc.** Ca urmare a folosirii cenușilor de electrofiltre și a zgurilor activate ca adaos sau integral la fabricarea materialelor de construcții (panouri mari, blocuri de zidărie din beton ușor, tuburi de canalizare etc.) numai în acest an se va realiza o economie de circa 28 000 t ciment echivalent 80% clincher, urmînd ca în 1980 să fie economisite aproape 57 000 tone.

Esențial este acum ca atât la nivelul centralei cît și al întreprinderilor componente, măsurile prevăzute să fie transpuse în viață cît mai operativ, astfel încît sarcinile mari puse în fața acestui sector de activitate, să fie îndeplinite exemplar.

Gh. DRAGHIU

INTEGRAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI CU PRODUCȚIA

ÎN CADRUL programului de integrare a învățămîntului economic cu cercetarea și producția, luni 11 iunie, Catedra de eficiența investițiilor din cadrul Academiei de studii economice a deschis cel de-al II-lea curs postuniversitar de inginerie economică cu specialiști din județul Maramureș. Pe parcursul a două săptămîni, cadre didactice din Academia de Studii Economice prezintă prelegeri și dezbateri. În aceeași perioadă, participanții la primul curs susțin proiecte finale de absolvire, întocmite în unități în care își desfășoară activitatea.

Se remarcă, rezolvarea, în cadrul proiectelor, a unor probleme de o deosebită importanță pentru economia întreprinderilor din județ ca: organizarea transporturilor uzinale, aplicarea analizei valorii la reproiectarea produselor, optimizarea transporturilor de materiale de construcții în cadrul județului, proiectarea sistemelor informaționale pentru o serie de întreprinderi, scurtarea duratelor de punere în funcțiune a obiectivelor de investiții, analiza căilor de reducere a cheltuielilor materiale și creșterea eficienței fondurilor fixe. Efectele economice preliminare ale proiectelor finale se ridică la peste 100 mil lei; este și motivul pentru care unele din aceste proiecte au și fost puse în aplicare. Dealtfel, la sfîrșitul sesiunii, un grup de cadre didactice din A.S.E. va elabora o sinteză care va fi înaintată organelor locale de partid cît și conducătorilor unităților economice în vederea urmăririi traducerii în practică a celor mai valoroase lucrări.

Avînd în vedere experiența și rezultatele pozitive obținute în urma cursului postuniversitar din anul trecut, în prezent o serie de întreprinderi au solicitat înscrierea specialiștilor lor la forma respectivă de învățămînt. Cursul care se desfășoară în prezent cu majoritatea specialiștilor întreprinderii „Maratex” — Baia Mare are ca obiective normarea costurilor de producție și a stocurilor, respectiv trecerea lor pe calculator. Pentru ca procesul de producție să nu sufere, cursurile au fost organizate pe parcursul a 3—4 ore în cadrul întreprinderii, proiectele finale ale specialiștilor trebuind să rezolve o problemă de actualitate pentru întreprindere. Dealtfel, proiectele sînt încadrate într-un contract încheiat de A.S.E. cu întreprinderea „Maratex”. Asistența tehnică este asigurată prin rotație, pe parcursul unui an, de cadre didactice. La rezolvarea problemelor vor fi atrași și studenții Facultății de planificare și cibernetică economică, care vor trebui să întocmească programe în vederea producerii automate a informației economice și tehnice.

„Experimentul Baia Mare”, așa cum este denumit de specialiști, constituie o formă eficientă de realizare a integrării învățămîntului cu producția, iar deplasarea cadrelor didactice în cadrul întreprinderilor asigură în fapt o dublă reciclare a specialistului și a profesorului.

Noi resurse în circuitul economic

TUFURILE VULCANICE — valoroase materii prime pentru construcții

AMPLUL PROGRAM de investiții stabilit de partid pentru dezvoltarea în ritm accelerat a economiei naționale în actualul cincinal și în perspectivă reclamă cantități însemnate de fier-beton, laminat, ciment, materiale termoizolante și ceramice. Producerea acestor materiale necesită însă consumuri mari de energie electrică și combustibili fosili. Astfel, pentru o tonă de oțel (din care se laminează oțelul beton) se consumă 1 907 kg combustibil convențional și 12.200 kWh energie electrică, iar producerea unei tone de ciment, cu tehnologia actuală, necesită un consum de energie termică de 165-225 kgcc și mecanică ce se ridică la echivalentul a 1 500 kWh energie electrică.

Pornind de la această situație se impune, pe de o parte, reducerea consumurilor la fabricarea produselor clasice, iar, pe de altă parte, introducerea în circuitul economic a unor noi materiale de construcții. Între acestea se cer reconsiderate și puse în valoare tufurile vulcanice, rocile ușoare, spongioase, cenușile, zgurile, șlamurile și calcarele moi. Folosirea lor în construcții și termoizolații permite reducerea până la jumătate a energiei înglobate în realizarea diferitelor lucrări.

În reconsiderarea tufului vulcanic (el a fost larg folosit în trecut în unele zone ale țării) ca material de construcție trebuie avută în vedere, în primul rând, utilizarea lui pe plan local la construirea de locuințe individuale, clădiri agrozootehnice, social-culturale, gări, tunele, amplasate în apropierea zăcămintelor naturale. Tufurile pot fi însă superior valorificate și în industria materialelor de construcții, în chimie, metalurgie, industrie ușoară, agricultură etc.

Construcții mai ușoare, cu consum redus de ciment și energie

ÎN CONSTRUCȚII tuful vulcanic poate fi folosit fie direct, fie industrializat, ca materie primă în componența unor produse. Construcțiile realizate cu materiale din tuf vulcanic sînt mai ușoare, necesită un consum mai redus de ciment, de energie, se pun mai ușor în operă și sînt mai puțin casante decât cele cu betoane obișnuite. Datorită porozității foarte fine, ele au excelente proprietăți de izolare termică și fonică: în plus, sînt și mai ieftine. Astfel, utilizarea tufului sub formă de blocuri de zidărie, moloz, piatră brută, balast, fundații permite diminuarea consumului de energie și combustibil cerut de procesele tehnologice pentru realizarea unor ma-

teriale de construcții clasice cu 10—25%. Panourile neportante prefabricate pentru pereți exteriori cu tuf (în curs de experimentare) au greutatea de numai 700—800 kg/mc, ușurînd construcțiile și permițînd o dimensionare rațională a structurii de rezistență, deci economii de ciment, oțel-beton, manoperă și lucrări de finisaj interior pe șantier reduse cu 30%.

Pe de altă parte, materialele de construcții în a căror componență a intrat și tuful vulcanic permit generalizarea structurilor celulare (cu diafragme monolite) la care consumul de oțel-beton se reduce cu 10 kg la mp. de suprafață desfășurată, față de structurile de rezistență monolit. La o clădire P+4 cu 20 apartamente se poate ajunge la o economie de circa 40 tone metal (I.J.C.M. Piatra Neamț a utilizat tuful vulcanic în construcția a 120 apartamente și a realizat mari economii de materiale, îndeosebi de metal).

Un interes deosebit prezintă utilizarea tufului vulcanic în industria materialelor de construcții. Astfel, ele servesc cu bune rezultate ca materie primă la fabricarea cimenturilor, obișnuite Portland și albe. Cimentul alb și Portland produs la Broșav cu un adaos de 15% tuf de Slănic, Perșani și Oenele Mari în amestec cu clincher și gips s-a comportat — la analizele fizico-mecanice — bine, asemănător cimentului de tip Cimpulung. Totodată, din astfel de cimenturi s-a putut prepara o mare varietate de betoane — de la betonul semigreu marca 300, pînă la betoanele expandate, foarte ușoare, cu calități superioare betonului celular autoclavizat. Trebuie relevat faptul că blocurile din beton celular autoclavizat cu tufuri vulcanice sînt de 3 ori mai ușoare decât cele ce se folosesc în prezent, iar dacă sînt și armate, dau o economie de 60 kg oțel-beton pe m³. Anual sînt folosite 10 000—12 000 tone tufuri vulcanice la fabricarea cimentului pentru betoane celulare. Posibilitățile sînt însă mult mai mari, ceea ce impune analizarea situației și lărgirea producției la cote cît mai ridicate. Se va ajunge astfel la însemnate economii de metal și consumuri de energie.

Tuful alb poate fi înobilat prin preparare, servind ca material de umplură la covoarele de p.v.c. Prin îmbogățirea tufului de Mirsid și creșterea gradului de alb, întreprinderea de materiale de construcții din Turda îl folosește la producerea covoarelor de p.v.c. în locul caolinului (material mai scump). Un câmp larg de utilizare a tufurilor îl reprezintă și domeniul obiectelor sanitare. Masele ceramice folosite pentru fabricarea obiectelor sanitare, datorită temperaturii mai joase de vitrificare a tufului, necesită un

consum mai redus de gaz metan în cuptoarele tunel decât cele fabricate numai din argilă refractară, argilă caolinoasă și caolin. De asemenea, datorită temperaturii joase de vitrificare și varietății culorii, tuful vulcanic se poate utiliza și la fabricarea cărămizilor aparente, plăcilor de teracotă etc.

După cum am arătat, tufurile reprezintă și un excelent material de izolație, termică și fonică: pe lângă faptul că sînt produse cu cheltuieli mai mici, ele permit și consumuri energetice raționale pentru încălzire, ventilație și condiționarea aerului. Astfel, prin încălzirea lentă pentru vitrifiere a tufurilor de Bocșa și Chilioara pînă la temperatura de circa 1200°C, se obține un material izolator cu o porozitate foarte fină, similar celor mai bune materiale importate. Vitrocera mica fabricată din tuf este un material rezistent la socuri termice, mecanice și corozioni chimice. Piese din vitroceramică sub formă de tuburi, șuruburi, lanțuri de antrenare, reactoare și agitatoare își găsesc o largă utilizare în industria chimică pentru mediul coroziv. În industria sticlei, tuful, datorită compoziției chimice a constituenților mineralogici, este utilizat în locul oxizilor metalici la obținerea sticlei colorate. Aceste câteva utilizări industriale pledează pentru noi experimentări și extinderea largă a folosirii tufurilor în toate sectoarele industriale unde condițiile permit aceasta.

O imensă rezervă geologică care se poate exploata la zi în cariere

REZERVELE OMOLOGATE de tufuri vulcanice sînt de ordinul miliardelor de metri cubi. Straturile, aflate la diverse adîncimi, au grosimi ce variază între 20—60 m.

Folosirea pe scară largă a tufurilor este înlesnită de faptul că ele se găsesc în diverse zone ale țării, în județele Cluj (Tioc, Podeni), Bistrița (Năsăud (Liviu Rebreanu), Prahova (Slănic), Sălaj (Gurăslău), Brașov (Perșani, Racoșul de sus), Vilcea (Oenele Mari), Constanța (Deleni, Lespezi), Caraș-Severin (Anina, Bocșa), Borsec, Chilioara, Mirsid etc. Această imensă rezervă geologică se poate exploata la zi, în cariere, descoperirea zăcămintelor nepunînd probleme tehnice minime deosebite. În trecut, în construcții, tuful vulcanic grosier se valorifica sub formă de blocuri de zidărie și placaje naturale pentru fațade. Blocurile și placajele se tăiau direct în zăcămint numai din tufurile compacte, nefisurate, amplasate la talpa tufurilor fine. Era necesară o descoperire de tufuri fine, în trecut neutilizate și aruncate la halde. Utilizarea și valorificarea și a acestui material încă din acest an, sub formă de agregate, înlocuind agregatele de carieră concasate sau de balastieră pentru fundații sau zidărie, permite, fără a necesita lucrări mari de dotare, extracția din zăcămintă a unei cantități de 100 000—150 000 tone.

Cît privește rezervele de calcare moi,

prof. ing. D. C. TRAUȘANU

(Continuare în pag. 16)

UTILIZAREA RAȚIONALĂ A FONDULUI FUNCİAR — cerință imperativă a creșterii producției agricole

ÎN REALIZAREA nivelurilor planificate de dezvoltare a agriculturii, rolul esențial revine folosirii complete și cu maximum de eficiență a tuturor resurselor materiale și umane de care dispune această ramură, între care fondul funciar deține locul central.

Atenția ce trebuie acordată păstrării, conservării și utilizării superioare a fondului funciar derivă, în primul rând, din faptul că pământul este principalul mijloc de producție al acestei ramuri, de suprafața și fertilitatea fondului funciar depinzând în mare măsură, volumul și varietatea producției agricole.

Solul, factor de bază al producției agricole

DINTR-O INVESTIGAȚIE întreprinsă în 57 de cooperative agricole din județul Timiș, referitoare la influența factorilor de producție (condițiile naturale, sămînța, mecanizarea lucrărilor agricole, îngrășămintele chimice și naturale, forța de muncă, alți factori) asupra producției agricole vegetale, a rezultat că la unitățile agricole cercetate **condițiile naturale** au influențat mărimea producției agricole la hectar în proporție de 54%. De asemenea, se remarcă faptul că aceste condiții exercită o acțiune progresivă asupra producției, a cărei creștere se accentuează pe măsura creșterii notei de apreciere economică a solului (fig. 1).

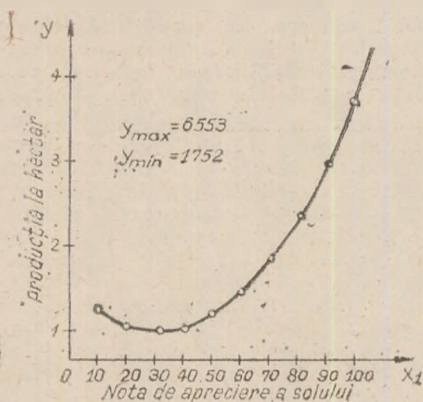

Fig. 1 — Influența condițiilor naturale asupra producției la hectar

Astfel, dacă pe terenurile notate cu 32—40 de puncte sporul mediu al producției a fost de numai 8,50 lei la un punct, pe solurile care întrunesc 90—100 de puncte de apreciere economică, acest spor se ridică la 130,70 lei. Evident că în alte situații, la alte unități agricole sau la aceleași unități, dar într-o altă perioadă, în alte condiții de mecanizare, de fertilizare a solului, de productivitate a muncii, de irigații etc., decât cele ale cooperativelor agricole luate în studiu, influența condițiilor

naturale asupra producției agricole poate prezenta alte valori. Cert este însă că între factorii determinanți ai producției agricole, pământul deține, în prezent, un loc esențial. Cea mai mică producție s-a obținut pe terenurile notate cu 32 de puncte, creșterea producției pe terenuri de calitate inferioară acestui punctaj constituind o abatere

cele aflate de-a lungul drumurilor, canalelor de irigații, al unor șanțuri etc. — și care, la nivelul țării, însumează alte mii de hectare nefructificate, diminuându-se în mod corespunzător volumul producției agricole. În această direcție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat permanent faptul că trebuie „să punem capăt oricăror

Tabelul nr. 1
Dinamica folosirii suprafeței arabile
mii ha

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1977
Suprafața arabilă	9 377,9	9 662,1	9 822,4	9 816,7	9 736,7	9 740,9	9 780,8
Suprafața cultivată	9 141,6	9 442,4	9 734,9	9 694,1	9 179,5	9 648,0	9 712,7
Suprafața arabilă necultivată (1—2)	236,3	219,7	87,5	122,6	557,2	92,9	68,1

de la realitate, confirmându-se concluzia specialiștilor că terenurile ce au note mai mici de 30 de puncte, practic nu pot fi folosite pentru culturi agricole, înainte de a fi îmbunătățite.

Totodată, pământul are particularitatea că este limitat ca suprafață și nu poate fi „produs” în cantitățile dorite, ca celelalte mijloace de producție — ceea ce face ca utilizarea lui rațională să capete o însemnătate deosebită. Deci, problema utilizării pământului nu constituie o problemă particulară a celor care-l dețin în proprietate sau au monopolul folosirii sale, ci este o problemă a întregii societăți. În această direcție, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism subliniază: „Indiferent de caracterul proprietății — de stat, cooperatistă sau particulară —, pământul reprezintă un bun național, avuția întregului popor, de aceea trebuie folosit în conformitate cu prevederile legilor, corespunzător intereselor dezvoltării economiei naționale, întregii societăți”.

Considerăm că utilizarea rațională a fondului funciar trebuie să aibă în vedere câteva aspecte esențiale: a) cultivarea tuturor terenurilor agricole; b) amplasarea culturilor pe terenurile care oferă cele mai prielnice condiții de dezvoltare a acestora (concentrarea producției agricole în zonele cele mai favorabile); c) folosirea la maximum a întregului potențial productiv al fiecărui hectar de teren agricol.

În ce privește cultivarea integrală a pământului aflat în circuitul agricol, chiar și numai simpla comparare a suprafeței arabile cu cea cultivată evidențiază rezerve deloc neglijabile (tabelul nr. 1). Cu toate că în ultimii ani suprafața cultivată se apropie foarte mult de totalul suprafeței arabile, din diverse motive — mai mult sau mai puțin obiective — mii de hectare rămân anual necultivate. Cele mai mari asemenea suprafețe se află în partea de sud a țării, în județele Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Ilfov și Ialomița. Însă totalul suprafețelor necultivate crește dacă adăugăm și suprafețele din incinta liniilor rețelei de energie electrică sau de telecomunicații, ca și

tendențe de risipire a terenului agricol, să luăm măsurile cele mai energice pentru utilizarea intensivă a întregului fond funciar”.

Criterii și tendințe în amplasarea culturilor

LA OBTINEREA unei producții maxime pe unitatea de suprafață, cu cheltuieli minime la fiecare produs, o contribuție de seamă o poate avea **amplasarea rațională a culturilor**, stabilită pe considerente tehnice și economice, adică în fiecare unitate agricolă să se producă doar acele produse necesare societății, care asigură producția cea mai ridicată la hectar și un venit net cât mai mare.

Studiile efectuate în țara noastră în direcția cunoașterii și aprecierii economice a terenurilor agricole, stabilirea gradului lor de favorabilitate pentru diferite culturi, la nivelul macroeconomic, județean și al unităților agricole, precizarea zonelor propice dezvoltării fiecărei culturi creează cadrul economic fundamentat științific și constituie premise esențiale de amplasare teritorială rațională a culturilor, de profilare și specializare în producerea anumitor produse, pe zone de fertilitate și unități economice.

Cercetările întreprinse cu privire la gruparea suprafețelor de terenuri pe clase de fertilitate subliniază că pe teritoriul predominant agricol al țării, dintre principalele culturi (grâu, porumb, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr și cartofi), cele mai favorabile condiții de dezvoltare le are floarea-soarelui, întrucât 58,3% din terenurile arabile sînt foarte bune și bune pentru această cultură. La grâu, favorabilitatea cultivării sale se extinde pe 44,5% din totalul terenului arabil. Urmează porumbul și sfecla de zahăr, pentru care terenurile bune și foarte bune se află în proporție de 32,8%, respectiv, 23,3%; totuși, în practică, suprafețele notate cu mai puțin de 30 de puncte, deci neindicat pentru aceste culturi, ocupă 38,6% la porumb și 46,2% la floarea-soarelui. Terenurile foarte indicate pentru cultura cartofului reprezintă doar 1,3% din totalul terenului arabil al țării, care împreună cu terenurile cu o favorabilitate bună pentru cartofi ocupă 14% ; în practică, ponderea principală (52,7%) este de-

ținută de terenurile mediocre și slabe. Suprafețele din ultimele trei clase de favorabilitate reprezentând 33,3%.

Evident, pentru activitatea practică este insuficientă cunoașterea doar la nivel macroeconomic a favorabilității terenului pentru diferite culturi; de aceea, se impune o cunoaștere foarte adâncită, la nivelul fiecărui județ, și mai ales al fiecărei unități agricole. Numai în acest mod, pe baza planului național unic, se pot înlăptui amplasarea teritorială rațională a culturilor și valorificarea optimă a întregului teren agricol.

Din analiza terenului arabil al cooperativelor agricole din județul Timiș și aprecierea lui economică pe culturi, rezultă că cele mai prielnice condiții de creștere le are floarea-soarelui, urmată îndeaproape de grâu și porumb; aproximativ 51—55% din terenul arabil al cooperativelor este foarte bun și bun pentru dezvoltarea acestor culturi, 25—34% din terenuri au condiții mediocre, iar 12—24% au condiții pedoclimatice slabe și foarte slabe. Sfecla de zahăr găsește condiții bune de cultivare pe o suprafață ce reprezintă doar 25% din totalul terenului arabil al județului, 40% din acest teren oferă condiții mediocre, iar restul de 35% oferă condiții slabe și foarte slabe. La cartofi, ponderea principală se deplasează și mai mult spre clase inferioare de apreciere economică, terenurile cu condițiile cele mai favorabile pentru această cultură (30% din totalul terenului arabil) aflându-se în clasele V—VI, deci cu condiții mediocre, iar celelalte terenuri, în proporție de 70%, dispunând de condiții slabe și foarte slabe.

Datorită avantajelor economice ale cultivării plantelor pe terenurile care oferă cele mai prielnice condiții de dezvoltare — avantaje materializate în creșterea producției fără a fi necesare cheltuieli suplimentare și, implicit, reducerea costurilor produselor și creșterea veniturilor — în țara noastră există preocupări serioase pentru îmbunătățirea profilării producției și specializarea întreprinderilor agricole de stat și orientarea activității economice a cooperativelor agricole spre anumite produse.

Analiza datelor statistice referitoare la suprafața cultivată și producția realizată la principalele culturi ilustrează **tendința de concentrare** a acestora în județele cu condițiile cele mai favorabile, acolo unde la cultura respectivă s-au obținut permanent producții medii la hectar superioare mediei pe țară.

Astfel, deși cerealele se cultivă în toate județele, doar un număr de 7 județe — Constanța, Ilfov, Timiș, Teleorman, Dolj, Ialomița și Olt — dețin ponderea principală în producția totală de cereale boabe (43,1% în 1977). La grâu și secară, participarea acestor județe la producția țării a fost de 41,5% iar la porumb de 44,0%. Cultura de floarea-soarelui s-a restrins de la 36 de județe în 1965 la 29 în anul 1977, renunțându-se la ea în acele județe unde producțiile la hectar se situau cu mult sub nivelul mediei pe țară. Ea a fost concentrată îndeosebi în 6 județe (Ialomița, Constanța, Brăila, Ilfov, Teleorman, Dolj) care în 1977 au dat 58,2% din producția întregii țări. Și la sfecla de zahăr s-a diminuat aria de cultivare, fiind amplasată îndeosebi în județele Timiș, Mures, Botoșani, Dolj, Arad, Ilfov, care în 1977 au dat 38,1% din producția totală. Cartofii se produc în toate județele, dar numai 4 dintre ele (Suceava, Harghita, Brașov și Covasna) concentrează 36,9% din producția țării. Plantațiile de vii se află concentrate cu precădere în județele Vrancea, Constanța, Galați, Buzău, Vaslui și Dolj, a căror producție a reprezentat 51,9% din producția totală de struguri. Pomicultura este mai dezvoltată în județele Argeș, Vâlcea, Pra-

hova, Dimbovița, Buzău, Olt care în 1977 au contribuit cu 39,7% la producția de fructe a țării.

Rezultate bune au fost înregistrate și în cadrul județelor, amplasarea culturilor făcându-se cu prioritate în unitățile agricole care au condiții economice și naturale favorabile și obțin astfel producții superioare celor medii pe județ.

Din compararea situației existente în anul 1978 cu cea din 1965 în județul Timiș rezultă că, la porumb, s-a redus numărul cooperativelor agricole care au cultivat o suprafață mai mică de 200 de hectare și a crescut simțitor numărul celor cu peste 700 de hectare. Ponderea cooperativelor agricole care cultivau porumb pe suprafețe ce depășeau 500 de hectare a crescut de la 50,3% (1965) la 59,8% (1977) din producția de porumb a sectorului cooperatist din județ. La floarea-soarelui se remarcă o restrângere substanțială a ariei de cultivare: în 1978 unitățile cooperatiste ce cultivau peste 100 de hectare au dat 69% din totalul producției, față de 25,8% în 1965. Și numărul cooperativelor agricole cultivate de sfeclă de zahăr a scăzut: ponderea celor care au cultivat peste 150 de hectare a crescut de la 10,5% la 14,6%, ele oferind, în anul 1978, 58,8% din producția totală a județului față de 39,2% în 1965. La cartofi, 74% din cooperative nu mai cultivau această plantă în 1978, comparativ cu 30% în 1965. Numărul unităților cooperatiste care cultivau cu cartofi mai puțin de 20 de hectare și-au redus ponderea de la 65,6% la 3%, ajungându-se ca cele cu peste 20 de hectare cultivate să dea 98% din producția de cartofi în 1978 față de numai 21% în 1965. La grâu se remarcă o majorare a numărului cooperativelor agricole care au însăminat mai puțin de 500 de hectare. Diminuarea cu 48,3% a suprafeței destinate acestei culturi în județul Timiș, în perioada menționată, a dus la trecerea unor cooperative de producție din categorii superioare în categorii inferioare în privința mărimii medii a suprafeței ocupate de grâu.

Preocuparea, în județul Timiș, de a obține fiecare produs cu prioritate în unitățile agricole care au condiții foarte bune și bune pentru cultura respectivă, se reflectă și în ponderea mai mare a acestor culturi în totalul terenurilor din primele clase de favorabilitate.

Astfel, la grâu, terenurile din clasele I—IV, cu condiții foarte bune și bune au reprezentat 58,3% din totalul suprafeței

ocupate cu această cultură, la porumb 55,7%, la floarea-soarelui 57,0%, la sfecla de zahăr 55,6%. La cartofi, unde terenurile favorabile intrunesc mai puțin de 60 de puncte de apreciere economică, 89,6% din suprafața cultivată este concentrată în clasele V—VII de favorabilitate.

Cu toate rezultatele bune obținute în direcția amplasării raționale a culturilor mai există încă rezerve incomplet valorificate în această direcție. De exemplu, la floarea-soarelui, o serie de unități cooperatiste din județul Timiș (Nerău, Ieccea Mare, Sandra, Gottlob, Tomnatic, Uihei, Lovrin, Ieccea Mică), al căror teren este indicat cu prioritate pentru această cultură, întrunind cel mai mare punctaj pe județ, nu produc floarea-soarelui. Din studiile efectuate la nivelul județului a reieșit că numai printr-o amplasare corespunzătoare a tuturilor culturilor s-ar putea obține un spor de producție de cel puțin 5—7%, fără nici o cheltuială în plus.

Intensificarea producției pe fiecare hectar de teren

UN ALT ASPECT esențial al utilizării raționale a fondului funciar, cu efecte pozitive însemnate asupra producției la hectar, este folosirea mai intensă a potențialului economic al terenului agricol.

Studierea volumului producției obținute pe clase de favorabilitate și pe unități agricole la principalele culturi subliniază existența unei corelații directe între rezultatele economice ale unităților cooperatiste și condițiile naturale în care ele își desfășoară activitatea. Cu puțin abateri, producția realizată la hectar la toate culturile urmează o linie continuu descendentă în funcție de condițiile pedoclimatice, mai puțin propice de la o clasă de favorabilitate la alta. La grâu, porumb, floarea-soarelui și sfeclă de zahăr producția este de 6,2 ori mai mare în cooperativele agricole din clasele superioare de apreciere economică, comparativ cu cele inferioare. La cartofi diferențele sînt relativ mici, atît între diverse clase cît și între limitele extreme. La floarea-soarelui se remarcă o anumită

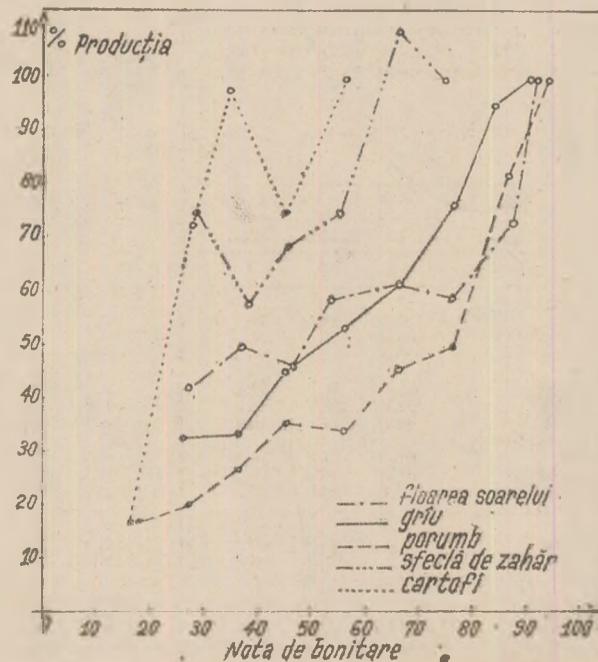

Fig. 2 — Corelația dintre producția la hectar a principalelor culturi în C.A.P.-urile din județul Timiș și note de bonitate

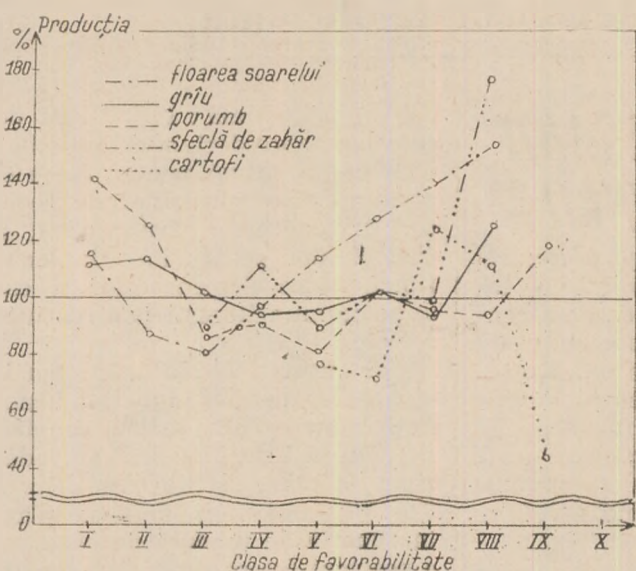

Fig. 3 - Producția ce revine la un punct de apreciere economică a terenului în C.A.P.-urile din județul Timiș

aplatizare a producției medii obținute în clasele III-VI, ceea ce dovedește utilizarea insuficientă a posibilităților oferite de condițiile din primele clase de favorabilitate (fig. 2).

Utilizarea foarte inegală a potențialului economic al pământului la nivelul claselor de favorabilitate a culturilor se reflectă și în abaterile producției agricole ce revine la un punct de apreciere economică (fig. 3).

Se constată că, în perioada 1976-1978, față de producția medie ce a revenit la un punct de apreciere economică a terenului pe județ, considerată egală cu 100, producțiile din clasele de favorabilitate la grâu au fost cuprinse între 95 și 125%, la porumb între 81 și 141%, la floarea-soarelui între 81 și 155%, la sfeclă de zahăr între 89 și 178%, iar la cartofi între 44 și 124%.

Diferențieri însemnate în privința producției medii la hectar sînt și în interiorul fiecărei clase de favorabilitate economică, între diverse unități agricole. Din analiza volumului producției la hectar realizate la principalele culturi, în perioada 1976-1978, de către cooperativele agricole din județul Timiș - ordonate în funcție de nota de apreciere economică a solului și luînd ca bază de comparație producția medie a C.A.P.-urilor încadrate în prima clasă în care s-a obținut produsul respectiv (producție egalată cu 100%) - reiese existența unei mari dispersii

a unităților cooperatiste, producțiile acestora fiind cuprinse în limite foarte largi în raport cu producția medie la hectar a clasei de favorabilitate respective (tabelul nr. 2).

În perioada menționată, diferențele dintre producția maximă și cea minimă la hectar în interiorul aceluiași clase de favorabilitate a culturii respective a fost cuprinsă, la grâu, între 4 409 și 492 kg, la porumb între 8 379 și 614 kg, la floarea-soarelui între 2 294 și 991 kg, la sfeclă de zahăr între 35 325 și 9 404 kg, iar la cartofi între 28 087 și 383 kg. De remarcat și faptul că sînt situații (la toate culturile, dar cu deosebire la porumb, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, cartofi, unde, comparativ cu grîul, activitatea oamenilor trebuie să fie prezentă în mai mare măsură în timpul perioadei de vegetație, prin lucrări de întreținere), cînd producția medie, dar mai ales cea maximă și minimă din anumite clase de favorabilitate o depășește pe aceea din clasă cu un punctaj superior.

În ce privește realizările pe unitățile agricole, se evidențiază unele cazuri cînd producțiile obținute la hectar sînt foarte inegale la cooperative cu condiții de producție identice sau foarte apropiate.

De exemplu, în perioada 1976-1978, C.A.P. Lenauheim a recoltat o producție medie la hectar superioară cu aproape 1 500 kg de grâu și cu peste 3 000 kg de

porumb față de C.A.P. Sinpetru Mare. În C.A.P. Comloșul Mic, producția medie la grâu la hectar a fost mai mare cu peste 3 000 kg, comparativ cu C.A.P. Denta, iar la porumb cu circa 6 000 kg față de C.A.P. Ceacova sau Cărpiniș. C.A.P. Uihai a obținut un plus de producție la hectar de 5 300-5 800 kg de porumb, în comparație cu C.A.P. Petroman sau Săcălaz, iar C.A.P. Topolovățul Mare - cu peste 7 400 kg mai mult porumb la hectar față de C.A.P. Belint. La sfeclă de zahăr, C.A.P. Comloșul Mic a realizat în medie la hectar - 41 673 kg, iar C.A.P. Sinpetru Mare numai 11 389 kg; C.A.P. Checea a recoltat 42 075 kg, pe cînd C.A.P. Sinmartinul Maghiar, din aceeași zonă, 6 750 kg. La cartofi, C.A.P. Topolovățul Mare a înregistrat o producție medie de 31 185 kg la hectar, iar C.A.P. Belint, de numai 6 013 kg.

Valorificarea integrală a rezervelor existente

INEGALITĂȚILE înregistrate în producția obținută de către unități agricole care au condiții naturale identice sau apropiate demonstrează posibilitățile pe care le are agricultura noastră de a obține rezultate economice superioare prin valorificarea deplină a condițiilor pedoclimatice, evidențiază rezervele serioase de care dispun aceste unități, în primul rînd în utilizarea mult mai intensivă a fondului funciar. Aceste diferențieri foarte mari de producție în condiții relativ asemănătoare sînt cauzate, în cea mai mare parte, de neajunsuri însemnate în organizarea producției și a muncii, în gospodărirea mijloacelor de producție și a forței de muncă, subliniînd rolul capital al oamenilor muncii în procesul de producție și dependența directă a rezultatelor economice de activitatea acestora.

În condițiile în care fondul funciar este limitat ca suprafață, iar în vederea creșterii producției societatea face eforturi pentru aducerea de noi terenuri în circuitul agricol, este cu atît mai importantă utilizarea rațională a terenului agricol existent, ceea ce echivalează, ca efect, cu creșterea suprafețelor, dar fără efectuarea de investiții, în timp ce necultivarea unor suprafețe, deficiențele în amplasarea teritorială a culturilor, valorificarea incompletă a potențialului economic al pământului înseamnă, pentru societate, risipă de teren, diminuarea producției și a veniturilor unităților economice. „Trebuie să înțelegem bine - sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu - că nu ne mai putem declara mulțumiți cu obținerea unor producții bune pe cîteva sute de mii de hectare; dispunem acum de mijloace mecanice și chimice, de forță tehnică, de specialiști, încît putem să punem sarcina egalizării dezvoltării tuturor sectoarelor - fie el de stat sau cooperatist - în raport cu zona de fertilitate”.

Avînd ca țel primordial creșterea producției agricole, consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste au un rol important în utilizarea deplină și eficientă a fondului funciar, ca și în asigurarea de condiții egale de mecanizare, semințe de aceeași calitate, asistență tehnică și chimizare pentru aceeași zonă, ceea ce trebuie să ducă în final la egalizarea producției și a eficienței economice la cotele cele mai înalte posibile.

dr. Gheorghe TĂNĂSESCU
Timișoara

Tabelul nr. 2
Producția la hectar a principalelor culturi în C.A.P.-urile din județul Timiș în perioada 1976-1978 în procente

	Clasa de apreciere economică a terenului									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Grâu și secară										
medie	100,0	94,7	76,4	61,1	53,4	45,4	33,5	32,4	—	—
maximă	111,0	113,9	104,9	111,8	77,4	77,9	45,0	35,8	—	—
minimă	98,6	62,9	44,2	28,0	31,0	18,1	21,5	26,4	—	—
Porumb										
medie	100,0	82,0	49,8	46,1	34,4	35,3	26,6	19,8	16,8	—
maximă	122,9	133,3	105,9	140,8	72,6	62,5	59,8	31,1	21,0	—
minimă	88,1	33,9	16,8	19,4	16,7	20,2	4,9	0,7	12,1	—
Floarea soarelui										
medie	100,0	71,8	50,8	61,0	58,6	56,0	50,0	42,4	—	—
maximă	100,0	133,5	130,2	147,3	93,2	88,9	75,2	42,4	—	—
minimă	100,0	46,4	30,4	27,9	32,6	13,0	23,6	43,3	—	—
Sfeclă de zahăr										
medie	—	—	100,0	109,7	75,2	68,5	57,4	74,7	—	—
maximă	—	—	158,9	160,5	153,4	138,0	100,0	85,2	—	—
minimă	—	—	43,4	25,7	36,6	33,7	31,7	49,3	—	—
Cartofi										
medie	—	—	—	—	100,0	74,6	98,2	73,7	16,9	—
maximă	—	—	—	—	154,4	260,4	159,6	101,4	16,9	—
minimă	—	—	—	—	39,3	26,7	34,7	37,9	16,9	—

Mecanismul economico-financiar: functionalitate-eficiență

**BENEFICIUL, PÎRGHIE A COINTERESĂRII
MATERIALE A OAMENILOR MUNCII**

PRIN APLICAREA măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar s-a reușit să se pună la îndemîna organelor de conducere colectivă pînghiile necesare mobilizării unităților economice și personalului muncitor în utilizarea cu eficiență ridicată a mijloacelor materiale și financiare de care dispun. În această privință, beneficiul se constituie într-o pîrghie de mare importanță.

Înfăptuirea autoconducerii muncitorești, a autogestiei economico-financiare stimulează unitățile economice să realizeze resursele pentru propria dezvoltare, dar și pentru finanțarea dezvoltării generale a societății și ridicarea bunăstării întregului popor. În acest context, este semnificativă sarcină trasată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și anume „Pe baza principiului autogestiei economico-financiare, fiecare întreprindere și unitate economică va trebui să-și întocmească bugetul propriu de venituri și cheltuieli, pornind de la necesitatea asigurării, din activitatea proprie, atât a mijloacelor financiare necesare, cât și a creșterii rentabilității, a beneficiului“.

Utilizarea beneficiului ca pîrghie în aplicarea autoconducerii muncitorești, a autogestiei economico-financiare creează posibilitatea cointeresării unităților economice și oamenilor muncii în reducerea cheltuielilor materiale de producție, în asigurarea și gospodărirea rațională a combustibililor și energiei. Economisirea muncii materiale are deosebită importanță în condițiile actualei revoluții științifice și tehnice. Reducerea cât mai substanțială a muncii materializate și obținerea unui volum cât mai ridicat de valoare nouă creată sînt puse în evidență de producția netă. Creșterea valorii producției nete, prin reducerea cheltuielilor materiale, duce la sporirea venitului net, a bene-

ficiului, ceea ce asigură fiecarei unități, dar și colectivului de lucrători, atât posibilitatea de a contribui la dezvoltarea societății, cât și mijloacele necesare constituirii fondurilor proprii pentru autofinanțare, precum și pentru acoperirea cheltuielilor destinate unor nevoi sociale în cadrul programului general de creștere a nivelului de trai.

Completarea prin credite bancare a resurselor din fonduri proprii, în cazul că nevoile prevăzute în plan sînt mai mari decît fondurile constituite, reprezintă un alt element al cointeresării materiale a unităților economice și oamenilor muncii în gospodărirea eficientă a fondurilor încredințate de societate.

Reglementările actuale privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor unităților economice sînt puse de acord cu măsurile stabilite pentru perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, măsuri menite să conducă la creșterea rolului și importanței beneficiului, ca pîrghie a cointeresării materiale a oamenilor muncii, pentru a acționa cu răspundere, competență și spirit gospodăresc în realizarea unei înalte eficiențe economice. Astfel, prevederile cu privire la constituirea și folosirea fondului: pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social; pentru acțiuni sociale; de participare a oamenilor muncii la beneficii, reprezintă stimulente în cointeresarea personalului muncitor pentru obținerea de rezultate superioare.

Fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social asigură atragerea și permanentizarea personalului muncitor în unități economice, condiții mai bune pentru oamenii muncii și familiile lor cu privire la spațiile de locuit, dotarea căminelor muncitorești, creșelor, grădinițelor, cantinelor etc.

Fondul pentru acțiuni sociale la dispoziția întreprinderii, are ca sursă tot beneficiul și cointeresază oamenii muncii într-o activitate cât mai rodnică prin: acordarea biletelor de tratament

balnear și odihnă; suportarea de către întreprinderi a cheltuielilor de regie și hrană pentru creșe și grădinițe, a cheltuielilor de regie pentru cantinele restaurant, a cheltuielilor pentru întreținerea și funcționarea dispensarelor și căminelor muncitorești pentru tineret etc.

Constituirea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii, dintr-o cotă de 3% din beneficiul realizat în cadrul prevederilor de plan, și din cote între 8—25% din beneficiile peste plan, în funcție de modul de obținere a acestora (ca rezultat al reducerii cheltuielilor materiale și celorlalte cheltuieli de producție, ca urmare a depășirii producției fizice, proporțional cu depășirea exportului etc.) reprezintă condiții de natură să cointerezeze oamenii muncii în realizarea unor acumulări sporite și în creșterea nivelului lor de trai.

ACTUALA modalitate de constituire a fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii ar putea fi, după părerea noastră îmbunătățită prin alocarea unor cote diferențiate din beneficiul realizat în cadrul prevederilor de plan, cote care ar putea fi prevăzute pe perioada unui cincinal pe ramuri, pe grupe de întreprinderi aflate în aceleași condiții naturale, tehnice și materiale, aprobate centralizat în funcție de nivelul rentabilității. În acest mod oamenii muncii din unitățile economice, ca urmare a efortului propriu, ar fi cointeresați în descoperirea și folosirea mai deplină a rezervelor de sporire a eficienței economice.

În condițiile largirii atribuțiilor, inițiativei și răspunderii proprii, unitățile economice și oamenii muncii sînt în situația să-și organizeze în așa fel întreaga activitate încît în mod operativ, eficace, să folosească toate pînghiile valorice și, mai ales beneficiul, în vederea sporirii acumulărilor.

În condițiile arătate, pentru a obține un beneficiu mai mare, unitățile, oamenii muncii, vor depune eforturi sporite pentru asigurarea unui coeficient mai înalt de folosire a capacităților de producție și a utilajelor, organizarea tot mai corespunzătoare a producției și a muncii, introducerea tehnicii și tehnologiilor înain-

Materialele publicate la această rubrică au fost prezentate la Simpozionul „Perfecționarea mecanismului economico-financiar, factor al creșterii economice“, Timișoara, mai 1979.

tate etc. Întocmirea unui plan de beneficii sub posibilități va fi dezavantajoasă pentru unitățile economice și colectivele acestora, iar tendința de a obține planuri reduse de beneficii nu va mai asigura o rentabilitate suficient de ridicată. Întreprinderile, oamenii muncii, vor căuta astfel să ridice permanent productivitatea muncii și să mobilizeze mai bine resursele interne.

Considerăm că întocmirea planului de beneficii, în funcție de realizările anului de bază, creează condiții inegale pentru întreprinderi și oamenii muncii din cadrul lor, mai avantajoase pentru cele cu activitate nesatisfăcătoare și mai dificile pentru cele care au folosit cu adevărat rezervele interne.

Apreciem că un alt aspect legat de beneficii îl constituie **stabilirea în mod realist a beneficiului planificat și peste plan, bazat pe efort propriu**, ceea ce impune o corelare atentă a beneficiului cu alte pîrghii economice ca, de pildă cu prețurile, costurile etc. în scopul separării influențelor străine de efortul propriu.

Producția socialistă din țara noastră a atins un asemenea grad de dezvoltare încît fără consolidarea planului cu un sistem perfecționat de cointerensare materială a unităților economice și oamenilor muncii în sporirea beneficiului, nu pot fi mobilizate și valorificate superior toate resursele materiale și financiare.

prof. dr. Petru ONIȚA

Universitatea din Timișoara

CREDITUL ÎN SPRIJINUL ECHILIBRULUI FINANCIAR AL UNITĂȚII ECONOMICE

UNA DIN PROBLEMELE esențiale ale procesului de perfecționare a mecanismului economico-financiar o constituie stabilirea limitelor optime de participare a creditului la echilibrarea bugetului de venituri și cheltuieli al întreprinderilor, ca element principal de menținere și consolidare a echilibrului financiar și monetar.

La planificarea creditelor se pornește cu stabilirea în primul rînd a resurselor de creditare și, în funcție de volumul acestora, se determină gradul de participare a creditului la formarea mijloacelor circulante sau pentru acoperirea altor nevoi de fonduri bănești ale economiei naționale. În activitatea de creditare există însă o diversitate mare de obiecte de creditare, cu influențe diferite asupra circulației bănești.

În circulația bănească (cu sau fără numerar) mijloacele bănești se contopesc, indiferent de felul creditului prin care ele au fost obținute. Funcțiile diferite ale acestora și bani se unesc și apar pe primul plan în funcție de situația în care se folosesc banii (ca mijloc de circulație sau ca mijloc de plată).

Acest lucru poate provoca formarea părerii eronate despre același caracter monetar al tuturor creditelor cu ajutorul cărora banii ajung în circulație.

Planificarea circulației monetare se efectuează cu ajutorul ba-

lanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației și a planului de casă. Cu ajutorul planului de casă se stabilește volumul încasărilor și plăților de bani în numerar pe surse de încasări și categorii de plăți, precum și sumele cu care urmează să scadă sau să crească volumul de bani în numerar al populației. La întocmirea planului de casă se pornește de la analiza indicatorilor economico-financiar ai unităților socialiste care determină operații cu bani în numerar.

Punerea efectivă în circulație a banilor în numerar se face cu ocazia plăților prin casierile băncilor, care, pe exemplul județului Hunedoara, în anul 1978, au avut următoarea structură :

— în % —

Total județ	
Plăți pentru retribuirea muncii	86,1
Plăți privind alocația de stat pentru copii	3,9
Plăți pentru ajutoare, burse și daune ADAS	3,8
Plăți pentru retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste	1,7
Plăți pentru produse agricole	2,7
Alte plăți C.A.P.	0,1
Plăți diverse	1,7

Din datele prezentate rezultă că plățile pentru retribuirea muncii reprezintă 86,10% din veniturile populației și acest capitol este de fapt principalul element de fundamentare a planului de casă.

Este cunoscut că cheltuielile populației pentru cumpărări de mărfuri, servicii și pentru celelalte acțiuni prevăzute mai sus se dimensionează în raport de volumul veniturilor și acestea se realizează, așa cum s-a arătat, din retribuiție, al cărui nivel este stabilit în mod planificat în raport cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii.

La prima vedere se pare că între planul de casă, cu ajutorul căruia se planifică și urmărește circulația banilor și echilibrul monetar și operațiunile de creditare nu ar exista o legătură directă. Planul de credite conține alte capitole decît planul de casă, avînd o metodologie proprie de întocmire și urmărire. În realitate, însă, între planul de credite și planul de casă există o strînsă legătură, pe calea creditului asigurîndu-se pe de o parte fondurile necesare întreprinderilor economice pentru constituirea și mișcarea stocurilor de mărfuri, iar pe de altă parte din credite se acordă fonduri bănești pentru plata retribuiției și a altor drepturi de personal. Influența creditului asupra circulației bănești și a echilibrului monetar trebuie stabilită deci pornind de la studiul și analiza obiectelor de creditare.

FONDURILE normate necesare desfășurării curente a activității de producție și circulație se asigură prin fonduri de la buget, cunoscute sub denumirea de fonduri proprii, datorii cu caracter permanent față de terți, denumite pasive stabile, cît și din credite bancare. Toate nevoile suplimentare de fonduri care apar în activitatea unor întreprinderi ca urmare a unor dereglări în fluxul normal al mișcării fondurilor se acoperă pe seama creditului bancar.

Atîta timp cît în economie se înregistrează o mișcare normală a mărfurilor, cu încadrarea în limitele planificate, fondurile acordate prin credite nu influențează negativ circulația banilor și echilibrul monetar. În practică, însă, datorită unor cauze atît de ordin obiectiv cît și subiectiv se produc anumite dereglări în circulația fondurilor de producție, ceea ce determină înregistrarea unor imobilizări care îngreunează rambursarea creditelor, plata la termen a obligațiilor față de furnizori, buget și a drepturilor de retribuiție pentru personalul propriu. Imobilizarea fondurilor de

producție însă se regăsește doar în credite nerestituite în termen și obligații neachitate față de furnizori, nu și în drepturi de retribuție neplătite.

Se pune deci întrebarea firească: cum reușesc întreprinderile să plătească retribuția personalului atâta timp cât și-au imobilizat fondurile în diverse active, uneori mai mari chiar decât normativul mijloacelor circulante și ce efect are această situație asupra echilibrului monetar?

Așa cum s-a arătat, banii în numerar se pun în circulație cu ocazia plății retribuției și a altor drepturi atît din fondurile proprii cît și din credite. În condițiile în care întreprinderile au imobilizări de mijloace circulante reflectate în credite nerestituite în termen și plăți restante față de furnizori și buget, nu este posibil ca retribuțiile să se facă din fondurile proprii. În asemenea situații fondurile necesare plății retribuției personalului se asigură numai pe seama creditului bancar.

Dacă avem în vedere relația B—M, ca o condiție esențială a echilibrului monetar, înseamnă că activitatea de producție trebuie organizată și orientată numai în direcția fabricării produselor cu desfacere asigurată, atît pentru consumul productiv cît și pentru cel neproductiv.

Echilibrul monetar presupune ca atît mărfurile cît și banii să circule în paralel; orice încetinire în circulația mărfurilor creează fenomene de dezechilibru, conduce la apariția unui surplus de bani față de mărfuri, chiar dacă acestea au fost fabricate.

Activitatea de creditare trebuie organizată astfel încît să nu favorizeze încetinirea circulației mărfurilor față de cea a banilor decît în cazuri deosebite și numai pentru perioade scurte de timp. De regulă, fenomenele de dezechilibru pot să apară atunci cînd se creditează pe perioade îndelungate stocurile de produse și mărfuri fără desfacere asigurată.

O influență negativă asupra echilibrului monetar pot să o aibă și stocurile de produse finite executate în avans și ca rezervă de plan în situația în care pentru această producție nu sînt luate măsuri pentru asigurarea desfacerii la termenele stabilite cu ocazia acordării creditelor.

Rezultă deci că o influență negativă asupra circulației monetare pot să o aibă, în primul rînd,

creditele nerestituite în termen din cauză că stocurile supranormative creditate nu s-au lichidat, rămînînd în continuare scoase din circuitul economic, în timp ce banii au fost puși în circulație la producerea acestora și nu au acoperire cu produse vandabile. În al doilea rînd, pot să influențeze negativ echilibrul monetar și creditele curente, în situația cînd stocurile creditate nu au asigurată desfacerea pe bază de comenzi ferme, sînt de slabă calitate și se creditează perioade îndelungate de timp.

Pe baza unor analize aprofundate a cauzelor formării și a posibilităților de reducere sau lichidare a stocurilor, băncile au posibilitatea să accepte sau să refuze creditarea lor. Deci punerea în circulația a banilor în cazul creditării stocurilor poate fi dirijată de bănci, care au obligația prin lege să analizeze cauzele formării stocurilor înainte de acordarea creditelor și să accepte creditarea numai în situația în care există garanția că produsele sînt de calitate corespunzătoare și se pot lichida pînă la scadența finală a creditului.

ÎN PRACTICĂ, întreprinderile care au greutăți financiare și au ajuns la incapacitate de plată avînd credite nerestituite în termen și plăți restante, deși livrează mărfurile în mod ritmic, nu depun documentele de decontare la bănci pentru obținerea creditelor decît în ziua plății retribuțiilor.

Ca urmare a faptului că potrivit normelor de decontare retribuțiile se află în ordinea întîia de preferință, se creează posibilitatea de a se pune bani în circulație peste limitele planificate pe seama creditelor pe documente în curs de încasare, care în final iau forma emisiunii de bani în numerar.

CONSIDERĂM că această posibilitate de a obține bani în numerar pe seama creditului pe documente în curs de încasare nu cointeresează conducerea întreprinderilor pentru a lua măsuri de lichidare și prevenire a imobilizărilor de mijloace circulante și încadrare în fondurile de producție planificate.

Eliminarea acestui fenomen ar putea fi realizată prin luarea de către bănci a următoarelor măsuri:

● documentele de decontare care se depun cu întîrziere să nu

mai fie creditate prin cont separat, ci doar primite și remise băncii beneficiarului pentru achitarea de către beneficiarul produsului;

● trecerea la sistemul de creditare a documentelor prin contul curent, introducîndu-se în limita de creditare, pe baza volumului mediu al documentelor de decontare depuse spre încasare din luna precedentă.

Luarea unor asemenea măsuri ar conduce la disciplinarea întreprinderilor pentru întocmirea și depunerea în termen a documentelor de decontare, ar asigura accelerarea vitezei de rotație a fondurilor circulante și s-ar limita posibilitățile întreprinderilor care au imobilizări mari de fonduri reflectate în credite nerestituite în termen și plăți restante, să obțină bani în numerar pe seama creditului pe documente de decontare în expediție, care influențează negativ echilibrul financiar și monetar.

Din experiența practică rezultă că toate întreprinderile sînt în mod deosebit interesate în asigurarea fondurilor necesare plății retribuțiilor și în mai mică măsură pentru restituirea în termen a creditelor și a plății furnizorilor.

Pentru reducerea și prevenirea imobilizărilor de fonduri, încasarea strictă în nivelul de cheltuieli și normativele de mijloace circulante aprobate, întreprinderile trebuie să fie cointerestate. Or, una din formele principale de cointerestare o constituie condiționarea eliberării banilor în numerar pentru plata drepturilor de retribuție, de existența fondurilor în conturile de decontare ale întreprinderilor provenite dintr-o activitate normală. Pentru aceasta, **băncile nu trebuie să aibă posibilitatea să acorde credite decît pe baza unor aprobări speciale și cu angajarea fermă a conducerilor întreprinderilor că vor lua măsuri pentru repunerea în circuitul economic a stocurilor supranormative și a celorlalte imobilizări de fonduri.**

Într-o asemenea situație întreprinderile vor acorda o atenție mult mai mare problemelor disciplinei financiare și vor acționa cu mai multă hotărîre pentru gospodărirea rațională a fondurilor materiale și bănești, încadrarea în limitele planificate și menținerea capacităților lor de plată.

Constantin MARACU

directorul Sucursalei județene Hunedoara a Băncii Naționale

SERVICIILE ÎN CADRUL PLATFORMELOR INDUSTRIALE

ÎN NUMĂRUL 15/1979 al „Revistei economice” au fost prezentate o serie de aspecte în legătură cu organizarea și funcționarea platformelor industriale, care să contribuie la o folosire mai productivă a dotărilor tehnologice, auxiliare și de servire a personalului și la reducerea consumului de energie.

Problematica platformelor industriale fiind mai puțin abordată atât în literatura economică din țara noastră, cât și peste hotare, este de subliniat meritul Academiei „Ștefan Gheorghiu”, care a inițiat o serie de studii în acest domeniu și, cu sprijinul unor organe și instituții interesate, a organizat (30—31 martie a.c.) o amplă dezbateră în legătură cu organizarea și conducerea platformelor industriale.

În cele de mai jos îmi exprim unele puncte de vedere cu privire la prezența activității comerciale și de prestări de servicii pe platformele industriale, în contextul concepției de urbanism comercial.

PRINTRE FENOMENELE economice și sociale cu evoluție accentuată în zilele noastre, se numără și creșterea rapidă a aglomerărilor urbane, a populației urbane în ansamblu, fenomen cunoscut sub denumirea de explozie urbană.

Rod al politicii P.C.R. de industrializare a țării în ritmuri înalte și al desfășurării susținute a procesului de urbanizare, platformele industriale au devenit prezente și în viața economico-socială a orașelor țării noastre.

Urbanismul s-a îmbogățit cu o nouă concepție cu privire la concentrarea amplasării unităților industriale în cadrul unor platforme industriale cu profil omogen sau complex.

Din punctul de vedere al relației cu localitatea, platformele industriale pot fi situate: în interiorul orașelor, în cadrul unor zone de locuit (industrii nepoluante); la marginea orașelor, în cadrul unor zone funcționale industriale; la o anumită distanță de localitate.

În funcție de aceste situații se determină și opțiunile cu privire la necesarul de dotări comerciale, de alimentație publică și prestări de servicii pe platformele industriale.

Din analiza factorilor determinanți ai cererii de mărfuri și servicii s-au desprins o serie de necesități pentru platformele industriale.

● O primă opțiune se referă la realizarea unei activități comerciale limitate, care să satisfacă cererea pentru produse de uz curent, alimentare și nealimentare (vezi schema).

Desfășurarea acestei activități poate avea loc fie în cadrul unor unități comerciale construite (fixe), fie prin forme ale comerțului mobil, amplasate în piața preuzinală. Asemenea opțiune se referă la platforme industriale amplasate în preajma zonelor de locuit sau la marginea orașelor și al căror personal muncitor își poate satisface, în cea mai mare parte, nevoile de consum prin rețeaua comercială din zonele rezidențiale ale acestora.

În situația platformelor industriale amplasate în afara orașelor și a celor în care navetiștii dețin o pondere însemnată, activitatea comercială trebuie realizată — suplimentar față de formele amintite — și prin unități de tip BIG sau unități de produse alimentare și nealimentare și nealimentare, dimensionate în raport cu intensitatea frecvenței și structura cererii.

Asemenea unități sînt cu atât mai mult necesare în cadrul platformelor unde sînt situate blocuri de locuințe și cămine de nefamilisti. Exemplu, pentru Platforma industrială de autoturisme — Pitești.

● Un alt sector de mare importanță îl constituie organizarea activității de alimentație publică, în cadrul căreia un loc aparte deține alimentația la locul de muncă.

Activitatea de alimentație publică trebuie să asigure reproducția forței productive a muncii, o eficiență constantă a muncii și, totodată, un factor de conservare a sănătății (efecte preventive în afecțiunile aparatului digestiv). Sub acest aspect, alimentația la locul de muncă poate apare ca o formă specială a consumurilor productive, care trebuie să-și găsească o rezolvare corespunzătoare pe toate planurile — inclusiv cel economic și juridic — și a cărei prezență pe platformele industriale trebuie proiectată cu aceeași răspundere ca orice altă funcție tehnologică, de producție sau întreținere.

Experiența altor țări socialiste evidențiază importanța ce se acordă acestei forme de alimentație prin proporția celor care utilizează acest serviciu — în medie 30%. La noi, în prezent, se apreciază că solicită o asemenea formă doar circa 20% din personalul muncitor. Desigur că, odată cu perfecționarea ofertei este de presupus că va spori și cererea, în special pentru nefamilisti.

Alimentația publică joacă un rol însemnat, îndeosebi în cadrul platformelor industriale amplasate la distanță de orașe și în cadrul cărora navetiștii au o pondere ridicată. Aceasta poate determina o orientare a oamenilor muncii spre o alimentație rațională, bazată pe un consum fundamentat pe norme științifice.

Ca forme concrete de alimentație la locul de muncă, în cadrul platformelor industriale se pot avea în vedere: cantine-restaurant; microcantine, cu servirea mesei în secțiile de producție; bufete de incintă; puncte mobile pentru desfacerea de gustări și băuturi răcoritoare; unități Gospodina; unități pentru desfacerea de băuturi răcoritoare, dulciuri și patiserie.

Indiferent de formele alimentației publice pe platformele industriale, organizarea și buna desfășurare a acestei activități implică rezolvarea unei multitudini de probleme, cum ar fi:

— problemele producției de mâncare, preparate, semipreparate, băuturi nealcoolice.

În acest sens, se pot avea în vedere următoarele căi:

— bucătării proprii ale restaurantelor-cantine;

— fabrici de mîncăruri, care asigură aprovizionarea mai multor unități de alimentație publică de pe una sau mai multe platforme industriale;

— prepararea de mîncăruri, la bucătăria unităților de alimentație publică.

FACTORI DE INFLUENȚĂ:

1. mărimea și structura platformei
2. numărul și structura forței de muncă
3. obiceiuri de consum
4. amplasarea platformelor în raport cu rețeaua comercială și de prestări de servicii din oraș

I. Opțiuni cu privire la ALIMENTAȚIA PUBLICĂ

- a. Cantine-restaurante
- b. Microcantine
- c. Bufete de incintă
- d. Puncte mobile cu gustări și băuturi nealcoolice
- e. Unități Gospodina

II. Opțiuni cu privire la ACTIVITATEA COMERCIALĂ

- a. Produse de panificație-patiserie
- b. Produse lactate
- c. Legume-fructe
- d. Zăhare-reviste
- e. Medicamente
- f. Articole de igienă personală
- g. Dulciuri-răcoritoare
- h. Țigări

III. Opțiuni cu privire la ACTIVITATEA DE PRESTĂRI DE SERVICII

- a. Linii de transport în comun
- b. Parcaje
- c. Telefoane publice
- d. P.T.T.
- e. C.E.C.
- f. Spălătorii - curățătorii
- g. Frizerie-coafură
- h. Unități medico-sanitare etc.

ALIMENTAȚIA LA LOCUL DE MUNCĂ

AUTOMATE

COMPLEX DE SERVICIE

că de pe platforme industriale. pe baza produselor culinare congelate anterior (procedeu catering).

Experiența activității cantinei-restaurant „Siderurgistul“ de pe lângă Combinatul siderurgic Hunedoara prezintă o seamă de aspecte pozitive pe linia organizării alimentației publice la locul de muncă. În prezent, alimentația publică este asigurată prin 2 cantine-restaurant, 16 microcantine în incinta Combinatului siderurgic Hunedoara, 2 secții patiserie și dulciuri, o secție pentru desfacerea de produse „Gospodina“. De asemenea, cantina-restaurant de pe lângă Combinatul siderurgic Hunedoara dispune și de o gospodărie anexă proprie care asigură creșterea porcilor. Numărul meselor (convenționale) servite este de circa 7400 pe zi. Procesul de producție este organizat în 3 schimburi, unul pentru prepararea prinzului, altul pentru prepararea cinei și al treilea — schimbul de noapte pentru prepararea meselor calde care se desfac prin microcantinele din incinta combinatului. Orele pentru servire sînt organizate în cantinele-restaurant și microcantine între orele 9 și 24.

Consumatorii au la dispoziție o gamă variată de sortimente zilnice, în cadrul unor meniuri comune, dietetice și speciale. Pe linia îmbunătățirii, în continuare, a activității de alimentație publică la locul de muncă au fost prevăzute o seamă de acțiuni și anume: deschiderea de noi microcantine în incinta combinatului, urgentarea dării în funcțiune a unui spațiu frigorific de circa 1000 tone alimente, modernizarea activității la gospodăria anexă, diversificarea preparatelor și altele. În conformitate cu Legea nr. 9/1971, conducerea cantinei-restaurant este asigurată de un comitet din care face parte și reprezentantul organului colectiv de conducere al combinatului, precum și cel al Direcției comerciale județene, care asigură în mod operativ obligațiile prevăzute prin legea respectivă în legătură cu buna desfășurare a alimentației publice.

ALTE PROBLEME IMPORTANTE care condiționează activitatea de alimentație pe platformele industriale ar fi:

— realizarea de proiecte de execuție adecvate, în raport cu mărimea unității, cu cerințele productivității muncii, diversificării produselor, cu cerințele de igienă;

- producerea și dotarea cu utilaje specifice, de mare randament, cu înaltă calitate multiplă (pentru bucătării, păstrare, transport — lanț frigorific);
- organizarea rațională a fluxului producției de mîncăruri, în corelație cu programul de servire a meselor;
- dotarea cu utilaj și mobilier specific, precum și cu veselă cu o bună fiabilitate și ușor de întreținut;
- forme rapide de servire, bazate îndeosebi pe autoservire;
- pregătirea personalului.

În acest sens amintim că se vor realiza pe diferite platforme industriale cantine-restaurant cu bucătării proprii (Tg. Secuiesc, Calafat, Tg. Jiu, Călan, Vulcan, Petroșani, Lupeni, Corabia, Hațeg, Zimnicea etc.).

În Programul de dezvoltare a industriei alimentare, este prevăzut să se creeze capacități de producție pentru produse alimentare congelate prin frig (inclusiv preparate culinare), precum și pentru concentrate alimentare și legume-fructe deshidratate.

În programul de dezvoltare a alimentației publice pentru perioada 1976—1978 a fost prevăzută înființarea de „fabrici de mîncăruri“, unele amplasate chiar pe platforme industriale. De exemplu, la Galați (pentru 5000 meniuri pe schimb), Iași (5000), Roman (5000), Rm. Vilcea (3000), Pașcani (3000) și altele.

Introducerea pe scară largă a unor automate comerciale și de alimentație publică ar contribui la o servire mai operativă a solicitanților, în imediata apropiere a locului lor de muncă.

În S.U.A., de exemplu, din cele circa 5 milioane automate, 60% sînt amplasate în incinta întreprinderilor industriale. Prezența automatelor chiar la locul de muncă, poate avea influență asupra organizării muncii, ca și asupra capacității fizice a lucrătorilor.

IN URMA INDICAȚIILOR conducerii de partid și de stat, au fost elaborate, la solicitarea Ministerului Comerțului Interior, studii tehnico-economice pentru producerea în țară a unor tipuri de automate pentru băuturi calde, răcoritoare, sandvișuri calde și reci, produse nealimentare diverse.

● Dezvoltarea pe platformele industriale a prestărilor de servicii se referă îndeosebi la:

- linii de transport în comun, dotate cu autovehicule corespunzătoare fluxurilor personalului;

- amenajarea unor stații pentru mijloace de transport, cu adăpost împotriva intemperiilor;
- parcaje pentru mijloace de transport personale (biciclete, moto, auto);
- posturi de telefon publice automate (pentru convorbiri locale și interurbane);
- punct poștal, C.E.C.;
- puncte pentru vânzarea biletelor la manifestări culturale, artistice și sportive;
- puncte de primire-predare pentru spălătorii-curățătorii chimice (pe platformele unde există cămine de nefamiliști);
- unități de frizerie-coafură;
- unități pentru închiriere de obiecte pentru diferite ocazii (sport, turism, agrement etc.);
- unități medico-sanitare.

Desigur, profilul activității de prestări poate fi lărgit în funcție de solicitările populației. Mărimea și profilul dotărilor comerciale, de alimentație publică și prestări de servicii sînt determinate de: mărimea și structura platformei; numărul și structura forței de muncă; obiceiurile de consum; amplasarea platformelor în raport cu rețeaua comercială și de prestări de servicii din oraș etc.

Apreciem că pentru realizarea unei eficiențe economice și sociale sporite a activității comerciale și de prestări de servicii, se poate lua în considerare varianta concentrării unităților în cadrul unor complexe (de magazine, chioșcuri, tonete etc.) amplasate de regulă în piața centrală a platformei.

Subliniem faptul că cele mai bune soluții în proiectarea și realizarea platformelor industriale se pot obține prin rezolvarea unitară, atît a problemelor de producție, cît și a celor de natură socială, ca parte integrantă a funcționării eficiente a acestora. O parte din aceste cerințe cunosc deja o formă juridică explicită, cum ar fi obligația dotării platformelor industriale cu unități de alimentație publică, prevăzută în Legea nr. 9/1971 cu privire la organizarea și funcționarea cantinelor-restaurant. Pentru celelalte activități comerciale și de prestări de servicii, ar trebui să se prevadă măsuri adecvate, ținînd seama de specificul platformei industriale care sînt prezente în tot mai mare măsură în peisajul economico-social al țării noastre.

Gh. TEODORAȘCU

TUFURILE VULCANICE

(Urmare din pag. 8)

trebuie arătat că acestea sînt cu mult mai mari decît cele de tufuri vulcanice, exploatarea lor putîndu-se face fără nici un fel de lucrări miniere de descoperire și tăierea blocurilor și fațadelor de placare se poate face direct în cariere.

Pînă în prezent au fost întreprinse anumite acțiuni pentru valorificarea tufurilor și a calcarelor moi. Astfel, Centrala materialelor de construcții din cadrul M.E.F.M.C. a procurat și sînt în curs de experimentare 6 mașini de tăiere de mare productivitate specifice acestei tehnologii, ce vor fi montate la carierele de tuf de la De-

leni, Podeni, Anina și Borsec. Anul viitor se vor produce blocuri de zidărie din tuf tăiate direct din zăcăminte, echivalînd cu 15 milioane cărămizi. De asemenea, a fost întocmit și proiectul tehnologic pentru cîteva fabrici cu capacități de producție de 50 000—60 000 m³ pe an de blocuri de zidărie din tufuri vulcanice, echivalînd cu 25 milioane de cărămizi. Sînt în curs de experimentare și omologare o serie de tehnologii noi care să permită folosirea acestor materiale fie direct, fie în compoziție cu altele.

Aceste acțiuni, desi pozitive, nu se situează nici pe departe la nivelul cerințelor, în primul rînd al celor impuse de gospodărirea mai economică a

resurselor energetice. Pentru valorificarea mai bună a posibilităților existente se impune o preocupare mai susținută și un sprijin activ atît din partea unităților producătoare de materiale de construcții, a constructorilor, centralelor industriale, ministerelor economice, C.N.S.T. cît și din partea organelor de planificare, pentru:

- stabilirea tehnologiilor necesare corespunzător domeniilor de utilizare, pentru ca întreaga acțiune să se soldeze cu rezultate eficiente;
- obligarea prin plan a întreprinderilor producătoare de materiale de construcții de a folosi tufuri vulcanice și calcare moi;
- obligarea unităților de construcții din zonele apropiate bazei de resurse de tufuri vulcanice și calcare moi, de a le folosi cu prioritate în construcțiile de locuințe sătești.

În sprijinul consiliilor oamenilor muncii

STRUCTURA ȘI DURATA CICLULUI DE PRODUCȚIE

IN CONDIȚIILE noului mecanism economico-financiar, în care întreprinderea — lucrând pe baza autogestunii — trebuie să-și acopere din venituri proprii cheltuielile de producție, să restituie societății într-o perioadă cât mai scurtă fondurile avansate, să-și asigure autofinanțarea propriei dezvoltări, precum și participarea oamenilor muncii la beneficii, este necesar ca **toată atenția factorilor de conducere din unitățile economice să fie polarizată asupra modului de utilizare și valorificare a fondurilor de producție.**

Elementul principal prin care se valorifică aceste fonduri este **CICLUL DE PRODUCȚIE. Mărimea beneficiului realizat în cursul unui ciclu de producție oglindește nivelul de organizare a producției, gradul de utilizare a suprafețelor și capacităților de producție, a forței de muncă și de valorificare a fondurilor.**

De aceea, pentru ca încă înainte de începerea activității conducerea întreprinderii să-și poată face toate calculele de eficiență, este necesar să se cunoască exact atât **structura**, cât și **durata** ciclului de producție.

PRIN CICLU se înțelege un proces care, în desfășurarea sa, trece prin mai multe faze succesive și cu condiționare reciprocă, între care există anumite raporturi de unitate și de deosebire și care, după un anumit interval de timp, se repetă (chiar dacă nu ca volum și ca formă, cel puțin în conținut). **Raporturile de unitate** exprimă ceea ce este esențial în proces, legăturile de continuitate care asigură finalitatea acestuia — în timp ce **raporturile de deosebire** dintre faze exprimă specificitatea lor, noile însușiri și calități ale procesului, care apar în fiecare fază. Așadar, **procesul parcurge anumite faze succesive care se condiționează reciproc, iar la anumite intervale de timp se repetă.**

Cînd vorbim de ciclu de producție trebuie să avem în vedere **toate activitățile care sînt obiectiv necesare pentru obținerea unui produs.**

Să urmărim aceste activități în desfășurarea lor concretă. O întreprindere, pentru a realiza un anumit produs, desfășoară numeroase și felurite activități care (atît din punct de vedere al conținutului lor, cît și al momentului în care au loc în cadrul procesului) se încadrează în una din cele trei mari categorii de activități — fiecare din ele constituind, de fapt, faze distincte ale procesului :

- **pregătirea producției,**
- **fabricația propriu-zisă.**
- **livrarea produsului către beneficiar și încasarea contravalorii lui.**

Este adevărat că acolo unde producția are caracter de serie mare, unele activități specifice fazei de pregătire a fabricației se execută la început în avans, apoi în paralel cu producția, dar aceasta nu ne îndreptățește să eliminăm din ciclu faza de pregătire. Asemenea situații trebuie avute în vedere mai ales atunci cînd se determină durata ciclului, pentru a nu se lua în calcul activitățile care se suprapun în timp.

Privită în desfășurarea sa continuă, activitatea întreprinderii pentru obținerea de produse coincide, se întrepătrunde cu procesul de valorificare a

fondurilor, formînd un ciclu care se repetă la anumite intervale de timp. Chiar dacă facem abstracție de mărimea absolută a valorii fondurilor pe diferite faze ale ciclului, nu putem să nu observăm că întreprinderea își începe activitatea pentru fabricarea unui produs prin avansarea de fonduri pe măsura necesităților — fonduri pe care le recuperează, însă, numai după ce produsul a fost livrat și acceptat de către beneficiar. Ciclu de producție nu poate fi considerat încheiat decît atunci cînd marfa a fost livrată și contravaloarea ei încasată, altfel întreprinderea nu poate relua producția. **Acest proces de continuă reluare a producției imprimă activității întreprinderii un caracter ciclic, de unde și denumirea de ciclu de producție.**

Avînd în vedere raționamentele de mai sus, considerăm **ciclu de producție** ca reprezentînd **timpul total normal necesar desfășurării tuturor activităților ocazionate de obținerea unui produs oarecare.**

CERINȚA de a defini în fiecare întreprindere, pentru fiecare produs conținutul ciclului de producție este pusă în evidență tot mai pregnant de înseși schimbările ce se produc în baza tehnică de producție. Este cunoscut faptul că procesele industriale moderne se desfășoară în măsură tot mai mare prin intermediul unor mașini-unelte cu grad ridicat de complexitate și automatizare. La mașinile-unelte cu comandă numerică, în special la cele cu comandă numerică și la centrele de prelucrare, piesele sînt prelucrate pe cîte un singur loc de muncă, printr-o prindere sau printr-un număr redus de prinderi. Acolo unde există un număr ridicat de mașini-unelte cu comandă numerică apar posibilitatea utilizării calculatoarelor în organizarea și conducerea producției. În aceste condiții, accentul principal nu mai cade pe găsirea soluțiilor de îmbinare în timp a operațiilor tehnologice și pe reducerea timpilor auxiliari și de întreruperi din perioada prelucrărilor tehnologice, ca în cazul utilizării proceselor clasice,

Cunoscînd aceste elemente definitorii ale ansamblului de activități necesare pentru obținerea unui produs și acționînd pentru optimizarea lor, organele de conducere colectivă pot crea premise suplimentare pentru satisfacerea nevoilor economiei naționale, pentru creșterea rentabilității întreprinderilor și întărirea autogestunii economico-financiare.

ci pe **pregătirea fabricației.** De bună seamă, organizarea prelucrărilor industriale în condițiile utilizării unor mașini-unelte automatizate și a calculatoarelor electronice presupune rezolvarea prealabilă a unor probleme complexe cum ar fi: codificarea pieselor, transcrierea comenzilor în limbajul mașinilor, crearea fișierelor de date, a unui fond corespunzător de S.D.V.-uri, organizarea ireproșabilă a aprovizionării locurilor de muncă etc. În această situație, analiza ciclului de producție nu mai poate face abstracție de activitățile din faza de pregătire a fabricației.

DEFININD ciclu de producție ca fiind timpul total normal necesar producerii unui produs, se naște în mod firesc întrebarea: care sînt activitățile care trebuie incluse în ciclu? Sîntem de părere că ele ar putea fi cele menționate în tabelul din pag. 18.

După cum rezultă din tabel, fiecare fază a ciclului de producție cuprinde un număr de activități specifice. Desigur, aceasta este o structură de principiu, care poate fi completată în funcție de necesitățile particulare. Elementele sale stabile rămîn întotdeauna cele trei faze: **pregătirea, fabricația și livrarea.** Modificările pot interveni în cadrul fazelor. De exemplu, atunci cînd proiectul tehnic al produsului este dat întreprinderii producătoare de către beneficiar, în structura activităților specifice fazei de pregătire a fabricației această activitate nu va mai apare. De asemenea, proiectarea și executarea modelelor și a formelor de turnare le vom menționa în structura ciclului numai cînd fabricarea produsului respectiv presupune procese de turnare. Similar se va proceda și cu întocmirea fișierelor de date, necesare doar dacă procesul de fabricație utilizează un calculator electronic.

În mod greșit se consideră uneori că **pregătirea fabricației** este necesară numai în cazul producției de unicate și a prototipurilor. În primul rînd, în condițiile seriei mici și mijlocii reluarea producției la intervale relativ mari (de regulă 3 luni) obligă factorii responsabili din întreprindere la o revedere atentă a documentațiilor de execuție (dacă acestea mai există), a normativelor de muncă și de consumuri de materiale, a tehnologiilor de fabricație care, datorită influenței progresului tehnic, pot suferi modificări sensibile. În al doilea rînd, în condițiile normării stocurilor de producție întreprinderea nu se poate aproviziona decît în partizi esalonate, care trebuie să asigure desfășurarea neîntreruptă a producției — indiferent dacă aceasta are caracter de serie mare sau de masă. Aprovizionarea în partizi esalonate se face și în condițiile producției de unicate și serie

CICLUL DE PRODUCȚIE

Faze	Activități
Pregătire	Contractarea produsului Intocmirea proiectului tehnic și a proiectului de execuție Elaborarea tehnologiilor de fabricație Elaborarea normelor de consum și a normelor de muncă Intocmirea fișierelor de date Aprovizionarea tehnico-materială Confectionarea SDV-urilor și a modelelor pentru turnare Intocmirea planurilor de colaborări Stabilirea loturilor de piese Programarea fabricației
Fabricație	Aprovizionarea locurilor de muncă cu materii prime și documentații Executarea operațiilor tehnologice Montajul subansamblelor Executarea probelor de verificare și recepție
Livrare	Eventuale remanieri Livrarea produselor la magazie Intocmirea documentelor de expediție Ambalarea produselor Expedierea produselor Încasarea contravalorii produselor

mică, dacă produsele au un grad ridicat de complexitate și un ciclu de producție lung, din care cauză aprovizionarea de la început cu întreaga cantitate ar bloca în mod nejustificat mijloacele circulante ale întreprinderii și ar contraveni intereselor economiei naționale. Or, de la o aprovizionare la alta pot interveni modificări în profilul și calitatea materialelor ce se procură, fapt ce impune modificări în tehnologie. În al treilea rând, chiar dacă producția are caracter de serie mare sau de masă, proiectarea și executarea de S.D.V.-uri nu se face de la început pentru întregul volum de fabricație, deoarece S.D.V.-urile se consumă sau sînt supuse unei uzuri morale și, prin urmare, trebuie reproduse și modernizate; pe de altă parte, sub influența progresului tehnic conducerea întreprinderii este obligată ca permanent să modernizeze produsele din fabricația curentă și, deci este necesar să revadă continuu atât tehnologiile de fabricație, cât și sculele, dispozitivele și verificatoarele. Sînt semnificative, în acest sens, orientările și măsurile stabilite de către partid pentru înnoirea produselor (amintim că peste 34% din valoarea producției marfă planificată pentru anul 1979 va fi realizată pe seama produselor noi și re-proiectate în acest cîmp), pentru modernizarea continuă a tehnologiilor de fabricație și introducerea ingineriei tehnologice.

FAZA DE FABRICAȚIE corespunde cu procesul de transformare a obiectelor muncii în produse finite sau semifabricate. Dacă pregătirea este bine făcută, fabricația se desfășoară fără „probleme”. Așa cum s-a menționat în tabelul structurii ciclului, acestei faze îi sînt specifice activitățile legate de aprovizionarea locurilor de muncă cu materii prime, S.D.V.-uri și documentație, executarea operațiilor tehnologice, asamblarea și verificarea tehnică a produsului. Mărirea totală a acestei faze depinde de timpul necesar executării activităților menționate, de timpul de întreruperi din cadrul schimburilor și dintre schimburi, precum și (acolo unde este cazul) de timpul necesar proceselor naturale.

Ultima fază a ciclului **livrarea** marchează finalizarea procesului — după care începe un nou ciclu. Deși ca durată, această fază ocupă o pondere redusă în structura ciclului, parcurgerea ei este obiectiv necesară pentru reluarea producției. Importanța ei este marcată de faptul că fondurile avansate de întreprindere pe parcursul ciclului ating, în această fază, cote maxime. Pentru a putea relua producția, întreprinderea trebuie să livreze produsul și să încaseze contravaloarea lui, altfel este obligată să apeleze la împrumuturi bancare.

Referindu-se la obligativitatea finalizării ciclului de producție, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** spunea: „Dacă cineva a produs anumite mărfuri pe care le ține în stoc, nu înseamnă că și-a îndeplinit obligațiile. Numai în momentul vinderii produselor și al încasării contravalorii lor se încheie procesul de producție și poate începe o nouă activitate economică... „Producția nu se

poate relua decît odată cu valorificarea produselor create care asigură resursele materiale și financiare pentru viitorul proces de producție.”

Un exemplu va demonstra importanța acestei faze. Întreprinderea „Vulcan” din Capitală realizează — între produsele sale de bază — și cazane de 10 tone abur/oră. Produsul este executat aproape integral în întreprindere (puținele subansamble aduse din afară nu depășesc 2% din valoarea acestuia), pe baza proiectului întocmit de institutul de specialitate din cadrul centralei industriale. Ciclu de producție începe cu pregătirea fabricației, fază pentru care sînt necesare 192 zile a 8 ore și care cuprinde, ca principale activități: întocmirea documentației tehnice de execuție, a consumurilor informative de materiale și a tehnologiilor de fabricație pentru lucrările la cald și la rece, a listei de S.D.V.-uri, aprovizionarea cu primele cantități de materii prime necesare începerii producției. Faza de execuție necesită 95 de zile a 8 ore (din care 30 de zile în secțiile pregătitoare și 65 în secțiile de execuție). Ultima fază a ciclului comportă 15 zile a 8 ore, timp în care produsul este expediat la beneficiar. Ponderea cea mai mare (63,7%) în structura ciclului de producție o deține, deci, faza de pregătire a fabricației. După calcule aproximative, dacă întreprinderea ar fi executat cu forțe proprii proiectul tehnic și cel de execuție primite de la centrală, faza de pregătire s-ar fi prelungit cu încă 320 de zile.

Structura pe faze a duratei ciclului de producție prezintă o deosebită importanță practică în cazul produselor cu valori mari, fiind ușor de estimat eficiența deosebită pe care o prezintă atât pentru întreprindere, cât și pentru economia națională scurtarea acestei durate, prin reducerea imobilizării de resurse în producție neterminată, prin încasarea mai rapidă a contravalorii produselor, prin creșterea vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

CICLUL de producție exercită influență asupra tuturor laturilor activității de producție, economice și financiare a întreprinderii industriale, condiționînd rentabilitatea acesteia. Determinarea corectă a structurii și duratei lui dă compartimentelor de specialitate ale întreprinderii și organelor de conducere colectivă posibilitatea să fundamenteze pe baze reale deciziile într-o serie de domenii importante.

● În primul rînd, ciclul de producție este un **instrument de planificare a activității întreprinderii**. El stă la baza încheierii contractelor de aprovizionare cu materii prime, materiale, piese de schimb și S.D.V.-uri și a celor de livrare a produselor. Lansarea în fabricație a diferitelor ansamble, subansamble și repere, precum și mărirea stocurilor de producție neterminată se stabilesc tot cu ajutorul ciclului de producție. Datele privind structura și durata acestuia servesc, de asemenea, la determinarea normativelor de mijloace circulante: cu cît activitățile din cadrul ciclului de producție sînt mai diversificate, iar timpii aferenți sînt mai lungi, cu atît întreprinderea va avea nevoie de un volum mai mare de mijloace circulante.

● În al doilea rînd, ciclul de producție este un **instrument de organizare a producției și a muncii**. Cunoscîndu-se termenele planificate de livrare a produselor și potențialul tehnic, material și uman de care dispune întreprinderea, se pot organiza cu mai multă certitudine de reușită fluxurile de fabricație, lucrul în schimburi, circuitul obiectelor muncii în întreprindere, utilizarea intensivă a capacităților de producție etc.

● În fine, ciclul de producție este un **mijloc important de accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante** și de mărire a volumului absolut al beneficiului încasat de întreprindere.

Cunoscînd componentele ciclului de producție, consiliile oamenilor muncii pot acționa conerent pentru reducerea duratei lui și pentru creșterea pe această bază, a rentabilității întreprinderilor, obiectiv de bază al autoconducerii și autogestunii.

dr. Radu LUNGU
Academia „Ștefan Gheorghiu”

IPOTEZE PRIVIND ACȚIUNEA UNOR LEGI ECONOMICE

Legile economice exprimă prin definiție esența relațiilor de producție, a fenomenelor și proceselor economice, legătura lor internă, necesară, esențială și generală, proprie acestor procese și fenomene, legătură caracterizată printr-o constanță și repetabilitate relativă în cadrul anumitor condiții¹⁾.

În același timp, trebuie să observăm faptul că legile formulate de știința economică reprezintă expresia teoretică, științifică a legilor obiective, aceasta însă în funcție de gradul de cunoaștere a lor, de capacitatea umană de a descifra mecanismul mișcării proceselor și fenomenelor economice. Viața arată că legile economice, deși obiective, au un caracter istoric exprimat prin aceea că nu există decât în cadrul societății omenești, au o durată diferită de acțiune, iar formele concrete de manifestare se modifică odată cu schimbarea condițiilor existenței lor. Caracterul concret istoric de acțiune al legilor economice este determinat de particularitățile fiecărei economii naționale, a orânduirii și a perioadei istorice parcurse.

În formularea și sistematizarea legilor economice merite deosebite revin lui Marx, Engels, Lenin, care au acționat atât pe baza valorificării acumulărilor anterioare cât și a studierii mișcării proceselor și fenomenelor economico-sociale specifice epocii lor. Care au fost aceste condiții ?

După cum este știut, a II-a jumătate a secolului al XIX-lea și primele decenii ale secolului nostru au fost dominate, între altele, de revoluția industrială care a avut loc într-un număr restrâns de țări, în cea mai mare parte foste metropole. Desfășurându-se pe fondul ascensiunii capitalismului, revoluția industrială a fost stimulată de numeroase descoperiri științifice și aplicații tehnologice ale acestora reflectate în extinderea mecanismului, metode noi de prelucrare a oțelului, amplificarea proceselor de electrificare și chimizare, aplicarea unor metode organizatorice mai eficiente. Condițiile concrete ale acestei perioade se reflectau în anumite dimensiuni ale populației, lupta acerbă împotriva îngrădirilor feudalismului și chiar ale sclavagismului asupra circulației forței de muncă, inexistența încă a unei „probleme” a materiilor prime neregenerabile datorită exploatarei libere a coloniilor cât și a faptului că din 10 state 9 nu utilizau în interes propriu resursele naturale. Asemenea stări de fapte și-au pus amprenta asupra mecanismelor și proceselor economice, a legilor care guvernau aceste mecanisme.

În zilele noastre au apărut numeroase fenomene și procese noi, mecanisme social-economice distincte, a crescut capacitatea umană de investigare a acestora. Astfel, consumul prădalnic al resurselor naturale de către marile monopoluri a determinat o adevărată problemă a resurselor clasice; a apărut un mare număr de state independente politic și care, pentru asigurarea independenței economice, sînt preocupate de valorificarea resurselor în interes propriu pe seama industrializării. De asemenea, amploarea revoluției științifice și tehnice, caracterizată prin sporirea sistematică a mijloacelor materiale și umane consacrate cercetării, legarea tot mai organică a științei de cerințele vieții materiale au transformat acest organism într-o veritabilă forță de producție.

Stimulînd automatizarea, cibernetizarea, chimizarea, electrificarea celor mai complexe procese de producție care afectează noi mecanisme începînd de la relația om — unealtă — materie primă pînă la modelarea deciziei de producție, revoluția științifică și tehnică a determinat, se pare, intrarea omenirii într-o nouă revoluție industrială.

ANALIZA unor asemenea stări de lucruri, a proceselor și fenomenelor din ultimii ani determină, după părerea noastră, manifestări calitativ noi în acțiunea legilor economice care reclamă evident formularea corespunzătoare a acestora. Așa, bunăoară, este știut că legea dominantă care reflectă evoluția societății omenești privește creșterea productivității muncii. Factori concret-istorici l-au determinat pe Marx să formuleze această lege subliniind că, în cadrul reducerii cantității de muncă încorporată în produs, au loc schimbări structurale, în sensul că munca prezentă scade, iar munca trecută

crește, evident ca proporție. **În condițiile actuale, cînd are loc un proces de miniaturizare a produselor, de încorporare a unui volum tot mai mare de inteligență cit și o amplificare a penuriei de materii prime se pare că formularea legii ar trebui să evidențieze stările practice care reclamă reducerea cantității de muncă trecută și creșterea cantității de muncă prezentă astfel încît volumul total de muncă încorporat în produs să fie tot mai mic.**

Modificările aduse în formularea legii trebuie să determine însă adevărate mutații pe planul analizei economice, a conceptului de eficiență, atât pe termen scurt, cit și pe termen mediu și lung, reorientarea unor activități din viața practică.

În strînsă legătură cu aceasta se pune și problema factorilor de creștere a productivității muncii, cadru în care alături de condițiile umane, ale structurii și calificării forței de muncă, ale climatului social și ambianței mediului, factori care au totuși un caracter limitat, un rol tot mai important trebuie să-l ocupe elementele tehnicii care, cel puțin teoretic, nu au limite.

Apreciem că probleme și tendințe noi au apărut în domeniul rodniciei forței de muncă. În perioada revoluției industriale s-a înregistrat o amplă diversificare a profesiilor și creștere a nomenclatorului meseriilor. Adîncirea diviziunii sociale a muncii, introducerea lucrului la bandă, restrîngerea operațiunilor specifice unei meserii au atenuat cerințele față de nivelul de instrucție. Revoluția științifică și tehnică, revoluționînd nu numai tehnologiile dar și procesele de producție în ansamblul lor, a generat noi elemente în acest domeniu. Are loc, pe fondul general al dispariției unor meserii vechi și apariția altora noi, o tendință generală de restrîngere a nomenclatorului profesiilor odată cu extinderea cerințelor pentru cunoștințe tot mai vaste în domenii de graniță și amplificarea necesarului de cunoștințe. Mai mult, asistăm la restructurări pe planul profesiilor, creșterea necesarului de reglari, operatori și restrîngerea cererii de muncitori direcți. Se observă, totodată, **tendința de diminuare sistematică a longevității meseriilor.** Toate acestea au determinat reorientări în viața instituțiilor de învățămînt. Neînțelegerea unor asemenea cerințe a făcut ca în unele țări capitaliste, alături de existența unei proporții ridicate a șomajului să se înregistreze și un mare număr de posturi vacante.

Strîns legat de aceste fenomene se impun evidențierii și influențele celor două revoluții industriale asupra structurilor forței de muncă active. După cum se știe, prima revoluție industrială a generat o puternică reducere a populației active din agricultură și creșterea clasei muncitoare, a lucrătorilor din industrie. Această diminuare a mers în unele state pînă la 3—5% din totalul forței de muncă. Evident, trebuie avut în vedere faptul că luînd în considerație forța de muncă ocupată în sectoarele de prelucrare a produselor agricole cit și a celei care își desfășoară activitatea în ramurile producătoare de mașini agricole, îngrășăminte minerale, biostimulatori, insecticide și alte substanțe chimice proporția celor care lucrează în și pentru agricultură se ridică în fiecare țară la 30—40% din totalul populației ocupate. Diferențele sînt reflectate însă în nivelul productivității muncii.

În afara acestor mutații se pune problema potrivit căreia dacă prima revoluție industrială a generat clasa muncitoare, cea de a II-a determină o nouă clasă muncitoare ? Din cîte ne dăm seama a II-a revoluție industrială determină modificări esențiale în structura clasei producătorilor în sensul că sporește nivelul intelectual al muncitorului odată cu reducerea efortului fizic și a posibilității de identificare a contribuției directe la obținerea produsului. Asemenea procese aduc, de asemenea, modificări în acțiunea unor legi economice care cer formulări corespunzătoare.

Evoluția economiei socialiste aduce, totodată, elemente calitativ noi în cîmpul de acțiune legic. Așa, bunăoară,

dr. Alecu AL. FLOAREȘ

Iași

(Continuare în pag. 22)

1) ...Economie politică, Socialismul, Editura didactică și pedagogică, București, 1976, pag. 32.

ARGUMENTELE prin care în literatura sovietică de specialitate se susține necesitatea unor acțiuni menite să coreleze și să armonizeze problemele de eficiență la nivel macro și microeconomic sînt următoarele: a) indicatorii sintetici stabiliți în viziunea macroeconomică nu pot nici pe departe să cuprindă masa diferitelor aspecte și de modele ale tehnicii noi, nu pot cuprinde soluțiile științifice și constructive ce decurg de aici și pe care le implică introducerea tehnicii noi în condițiile revoluției științifice și tehnice contemporane la nivelul ramurilor și a unităților economice; b) traducerea în viață a indicatorilor sintetici cere o coordonare a activității în acest sens a tuturor verigilor organizatorice, iar la nivelul fiecărei verigi se impun a fi găsite căile reale, concrete, soluțiile adecvate, o serie de adaptări și chiar corectări; c) indicatorii sintetici, pentru ca să fie cît mai reali, se formează ținînd seama în mare măsură de propunerile venite de la nivelul ramurilor, regiunilor economice, centralelor, unităților de cercetare științifică, a întreprinderilor.

Din aceste considerente se apreciază ca fiind absolut necesară imbinarea planificării centralizate cu gestiunea economică; folosirea stimulentele morale și materiale la nivelul fiecărei verigi în vederea coordonării activității tuturor unităților în direcția criteriilor de interes național privind introducerea tehnicii noi și sporirea eficienței ei. Întregul sistem de indicatori, de norme, repartizarea resurselor, pirghiile financiare, prețurile se presupune a fi astfel organizate și folosite încît să realizeze coordonarea dintre eficiența cercetării științifice și a introducerii tehnicii noi de la nivelul unității la acela al economiei naționale. În această vizi-

Repere ale concepției economiștilor din U.R.S.S. privind integrarea cercetării cu producția (II)

ne, gestiunii economice îi revine un rol deosebit de important. Acest rol trebuie însă privit în mod diferențiat, ținînd seama că gestiunea economică are o importanță deosebită pentru introducerea tehnicii noi atît la unitățile care au mai mult un caracter de cercetare și tind să se integreze cu producția, cît și în unitățile productive care tind spre cercetare științifică și asimilarea tehnicii noi.

Practica organizării și funcționării complexelor sau uniunilor de cercetare și producție pe bază de gestiune economică a dus la acumularea unei însemnate experiențe. În acest cadru, urmărindu-se rezolvarea unor probleme importante, în revistele de specialitate, se exprimă diferite puncte de vedere cu privire la organizarea uniunilor de cercetare-producție, formarea prețurilor pentru „produsele” acestor uniuni, calcularea costului activității lor, determinarea beneficiului și a rentabilității).

Una din problemele care se apreciază a fi esențială pentru perfecționarea gestiunii economice în complexele cercetare-producție se referă la stabilirea prețurilor pentru „producția” acestor complexe. În general se observă o preocupare pen-

tru perfecționarea sistemului de prețuri și legarea lui mai strîns de mecanismul economic, această preocupare fiind mai intensă atunci cînd este vorba de a cuprinde cercetarea științifică în acest mecanism. A. Koșuta și L. Rozenova²⁾ apreciază că prețurile au un dublu rol în creșterea eficienței economice, determinat prin gestiunea economică a tehnicii noi, atît la nivel de economie națională cît și la nivel de unitate. Deși discuțiile teoretice despre prețuri și în general despre toate mecanismele valorice (cost, beneficiu) cu referință la cercetarea științifică sînt mai vechi³⁾, se poate constata că ele practic sînt actuale și în prezent. Este vorba în special de stabilirea prețurilor la rezultatele cercetării aplicative.

După aprecierea lui V. Kocikian și a lui V. Koșkin⁴⁾ numai prețuri bine fundamentate vor permite aprecierea în expresie valorică a activității complexelor cercetare-producție și numai pe această bază în aceste complexe se va putea introduce un mecanism adecvat de gestiune economică, care în același timp să poată fi integrat în mecanismul gestiunii economice al ramurii. Autorii menționați afirmă categoric în acest sens că: „încercările de a folosi principiile gestiunii economice în institutele de cercetări de ramură și în alte organizații independente de cercetare științifică, fără a avea posibilitatea determinării valorice a activității lor, nu dau efectul scontat”.

Determinarea valorică a activității de cercetare aplicativă nu este însă considerată simplă, deoarece ea are un grad de complexitate mare și ridică probleme speciale în ce privește realizarea ei. Din complexul cercetare-producție făcînd parte unități de cercetare, de proiectare și de producție, unități între care se sta-

FIȘE

Victor Axenciuc Ioan Tiberian

PREMISE ECONOMICE ALE FORMĂRII STATULUI NAȚIONAL UNITAR ROMÂN

● Apărută recent în Editura Academiei Republicii Socialiste România, sub egida Academiei „Ștefan Gheorghiu”, lucrarea Premise economice ale formării statului național unitar român (1979, 332 p.), de Victor Axenciuc și Ioan Tiberian, examinează — pe o perioadă de un secol, pînă la unirea Transilvaniei cu România — principalele aspecte — motivații, forme, funcții etc. — ale legăturilor economice dintre

țările române, care au constituit premisele economice ale formării statului național unitar român. Cercetarea relațiilor economice dintre țările române, în secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea este precedată de examinarea principalilor factori ai acestor relații și de o incursivă istorică ce pune în evidență continuitatea milenară a legăturilor economice pe teritoriul țării noastre, caracterul lor istoric, obiectiv necesar, formele lor particulare în diferite epoci. Legăturile economice dintre țările române — se demonstrează pe larg în lucrare — se întemeiau pe necesități obiective, pe interese de unitate, pe legi economice generale, cum sînt cele ale eficienței și valorii producției și schimbului etc. Masa de informații obținută din arhive și bibliotecii și cercetată de autori, în mare parte inedită, demonstrează că în secolul al XIX-lea legăturile economice dintre Transilvania și celelalte provincii românești s-au amplificat și intensificat, cu o putere fără precedent, peste granițele administrative impuse de stăpînirea străină.

Manifestări științifice dedicate celei de-a 35-a aniversări a eliberării patriei

● Institutul de economie socialistă a organizat, în cadrul acțiunilor dedicate celei de a 35-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă, o dezbateră științifică pe tema Creșterea eficienței economice și progresul tehnic și tehnologic în industrie. Dezbateră a avut loc pe baza referatului „Unele probleme metodologice ale determinării eficienței economice cumulate a progresului tehnic și tehnologic” (cu aplicație în domeniul îngrășămintelor chimice), elaborat de colectivul sectorului „Eficiența întregii economii naționale” din I.E.S., care a pus în discuție a nouă modalitate de abordare a eficienței progresului tehnic, prin calcularea raportului între cheltuieli și efecte economice, atît în cadrul industriei chimice, cît și în ramurile care utilizează sau valorifică produsele chimice (agricultura și comerțul exterior). Schimbul de opinii între cercetătorii Institutului de Economie Socialistă, specialiști din instituții economice centrale de sinteză, cadre didactice universitare, cercetători din institute

de cercetare de profil ș.a. privind eficiența economică cumulată a progresului tehnic a relevat însemnătatea și actualitatea problemei, a adus elemente noi în cuantificarea progresului tehnic și a sugerat soluții raționale pentru o determinare cît mai corectă a eficienței economice cumulate a progresului tehnic și tehnologic.

● În cadrul ansamblului de manifestări organizate de către Academia „Ștefan Gheorghiu” în cinstea celei de-a XXXV-a aniversări a eliberării patriei și în întimpinarea Congresului al XII-lea al P.C.R., în zilele de 15-16 iunie a avut loc o dezbateră inițiată de laboratorul Organizare și conducerea unităților economice, pe tema „Eficiența, criteriul al calității organizării și conducerii unităților economice”. Au participat cadre didactice din academie, specialiști din ministere, organe de sinteză centrale și teritoriale, din învățămînt, cercetare, producție, din școli interjudețene de partid, cabinete de organizare economică și socială. În ședințe plene și în cadrul secțiunilor „Organizarea și conducerea unităților economice” și „Metode, tehnici și instrumente de conducere economico-finan-

bilește o strinsă legătură tehnologică, rezultatele activității complexului pot fi folosite de către clienți (consumatorii producției complexe) fie sub formă de documentație științifică și tehnică, fie sub forma unor prototipuri (sau loturi de produse). Din aceste considerente se apreciază că metodologia prețurilor, pentru produsele complexului cercetare-produție trebuie să cuprindă prețuri pentru toate formele în care se concretizează activitatea acestor complexe. Din punct de vedere teoretic, V. Kocikian și V. Koşkin, justifică această necesitate în felul următor: a) cercetarea științifică aplicativă, făcând parte din sfera muncii productive, rezultatele activității ei au valoare de întrebuintare și valoare; b) deoarece cercetarea științifică a devenit o ramură distinctă de activitate socială, iar organizațiile care se ocupă cu cercetarea științifică și tehnică aplicativă funcționează ca unități economice care au o autonomie economică relativă, rezultatele muncii lor iau forma de produse marfă, realizarea acestora presupunând schimbul echivalent de valori. Tocmai pe baza acestor considerente se apreciază că prețurile la rezultatele cercetării științifice aplicative au un rol foarte important de jucat în planificarea cercetării științifice și introducerea tehnicii noi ca și în evaluarea și stimularea activității colectivelor de cercetare științifică.

Dacă acestea sînt aspectele generale care apropie stabilirea prețurilor pentru rezultatele cercetării științifice de planificarea prețurilor la celelalte produse (mărfuri) în literatura sovietică se menționează că sînt și particularități de care trebuie să se țină seama atunci cînd este vorba de prețuri pentru „pro-

dusele” cercetării științifice. Una din aceste particularități se referă la faptul că o bună parte din procesele de cercetare științifică nu se repetă, ceea ce face ca rezultatele muncii de cercetare științifică să se concretizeze în unicate. Această situație generează piedici serioase în determinarea elementelor de cheltuieli și stabilirea normativelor de beneficiu și rentabilitate pentru o astfel de activitate. O asemenea greutate a determinat pe unii economiști să considere că stabilirea unor prețuri științifice pentru rezultatele activității de cercetare științifică nu este posibilă,⁴⁾ ceea ce indică unele îndoieli și asupra posibilității introducerii gestiunii economice în unitățile de cercetare științifică. În scopul de a înlătura această deficiență cercetările ulterioare s-au concentrat asupra determinării cheltuielilor de cercetare, ca premisă pentru fundamentarea prețurilor.

⁴⁾ Se impune a fi precizat faptul că discuțiile despre rolul și perfecționarea gestiunii economice în realizarea revoluției științifice-tehnice constituie numai o latură a problematicii actuale legate de diferitele aspecte economice ale integrării cercetării științifice cu producția. Începînd cu studiul Usilenie orientat în planul și stimulul na viscoeefectivnoaiu novolu tehnicu apărut în Voprosi Ekonomiki nr. 5/1977, sub semnătura lui L. Gatovski, a fost relansată discuția despre perfecționarea conducerii, planificării, stimulării și creșterii eficienței cercetării științifice și introducerea tehnicii noi în U.R.S.S. La această discuție și-au adus pînă în prezent o contribuție foarte interesantă: V. Ivancenko (Naucino-tehniceskil progres i narodnohozajstvenil plan, V. Ec. Nr. 7/1977, p. 104); P. Bunik (Hozrasciot i povisenie effektivnosti naucinotehniceskogo progressa, V. Ec. Nr. 6/1977, p. 108); P. Sedlov (Soveşenstvovanie sistem planirovania i ekonomiceskogo stimulirovania naucinotehniceskogo progressa, V. Ec. Nr. 9/1977, p. 118); V. Kocikian și V. Koşkin (Osnovi

Deși se apreciază că multe din aspectele normării și deci și a determinării elementelor de cheltuieli în munca de cercetare nu sînt încă rezolvate, mai mulți autori consideră că un pas important se face atunci cînd se procedează la delimitarea cheltuielilor de cercetare după criteriul cheltuieli care se repetă și cheltuieli care nu se repetă în operațiunile de cercetare. După datele ce reies din astfel de operațiuni se constată că din totalul cheltuielilor efectuate în munca de cercetare științifică aplicativă 70% intră în categoria celor ce se repetă. Pentru aceste cheltuieli se pot stabili normative, ceea ce permite o determinare a lor cu destul de mare precizie și ceea ce la rîndul său constituie o premisă foarte importantă pentru fundamentarea prețurilor la produsele cercetării științifice.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

hozeistvennogo rasceta v naucinoproizvodstvennih obiedineniah, V. Ec., Nr. 7/1977, p. 23); K. Kedrova (Normativni podhod k finansirovanlu naucinotehniceskogo progressa, V. Ec. Nr. 10/1977, p. 131), B. Zaitjev (Opredlenie effektivnosti tehniceskih novşestv, V. Ec. Nr. 10/1977, p. 93); A. Koşuta și L. Rozenova (Narodnohozajstvenni i hozrasciotni efecti novi tehniki i temobrazovanie, V. Ec. Nr. 4/1978, p. 37) și alții.

²⁾ Vezi studiul menționat la nota 1.

³⁾ Vezi în acest sens: I. Minko: Prețul și beneficiul lucrărilor științifice în Voprosi planirovania naucnih isledovanil — Leningrad, L. Rojneva: Ozobennosti tehnobrazovanie na productiu prirodnih isledovanil i razrabotoc, Leningrad, 1974.

⁴⁾ Vezi studiul menționat din Voprosi Ekonomiki Nr. 7/1977.

⁵⁾ Vezi P. Zavlin, A. Scerbakov, M. Iudelevici; Trud v sfere nauki, Ed. Novosibirsk, 1971.

ciară” au fost prezentate circa 70 de comunicări. Sprijinindu-se în mare parte pe investiții și aplicații practice, ele au contribuit la clarificarea și adîncirea unor aspecte de principiu și particulare privind conceptul de eficiență în economia românească, implicațiile perfecționării mecanismului economico-financiar, trăsăturile conducerii colective, ale autoconducerii și autogestiunii, aportul elementelor moderne ale organizării și conducerii la mai buna utilizare a resurselor pe plan macro- și microeconomic. Participanții au subliniat însemnătatea teoretică și practică a măsurilor adoptate de către partid, pe linia hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale, pentru continuarea perfecționării structurii și mecanismelor economiei naționale, pentru accentuarea laturilor calitative ale întregii activități.

La orizont — o agricultură cu valoare adăugată maximă

● Sub titlul La faim: le marche du siècle? (Foamea — afacerea secolului?) revista PROBLÈMES ÉCONOMIQUES reproduce, după „Politique étrangère”,

un articol de Gérard Viguié în care acesta analizează metodele prin care „agri-power”-ul american reușește să facă din foamea existentă în lume un business. Dar modelul american al agriculturii se conchide în articol se lovește de un obstacol — el este mare consumator de energie, ceea ce face pe mulți experți, chiar din țările dezvoltate, să-l considere un lux. Modelul american, spun ei, este mai mult maximizarea satisfacției furnizorilor agriculturii și mai puțin optimizarea sistemului agricol. După G. V., o agricultură cu valoare biologică adăugată maximă rămîne de creat. Ideea își face drum. În orice caz, mutațiile viitoare vor cere să nu fie desconsiderate energiile noi — solară, geotermică și eoliană — reciclarea deșeurilor în industrie, utilizarea îngrășămintelor naturale.

Modele ale muncii socialmente necesare

● K. Mirkovici publică în revista IKONOMICESKA M'ISL (Sofia 1979, nr. 2) articolul Dinamici modelu na obşcestveno meobhodimite razhodi na trud pri soşializma) (Modele dinamice ale cheltuielilor de muncă social-

mente necesare în socialism), propunîndu-și să traseze, cu ajutorul unui sistem de modele dinamice, contururile generale ale unei metode de investigare a dependențelor care condiționează nivelul și structura cheltuielilor de muncă socialmente necesară. Se pornește de la opinia că aceste cheltuieli sînt optime. Se elaborează trei modele dinamice principale. Două modele au ca premisă producția unui singur tip de produse — considerîndu-se în cazul primului că el ar satisface trebuințele sociale în domeniul respectiv, iar în cazul al doilea că aceste trebuințe nu sînt satisfăcute. Modelul al treilea presupune producția unei multitudini de bunuri care satisfac, în grade diferite, trebuințele sociale. Categoria de muncă socialmente necesară, conchide pe această bază K. M., este dinamică, în sensul că mărimea ei la un moment dat depinde de coordonarea optimă a multor factori care acționează înainte și după momentul respectiv.

Management și productivitate

● Utilizînd datele Organizației Centrale de Statistică din India

FIȘE

și dezagregînd cifrele anuarului din 1969 pentru a diferenția firmele cu capital majoritar străin de cele cu capital autohton, Jamuna P. Agarwal ajunge în articolul Productivity of Foreign and Domestic Firms in Indian Industries (Productivitatea firmelor străine și autohtone în industria indiană), apărut în WELTWIRTSCHAFTLICHES ARCHIV, nr. 1/1979, la rezultatul că firmele străine, utilizînd doar cu 16 la sută mai mult capital pe angajat decît firmele interne, ar fi obținut productivități superioare la capital cu 60 la sută și totale cu 55 la sută față de firmele indiene. Este evident, conchide J.P.A., că diferențele de productivitate trebuie atribuite multor factori și nu numai deosebirilor în alegerea tehnicilor de producție. Datele de care dispune autorul arată că firmele străine acordă mai multă importanță controlului tehnic și managerial al muncitorilor lor (salarii mari, dar și calificare superioară ș.a.), precum și reducerii costurilor neproductive.

Ipoteze privind acțiunea unor legi economice

(Urmare din pag. 19)

În condițiile capitalismului forța de muncă s-a îndreptat, în procesul revoluției industriale, din sectorul primar spre cel secundar, iar după saturarea acestuia spre terțiar și apoi quaternar. În condițiile economiei socialiste planificate, coordonate unitar, forța de muncă este orientată, în funcție de cerințe, atât spre secundar, cât și spre terțiar și quaternar. Modificarea acțiunii unor legi în timp aici este și mai mult vizibilă. Exemplificatoare este, în acest sens, legea creșterii mai accelerate a producției mijloacelor de producție față de producția bunurilor de consum. Raportându-se la cerințele acestei legi, țara noastră a programat și a realizat în primele cincinale ritmuri de creștere ale sectorului I, respectiv ale grupei A mult superioare sectorului II, respectiv grupei industriale B. În prezent însă, când s-a creat o structură echilibrată între cele două sectoare și grupe, are loc un proces de apropiere a ritmurilor de creștere.

Analiza vieții economice a țărilor socialiste arată că cele mai multe dintre ele au pornit în construcția noii orînduirii de la un nivel scăzut de dezvoltare economică și, mai ales, de la un grad modest de industrializare. În ultimile decenii aceste state, susținând un proces ferm de industrializare, de promovare a unor structuri politice, economice, sociale noi au înregistrat ample creșteri cantitative și calitative. Este necesar să observăm în acest cadru faptul că prima revoluție industrială a fost însoțită de o serie de legi economice specifice, cea de-a II-a revoluție industrială este însoțită de alte legi sau de acțiuni specifice ale legilor cunoscute tot așa cum revoluția științifică și tehnică antrenează elemente deosebite în mișcarea proceselor și fenomenelor.

Dacă unele state au parcurs distinct asemenea etape, România și de fapt majoritatea țărilor socialiste, cât și un mare număr de alte state aflate în plin proces de dezvoltare s-au găsit, se găsesc simultan în fața primei și a celei de a II-a revoluții industriale, cât și a acțiunii revoluției științifice și tehnice. Asemenea elemente reclamă analiza atentă a fiecărei legi economice, evidențierea acțiunii concrete a acestora oferind practicii căi și mijloace capabile să determine conducerea științifică a proceselor de producție, sporirea eficienței economice, creșterea sistematică a productivității muncii.

O ABORDARE COMPLEXĂ A PROBLEMELOR PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

Lucrările simpozionului cu tema „Creșterea productivității muncii”, organizat la Reșița în 27—28 octombrie 1978, de către Centrul de Cercetări economice al Universității din Timișoara, Cabinetul județean pentru activitatea ideologică și politico-educativă a Comitetului județean Caraș-Severin și Institutul de subingineri Reșița au fost tipărite într-un volum, apărut recent la Timișoara.

Tema simpozionului se înscrie printre problemele de mare importanță pentru dezvoltarea economiei noastre naționale. Este cunoscut că progresul economic depinde în măsură hotărâtoare de eficiența, rodnicia cu care este cheltuită munca vie și materializată, că victoria noii orînduirii sociale este condiționată, în ultima instanță, de realizarea unui nivel mai ridicat al productivității muncii față de vechea orînduire.

Pornind de la aceste cerințe Partidul Comunist Român a înscris în programul său ca o direcție principală de acțiune, în procesul de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, creșterea productivității muncii. „Creșterea mai accentuată a productivității muncii, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, constituie, de asemenea, o cerință primordială a dezvoltării noastre economice în următorii ani”.

Participarea la simpozion cu comunicări a activiștilor de partid și de stat, a cadrelor didactice din învățământul superior, a cercetătorilor și specialiștilor din unitățile economice din șapte județe (Timiș, Caraș Severin, Arad, Brașov, Dolj, Hunedoara, Me-

hedinți) și municipiul București a constituit un bun prilej de analiză a modului în care se acționează în aceste județe pentru îndeplinirea sarcinilor de creștere a productivității muncii, pentru descoperirea de noi rezerve existente în fiecare unitate economică și la nivelul județelor respective. În toate comunicările sint evidențiate preocupările susținute ale organelor și organizațiilor de partid, ale conducătorilor unităților economice pentru asigurarea unei creșteri mai rapide a eficienței muncii sociale. Este demn de menționat faptul că în anii 1976—1977, ritmul mediu de creștere a productivității muncii în industria județului Caraș-Severin, de pildă, a fost de 10,7% față de 8,6% pe ansamblul industriei, ceea ce ilustrează creșterea rolului laturilor calitative în industria acestui județ. Tendințe asemănătoare se manifestă, așa cum rezultă din comunicările prezentate, și în celelalte județe.

Organizat pe mai multe secțiuni, simpozionul a abordat un cerc larg de probleme legate de creșterea productivității muncii ca: probleme teoretice și de măsurare a productivității muncii, creșterea productivității muncii în industria siderurgică, construcții de mașini și minieră; creșterea productivității muncii în industria ușoară, agricultură și alte ramuri; rolul noului mecanism economico-financiar în creșterea productivității muncii. Cu toate că organizatorii au conceput o secțiune specială pentru abordarea creșterii productivității muncii în condițiile noului mecanism economico-financiar, practic aproape toate comunicările tratează diferiți factori ai creșterii productivității muncii în acest context, ceea ce reprezintă fără îndoială un merit al acestora și a simpozionului în ansamblul său.

În același timp cu preocupările consacrate punerii în valoare a legităților noi, o cerință imperioasă o constituie cercetarea și cunoașterea modalităților concrete de manifestare a legilor cunoscute. Acțiunea acestora prezintă elemente noi generate de condițiile epocii noastre.

Organizat pe mai multe secțiuni, simpozionul a abordat un cerc larg de probleme legate de creșterea productivității muncii ca: probleme teoretice și de măsurare a productivității muncii, creșterea productivității muncii în industria siderurgică, construcții de mașini și minieră; creșterea productivității muncii în industria ușoară, agricultură și alte ramuri; rolul noului mecanism economico-financiar în creșterea productivității muncii. Cu toate că organizatorii au conceput o secțiune specială pentru abordarea creșterii productivității muncii în condițiile noului mecanism economico-financiar, practic aproape toate comunicările tratează diferiți factori ai creșterii productivității muncii în acest context, ceea ce reprezintă fără îndoială un merit al acestora și a simpozionului în ansamblul său.

Asa cum este și firesc, un mare număr de comunicări analizează detaliat la nivelul județelor și mai ales al unităților economice corelația

Asa cum este și firesc, un mare număr de comunicări analizează detaliat la nivelul județelor și mai ales al unităților economice corelația

prof. dr. Dumitru PUGNA

(Continuare în pag. 30)

CONVORBIRI ECONOMICE

CU

CARLOS MALLMANN

Fundatia Bariloche (Argentina)

„SINT FOARTE IMPRESIONAT
DE CREATIVITATEA
OAMENILOR
DE STIINTA ROMANI”

— Ați fost unul din principalii autori ai studiului „Catastrofă sau o nouă societate?”, elaborat în cadrul Fundației Bariloche și apărut în 1977. O concluzie de bază a acestui studiu era că adevăratele cauze ale crizei prezente și viitoare nu sînt limitele fizice, economice, ci disfuncțiile de ordin social și politic, cum ar fi sistemul de valori (pe care îl descriați ca „foarte distructiv”), cursa înarmărilor etc. Într-un fel, aceasta reprezintă un motiv de optimism în ce privește depășirea situației respective. Ați dori să relațiați pentru cititorii noștri această idee?

— Fără îndoială că opinia noastră este și acum că dificultatea principală este de ordin social-politic, respectiv că găsirea unor soluții presupune măsuri de ordin social și politic atît în ce privește resursele umane, cît și cele naturale. Considerăm că modulitatea de repartitie social-politică a venitului trebuie să asigure satisfacerea trebuințelor de bază ale populației. Aceasta trebuie să fie o premisă de bază în cadrul modelului de repartitie.

O cauză a situației actuale este și procesul de marginalizare în raport cu deciziile, lipsa de participare a populației din multe țări la adoptarea lor, începînd cu nivelul local și pînă la cel național. Desigur, nu înseamnă că participarea ar rezolva totul, dar ar putea avea o contribuție importantă. Participarea la luarea deciziilor ar trebui învățată de la o vîrstă foarte fragedă, dar acest lucru nu este acum realizabil acolo unde există instituții sau structuri autoritare.

— Dacă ar fi să re-elaborați raportul Bariloche astăzi, la doi ani de la publicarea lui, care ar fi principalele modificări pe care i le-ați aduce?

— Aș încerca să elaborez un model care ar include variabilele social-politice. Acest lucru este ușor de spus, dar foarte greu de făcut, pentru că teoria existentă în acest domeniu nu este prea dezvoltată. Cred că pentru a face un model care să fie mai realist, care să nu fie numai un studiu de fezabilitate — cum a fost raportul amintit — problema care se pune este: există o cale ca resursele să poată satisface trebuințele fundamentale? Dacă există aceasta, trebuie văzut dacă ea se poate realiza din punct de vedere social și politic. Deci, dacă ar fi să reluăm studiul, aș face două lucruri: aș introduce variabilele sociale și politice și aș orienta mai mult modelul în direcția calității vieții, astfel încît să poată fi tratate nu numai trebuințele fundamentale, ci și alte trebuințe ale ființelor umane cum ar fi libertatea, dragostea etc., adică trebuințele nemateriale, cît mai multe posibil trebuințe nemateriale.

— Ceea ce înseamnă că dumneavoastră considerați satisfacerea trebuințelor fundamentale nu numai ca o operație de supraviețuire, ca să folosim expresia profesorului Johan Galtung, ci ca mult mai mult, într-o abordare mai largă...

— De fapt, cred că prin modul în care se soluționează problema trebuințelor de bază se pune sămînța modului cum va arăta respectiva societate. De exemplu, oamenii pot supraviețui într-o închisoare, dar aceasta rămîne o închisoare, chiar dacă trebuințele materiale de bază sînt satisfăcute, după cum se poate construi o societate orientată spre creșterea personalității umane, în care să nu fie satisfăcute numai trebuințele de bază. Pentru obținerea acestei diferențieri este necesară includerea variabilelor nemateriale în model.

— Studii recente elaborate sub egida Băncii mondiale și a Organizației Internaționale a Muncii arată, pe baza extrapolării tendințelor recente, că ar mai fi necesari încă sute de ani pînă la a ajunge la satisfacerea trebuințelor de bază materiale în toate țările în curs de dezvoltare. Studiul dumneavoastră pare mai optimist în această privință. Mai împărlășiți și acum acest optimism?

— Extrapolarea situației actuale conduce la o perioadă foarte lungă. Calculele noastre arată, așa cum probabil că vă amintiți, că dacă se dorește satisfacerea trebuințelor de bază fără o redistribuire a venitului, perioada de timp în care se poate realiza acest lucru este de cel puțin trei ori mai lungă decît ar fi în condițiile unei puternice redistribuiri a veniturilor. Personal, sînt optimist din punct de vedere al resurselor, dar din punct de vedere social-politic cred că redistribuirea este extrem de dificil de realizat și de aceea, din al doilea punct de vedere, sînt mai puțin optimist.

— Vă referiți probabil numai la o redistribuire internă a veniturilor?

— Nu, am în vedere atît redistribuirea internă, cît și cea pe plan internațional, prin relații mai echitabile. După părerea mea, redistribuirea internă are o importanță foarte mare, pentru că — în condițiile actuale — chiar o puternică redistribuire pe plan internațional poate favoriza numai elitele unor țări, în loc de a favoriza masele largi. De aceea, este esențial să se producă ambele, simultan.

— Ce loc ocupă acumularea în contextul necesității sporirii efortului propriu al țărilor în curs de dezvoltare?

— Problema acumulării este esențială atît pentru sporirea producției de bunuri de consum de primă importanță ca și pentru soluționarea problemei locuințelor. Aceasta din urmă este una din problemele mondiale cel mai greu de soluționat, pentru că este o problemă a formării de capital. Dacă acumularea, în loc de a servi la investiții de capital în vederea satisfacerii trebuințelor de bază, este utilizată pentru a produce bunuri de consum care nu sînt fundamentale, atunci țara în cauză este pierdută. De aceea, nu se pune numai problema cît anume să se acumuleze, ci mai ales în ce direcții să se orienteze capitalul respectiv, iar aceasta este, din nou, o problemă social-politică.

— Vă aflați pentru prima dată în România, dar colaborarea dumneavoastră cu oamenii de știință români este ceva mai veche. Ce ați putea spune despre ea?

— Experiența mea legată de colaborarea în cadrul proiectului „Obiective, procese și indicatori de dezvoltare” (GPID), elaborat sub egida Universității Națiunilor Unite, este excelentă și sper ca ea să se intensifice, atît în România cît și în Argentina. Sper că acesta este numai începutul unei colaborări mai ample pe termen lung. Sînt foarte impresionat de creativitatea oamenilor de știință români cu care colaborez.

— Care sînt proiectele de viitor ale Fundației Bariloche la care lucrați?

— În prezent avem trei grupuri de cercetare. Unui activează în domeniul ecologiei, cercetînd impactul diferitelor alternative de dezvoltare asupra echilibrului ecologic, pe plan național, regional și mondial. Un al doilea grup, care cercetează „economia energiei”, tocmai a terminat un studiu asupra situației energetice a Americii Latine în următorii 20—30 de ani — o problemă foarte importantă, așa cum știm cu toții. Al treilea grup, din care fac parte și eu, studiază problemele calității vieții și alternativele de dezvoltare. Acest grup colaborează cu oamenii de știință români în cadrul proiectului GPID. În ceea ce mă privește pe mine, îmi desfășor acum activitatea de cercetare numai în cadrul Fundației Bariloche, concentrîndu-mă în mod esențial asupra variabilelor psiho-sociale ale dezvoltării, respectiv asupra relației dintre calitatea vieții — care este o componentă psiho-socială — și alternativele de dezvoltare, respectiv structura societății atît sub raport economic, cît și politic etc.

— Ca formație sînteți fizician atomist. V-au atras totuși problemele sociale. De ce?

— Explicația nu este dificilă. Cu mulți ani în urmă am fost numit directorul Centrului atomic din Bariloche, orașul în care trăiesc. Am hotărît atunci să vedem cum putem contribui prin centrul respectiv și cu ajutorul științei în general la dezvoltarea acelei regiuni din Argentina. Făcînd acest lucru, ne-am dat seama imediat că trebuie să dezvoltăm și alte domenii ale științei, nu numai fizica, pentru a influența dezvoltarea economică și socială. Am consacrat cîțiva ani studierii politicii științei și în conformitate cu rezultatele acelei cercetări am întemeiat instituția care se numește Fundația Bariloche, pentru a dezvolta acele domenii care lipseau. În acest mod am trecut de la fizică la politica științei. Odată realizat acest lucru, ne-am întrebant: Știință pentru cine? Și pentru ce? Acest lucru ne-a condus imediat la cercetarea dezvoltării umane, a alternativelor de dezvoltare, a calității vieții etc. Acesta este motivul pentru care am părăsit treptat fizica, întîi pentru politica științei și apoi pentru alternativele de dezvoltare și problemele calității vieții.

— În lume are în prezent loc o amplă dezbateră în legătură cu energia nucleară. Care este punctul dumneavoastră de vedere în această problemă destul de controversată?

— Părerea mea este că trebuie utilizată energia nucleară numai în cazul în care ea este esențială pentru satisfacerea trebuințelor de bază ale oamenilor. Nu aș utiliza-o dacă ar fi necesară numai pentru a asigura energia suplimentară cerută de satisfacerea unor trebuințe care nu sînt fundamentale, pentru că există un risc legat de ea. Aș utiliza-o așadar ca o resursă în caz de urgență pentru soluționarea unor probleme de importanță majoră pentru societate. În acest caz, scopul utilizării este cel care este esențial. Ea nu trebuie considerată la fel ca orice altă sursă de energie și trebuie utilizată cu precauție...

— O resursă de urgență care are însă nevoie de 8—10—12 ani, cît durează construirea unei centrale nucleare, pentru a deveni disponibilă...

— O resursă de urgență în sensul că ar putea fi utilizată să zicem o sută de ani, dar planificînd totodată înlocuirea ei. Dacă timp de o sută de ani ea este necesară pentru a fi siguri că oamenii nu vor avea de suferit din cauza lipsei ei, ea trebuie utilizată fără nici o îndoială, dar luînd încă astăzi măsurile pentru înlocuirea ei în viitor.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

Trei decenii de la crearea C.A.E.R.

DEZVOLTAREA ȘI DIVERSIFICAREA PARTICIPĂRII ROMÂNIEI LA ACTIVITATEA C.A.E.R.

LA ÎNCEPUTUL acestui an s-au împlinit trei decenii de activitate a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.). Creat în ianuarie 1949, cu participarea inițială a șase țări — Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, România, Ungaria și Uniunea Sovietică — C.A.E.R.-ul a fost conceput, prin însuși statutul său, ca o organizație de colaborare economică multilaterală, deschisă; în ea pot fi primite și alte țări care împărtășesc principiile Consiliului și-și afirmă dorința de a participa la colaborarea economică multilaterală a țărilor membre. Astfel, în cadrul C.A.E.R. au fost succesiv primite: R.P. Albania (în 1949, dar care nu mai participă — începând din 1961 — la activitatea organelor Consiliului), R.D. Germană (în 1950), R.P. Mongolă (în 1962), Republica Cuba (în 1972) și R.S. Vietnam (în 1978), în prezent din C.A.E.R. făcând parte zece țări socialiste din Europa, Asia și America Latină. Conform unei convenții speciale, din 1964 R.S.F. Iugoslavia participă la activitatea unui mare număr de organe reprezentative ale C.A.E.R., în probleme care prezintă interes reciproc. În perioada următoare au mai fost semnate convenții de colaborare între C.A.E.R., pe de o parte, și Finlanda (1973), Irak și Mexic (1975).

Dacă inițial Consiliul de Ajutor Economic Reciproc își propunea îndeosebi promovarea între țările membre a schimbului de experiență economică, creșterea livrărilor reciproce de mărfuri, acordarea reciprocă de asistență tehnică și ajutor cu materii prime, produse alimentare, mașini și utilaje, tehnologii, în cursul celor trei decenii de existență organizația și-a dezvoltat și diversificat continuu activitatea de colaborare, încât aceasta a cuprins un număr tot mai mare de domenii și ramuri ale economiei, științei, tehnicii și tehnologiei.

Un moment de seamă în dezvoltarea activității C.A.E.R. l-a reprezentat adoptarea, la cea de-a XXV-a sesiune a Consiliului (București, 1971), a „Programului complex“, care cuprinde un ansamblu de acțiuni de cooperare multilaterală între statele membre. În același context, merită a fi menționată și sesiunea a XXXII-a a Consiliului (București, 1978), la care au fost adoptate primele programe speciale de colaborare pe termen lung între țările membre; prin realizarea acțiunilor de cooperare economică și tehnico-științifică prevăzute în programele respective, acestea din urmă sînt menite să contribuie la satisfacerea în condiții tot mai bune a necesarului țărilor membre de combustibili, energie și materii prime, produse alimentare, mașini și utilaje, tehnologii moderne.

NUMĂRÎNDU-SE printre membrii fondatori ai C.A.E.R., Republica Socialistă România a acționat consecvent de-a lungul celor trei decenii pentru dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice cu celelalte țări membre ale organizației, a adus o contribuție activă la eforturile depuse pentru perfecționarea continuă și ridicarea eficienței activității sale. În acest sens, țara noastră a urmărit continuu ca organizația să corespundă cât mai bine scopurilor pentru care a fost creată, să îndeplinească în condiții corespunzătoare obiectivele stabilite și să îndeplinească atribuțiile ce i-au fost fixate prin statut. **„Ne pronunțăm și acționăm pentru intensificarea colaborării între țările membre ale C.A.E.R., — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea sa la Ședința activului central de partid și de stat din 3 august 1978 — pe baza egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, interesului fiecărei părți și avantajului reciproc, în scopul apropierii și egalizării nivelului lor de dezvoltare, accelerării mersului înainte pe calea socialismului și comunismului“.**

Succesele obținute de popoarele țărilor socialiste membre ale C.A.E.R., sub conducerea partidelor lor comuniste și mun-

citorești, pe calea dezvoltării economiilor naționale a determinat apariția unor condiții favorabile pentru extinderea colaborării și conlucrării în cadrul organizației. În acest context se înscriu și considerabilele progrese realizate în ultimele trei decenii de țara noastră în dezvoltarea forțelor de producție, în modernizarea industriei și agriculturii, a întregii economii naționale, în creșterea produsului social și a venitului național, avînd — în ansamblu — ca efect nemijlocit ridicarea continuă a nivelului de trai, material și spiritual al întregului popor. Astfel, în perioada 1950—1980 România realizează un ritm mediu anual de creștere de 12,7% la producția industrială și de 10% la venitul național. Puternica dezvoltare a economiei naționale, faptul că țara noastră s-a transformat — într-un interval de timp istoricește scurt — într-o țară industrial-agrară în plin avînt constituie rezultatul aplicării consecvente a politicii partidului de dezvoltare susținută a bazei tehnico-materiale a societății, de alocare în acest scop a circa o treime din venitul național; este rodul muncii entuziaste a întregului nostru popor pentru transpunerea în viață a programului făurit de partid privind dezvoltarea economico-socială a țării, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în România. Realitatea practică demonstrează că succesele obținute în dezvoltarea economiei sînt rezultatul politicii juste a Partidului Comunist Român, care aplică în mod creator adevărurile generale la condițiile concrete ale României. În același timp, la obținerea acestor realizări a contribuit colaborarea tot mai largă pe care țara noastră o desfășoară cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, cu toate statele din lume, participarea activă a României la diviziunea internațională a muncii.

Realizările menționate în dezvoltarea economiei românești au permis țării noastre să participe la o colaborare tot mai largă și diversificată în cadrul C.A.E.R., au contribuit la intensificarea conlucrării sale cu țările membre ale organizației. Mărturie în acest sens stă faptul că în 1978 volumul schimburilor comerciale ale României cu celelalte țări din cadrul C.A.E.R. a crescut, comparativ cu anul 1950, de 13 ori, iar față de anul 1965 — de 3,8 ori. În actualul cincinal (1976—1980) valoarea schimburilor prevăzute în acordurile comerciale de lungă durată, încheiate de România cu celelalte țări membre ale C.A.E.R., sporește cu aproape 90% față de cea realizată în perioada 1971—1975. Anul trecut țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. le-a revenit o pondere de circa 40% în volumul total al comerțului exterior al României.

CONFORM CELOR CONVENITE unanim între țările membre ale C.A.E.R., întreaga activitate a Consiliului, ca și ansamblul raporturilor lor reciproce sînt fundamentate pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectării suveranității, independenței și intereselor naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întraajutorării tovarășești. După cum a demonstrat elocvent însăși experiența, respectarea riguroasă a principiilor enunțate mai sus oferă cadrul cel mai favorabil pentru o colaborare rodnică, în forme variate și complexe, asigurînd totodată dezvoltarea unor relații democratice, posibilitatea pentru fiecare țară membră de a participa activ, în condițiile deplinei egalități, la adoptarea hotărîrilor, la organizarea și desfășurarea colaborării reciproce. Aplicînd în practică aceste principii, țările membre au stabilit — atît în Statutul C.A.E.R., cît și în „Programul complex“ — ca activitatea desfășurată în cadrul Consiliului să aibă la bază liberul consimțămînt, potrivit căruia statele membre participă la acele acțiuni de cooperare care prezintă interes pentru ele.

Din faptul că țările socialiste sînt state suverane, egale în drepturi, ale căror economii naționale reprezintă entități dis-

tincte, cu necesități și niveluri de dezvoltare diferite, decurge — după cum a evidențiat cu putere întreaga experiență a țărilor membre ale C.A.E.R. — necesitatea ca, în procesul colaborării economice reciproce, să se pornească de la întărirea rolului planului național unic de dezvoltare economico-socială a fiecărei țări, creșterea rolului partidului comunist și al statului socialist în conducerea și planificarea propriei economii naționale, dezvoltarea continuă a proprietății socialiste, unică și indivizibilă, a fiecărui popor. Dezvoltarea economico-socială a fiecărei țări membre pe baza planului național unic reprezintă un atribut inalienabil al suveranității și independenței statului socialist, fiecare partid și stat exercitându-și în mod integral prerogativele și răspunderile încredințate de popor în conducerea activității economice-sociale, a întregii opere de construcție socialistă. Ca atare, nu sînt în concordanță cu aceste principii — și, deci, nu pot fi acceptate — nici un fel de organisme de conducere suprastatală, de forme de planificare ce nu respectă atribuțiile suverane ale fiecărui stat.

Partidul nostru apreciază că respectarea consecventă, deplină, ca un tot unitar a acestor principii și norme fundamentale este de natură să confere colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările membre ale C.A.E.R., dintre toate țările socialiste, caracterul unor raporturi internaționale, realmente de tip nou, demonstrînd astfel superioritatea socialismului și în domeniul organizării relațiilor dintre state și popoare, constituind o contribuție esențială la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, la edificarea unei lumi mai drepte și mai bune. Pe de altă parte, obiectivul fundamental al activității de colaborare în cadrul C.A.E.R. este — conform Statutului — de a contribui la accelerarea dezvoltării și la modernizarea susținută a forțelor de producție din fiecare țară membră, la creșterea forței sale economice; aceasta ar determina ridicarea continuă a bunăstării popoarelor respective, întărirea unității și coeziunii lor în lupta pentru făurirea unei noi orînduiri — condiție esențială pentru afirmarea crescîndă a forței socialismului în ansamblu, a rolului și influenței sale în procesul dezvoltării contemporane, în promovarea politicii bazate pe egalitatea și respectul între națiuni, în vederea asigurării colaborării și păcii în întreaga lume.

OBIECTIVUL PRINCIPAL al colaborării dintre țările socialiste se definește prin însuși faptul — confirmat de practica socială — că afirmarea socialismului pe plan mondial este condiționată, în primul rînd, de îndeplinirea cu succes a sarcinilor construcției socialiste în fiecare țară, respectiv de modul cum se asigură rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică edificarea societății noi, sporirea avuției naționale și ridicarea nivelului de trai al maselor muncitoare în fiecare țară socialistă. În această privință tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „Considerăm că această colaborare trebuie să contribuie la dezvoltarea economiei fiecărei țări, la întărirea bazei tehnico-materiale a socialismului din fiecare țară, la crearea în fiecare stat membru al organizației a condițiilor pentru făurirea societății comuniste. În aceasta vedem noi prima obligație și direcția principală a colaborării dintre țările membre ale C.A.E.R., pentru că numai așa socialismul se va putea afirma ca orînduire superioară din toate punctele de vedere”.

Avîndu-se în vedere că țările socialiste membre ale C.A.E.R. au pornit la construcția noii orînduiri de la stadii diferite de dezvoltare și că, în condițiile unei apropieri relative a nivelurilor lor economice, există încă diferențe substanțiale în ceea ce privește dezvoltarea forțelor de producție, productivitatea muncii și nivelul de trai, o importanță deosebită capătă realizarea de acțiuni menite să contribuie la apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică ale tuturor statelor membre, corespunzător prevederilor consacrate în Statutul organizației. Astfel, colaborarea și cooperarea economică în cadrul C.A.E.R. au ca un obiectiv esențial — după cum se apreciază în „Programul complex” — să contribuie în mai mare măsură la accelerarea progresului economic și social, îndeosebi al țărilor care au pornit de la un nivel mai scăzut de dezvoltare, la înfăptuirea într-o perioadă istorică scurtă a egalizării nivelurilor de dezvoltare economică ale tuturor țărilor membre.

În condițiile în care în economia mondială persistă consecințele relațiilor internaționale de dominație și inegalitate impuse de imperialism, iar adîncirea decalajelor economice rămîne una dintre cele mai acute probleme ale dezvoltării lumii contemporane, apropierea și egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică între țările socialiste sînt de natură să demonstreze superioritatea socialismului în organizarea relațiilor economice internaționale, capacitatea noii orînduiri de a asigura progresul general, prosperitatea și bunăstarea tuturor națiunilor.

Coordonarea planurilor economice naționale s-a dovedit a fi, în practică, principala metodă de organizare a cooperării economice și tehnico-științifice în cadrul C.A.E.R., în concordanță cu interesele fiecăruia stat și ale tuturor statelor membre.

Realizîndu-se pe bază de consultări reciproce, coordonarea planurilor oferă cadrul adecvat pentru realizarea de înțelegeri în principalele domenii ale colaborării economice, pentru încheierea de acorduri comerciale și convenții de cooperare pe o perioadă îndelungată.

O mare atenție acordă România extinderii **specializării și cooperării în producție** între țările membre ale C.A.E.R. Țara noastră are în vedere, îndeosebi, amplificarea cooperării și specializării în producția de mașini-unelte grele și speciale, cu comandă program, utilaje chimice și de prelucrare a țiteiului, echipamente metalurgice, utilaje de presare și forjare, utilaje și aparatură de automatizare, linii tehnologice complexe, aparatură electronică de măsură și control, produse petrochimice și altele. România este interesată ca, pentru unele din aceste produse, să fie realizate pe teritoriul său, cu eforturile comune ale țărilor membre ale C.A.E.R., o serie de capacități moderne de producție, o parte din produse urmînd să fie livrate țărilor socialiste participante.

Preocuparea permanentă a țării noastre pentru dezvoltarea colaborării economice cu țările membre ale C.A.E.R., pentru înfăptuirea prevederilor „Programului complex”, se materializează în participarea României la realizarea unei numărări de aproape 200 de convenții multilaterale privind specializarea și cooperarea internațională în producție, colaborarea tehnico-științifică, relațiile valutar-financiare și de credit, transporturile de mărfuri dintre țările membre etc. Țara noastră, participă, împreună cu alte țări interesate, la construirea cu eforturi comune a unor mari capacități în industria celulozei, azbestului, feroaliajelor și la valorificarea unui zăcămint de gaze naturale în Uniunea Sovietică, la construirea unei uzine de nichel și cobalt în Cuba, urmînd să primească, în mod corespunzător, cantități de produse realizate de aceste unități. România participă de asemenea, în mod nemijlocit, la activitatea unor organizații și uniuni economice internaționale specializate, create de țările membre ale C.A.E.R. în scopul de a promova colaborarea și cooperarea în domenii cum sînt funcționarea interconectată a sistemelor energetice naționale, utilizarea mai bună a unor mijloace de transport, producția și livrările reciproce ale unor produse siderurgice, chimice, electrotehnice, rulmenți, utilizarea energiei nucleare în scopuri pașnice, explorarea Cosmosului, informatica, cercetarea științifică, activitatea bancară și financiară și altele. România își exprimă interesul profund de a desfășura în continuare cooperarea în producție cu țările socialiste, ca și cu alte state, atît pe plan bilateral, cît și multilateral, în spiritul principiilor deplinei egalități și avantajului reciproc, al respectării independenței și suveranității naționale.

România acționează, totodată, pentru **intensificarea colaborării tehnico-științifice**, pentru soluționarea împreună cu alte țări membre ale C.A.E.R. a unor importante probleme legate de promovarea progresului tehnic, pentru asigurarea în acest mod a transferului de tehnologii, precum și a accesului tuturor țărilor la noile cuceriri ale științei și tehnicii, la tehnologiile moderne. România acționează în mod deosebit pentru orientarea în mai mare măsură a colaborării tehnico-științifice spre soluționarea unor probleme de care depind efectiv creșterea mai accelerată și modernizarea forțelor de producție în fiecare din țările membre ale C.A.E.R.

Țara noastră acordă o atenție deosebită realizării **programelor speciale de colaborare pe termen lung**. Sesiunea C.A.E.R. din 1978 a adoptat trei asemenea programe, alte două urmînd să fie adoptate la cea de a XXXIII-a sesiune a consiliului, care se va deschide la 26 iunie a.c., la Moscova. După cum consideră România, este necesar să se accelereze lucrările pentru elaborarea concretă a celor mai importante acțiuni de colaborare incluse în aceste programe, respectiv să se treacă la pregătirea și perfectarea convențiilor respective.

Țara noastră consideră că, în cadrul acestor programe, ar trebui avute în vedere următoarele direcții de acțiune:

a) **asigurarea satisfacerii în condiții mai bune a necesităților de materii prime, combustibil și energie ale țărilor membre**. În prezent în domeniul combustibililor, energiei și materiilor prime colaborarea nu răspunde încă în măsură satisfăcătoare cerințelor dezvoltării economice a tuturor țărilor membre. De aceea țara noastră consideră că se impune să se acționeze cu fermitate pentru încheierea de noi acțiuni de cooperare — acorduri guvernamentale, convenții și contracte pe termen lung — pentru valorificarea rezervei existente de materii prime, combustibili și energie din țările membre ale C.A.E.R. în vederea majorării livrărilor și acoperirii în cît mai mare măsură a necesarului de import al țărilor care dispun de resurse naturale limitate.

Trebuie ținut seama, de asemenea, de faptul că în programele speciale adoptate nu sînt cuprinse acțiuni de cooperare multilaterală în domeniul de importanță vitală pentru economiile naționale ale țării membre, cum sînt cele privind asigurarea necesarului de țigări și gaze naturale — așa cum s-a avut în vedere inițial, atunci cînd s-a convenit elaborarea unui program special de colaborare pînă în 1990 în domeniul combustibililor, energiei și materiilor prime. România este de părere că analizarea mai profundă a acestor probleme ar permite identificarea și promovarea unor acțiuni de cooperare multilaterală în producția de țigări și gaze, la care să participe toate țările interesate;

b) **satisfacerea corespunzătoare a necesităților țării membre privind dotarea economiilor lor cu tehnică modernă, cu tehnologii avansate.** Țara noastră are aici în vedere faptul că, în domeniul construcțiilor de mașini, deși s-a încheiat un număr mare de convenții, nu se asigură încă necesarul țării membre la unele produse de înalt nivel tehnic, mult solicitate de progresul susținut al economiilor lor naționale; de asemenea, cooperarea tehnico-științifică contribuie insuficient la crearea de noi tehnologii, la asimilarea de noi produse și instalații moderne;

c) În ce privește **realizarea programului special de colaborare în agricultură**, o problemă importantă care trebuie să-și găsească soluționarea este, în opinia țării noastre, stabilirea formelor și metodelor de colaborare pentru dezvoltarea producției agricole, vegetale și animale, prin intensificarea concurenței dintre țările membre în vederea asigurării semințelor de calitate și a raselor de animale de înalt randament. În același timp, este necesar să fie promovate forme eficiente de stimulare a exportului de produse agricole și alimentare în țările membre ale C.A.E.R., cu ajutorul prețurilor contractuale și al altor mijloace economice.

Țara noastră consideră că sistemul organizatoric existent, precum și structura organelor C.A.E.R. corespund cerințelor actuale ale adîncirii colaborării multilaterale reciproce avantajoase. De asemenea, ea consideră că prevederile statutului în vigoare și ale „Programului complex” privind principiile și normele fundamentale ale colaborării reciproce asigură baza corespunzătoare pentru desfășurarea în continuare a acestei colaborări.

România se pronunță, totodată, pentru perfecționarea activității organelor C.A.E.R. pe baza acestor norme și principii, pentru adîncirea caracterului democratic al activității sale, pentru promovarea unor modalități mai operative de soluționare a problemelor concrete ale colaborării reciproce, reducerea numărului de ședințe, eliminarea fenomenelor de formalism. În acest fel organele C.A.E.R. ar putea să-și aducă o contribuție mai eficientă la amplificarea și adîncirea cooperării în producție și tehnico-științifice dintre statele membre, la accelerarea progresului lor economic.

Desigur, esențiale în asigurarea progresului multilateral al țării noastre sînt dezvoltarea și întărirea continuă a potențialului național, efortul conștient al poporului de a pune tot mai larg în valoare resursele țării, de a organiza pe baze științifice întreaga activitate și a asigura înlăptuirea în viață a prevederilor planurilor cincinale, a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În același timp, România este interesată să participe activ și să desfășoare o largă colaborare și cooperare, în forme multiple, cu țările membre ale C.A.E.R., care să contribuie la satisfacerea în condiții tot mai bune a cerințelor dezvoltării sale pe calea progresului economic și social.

PREOCUPÎNDU-SE în mod constant de lărgirea continuă a colaborării cu țările membre ale C.A.E.R., România acționează totodată, pentru dezvoltarea relațiilor cu celelalte țări socialiste, cu toate statele care edifică noua orînduire, apreciind că aceasta corespunde pe deplin intereselor reciproce ale popoarelor noastre, cauzei unității, solidarității și întăririi forțelor socialismului.

Pornind de la cerințele dezvoltării în ritm înalt a economiei naționale, de la procesele care au loc pe plan mondial, țara noastră dezvoltă în același timp largi legături de colaborare și cooperare cu toate statele, participă activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori. Acționînd în acest sens, România pornește de la realitatea că, în condițiile interdependențelor tot mai strînse ce caracterizează evoluția mondială, nici un stat care dorește să-și dezvolte economia, să avanseze tot mai rapid pe calea progresului și civili-

zației nu se poate izola, nu poate rămîne în afara colaborării internaționale.

Țara noastră se pronunță constant pentru stabilirea de relații între Consiliul de Ajutor Economic Reciproc și Comunitatea Economică Europeană (Piața comună), în limita competențelor ce le revin, inclusiv pentru încheierea unui Acord cadru care să cuprindă principiile generale ale raporturilor dintre aceste organizații. Acest fapt nu trebuie însă să afecteze dreptul fiecărei țări membre a C.A.E.R. de a-și soluționa, prin tratative directe cu Piața comună, cu țările membre ale acesteia problemele colaborării și schimburilor comerciale în concordanță cu necesitățile proprii. România a încheiat o serie de acorduri cu Piața comună și este interesată în extinderea colaborării economice cu această organizație, pe baze reciproc avantajoase.

Totodată, ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România acționează pentru lărgirea colaborării și cooperării cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniat, cu toate statele care, eliberîndu-se de colonialism, au pășit pe calea dezvoltării lor independente, de sine stătătoare; ea întreține în prezent relații de colaborare cu peste 100 de țări în curs de dezvoltare. Pe baza deplinei egalități, a avantajului reciproc, ea promovează diferite forme de cooperare cu aceste țări, sprijinindu-le activ în prospectarea și punerea în valoare a unor resurse naționale, în crearea și dezvoltarea unei industrie proprii, în pregătirea de cadre naționale, le acordă asistență tehnică în realizarea unor obiective economice importante.

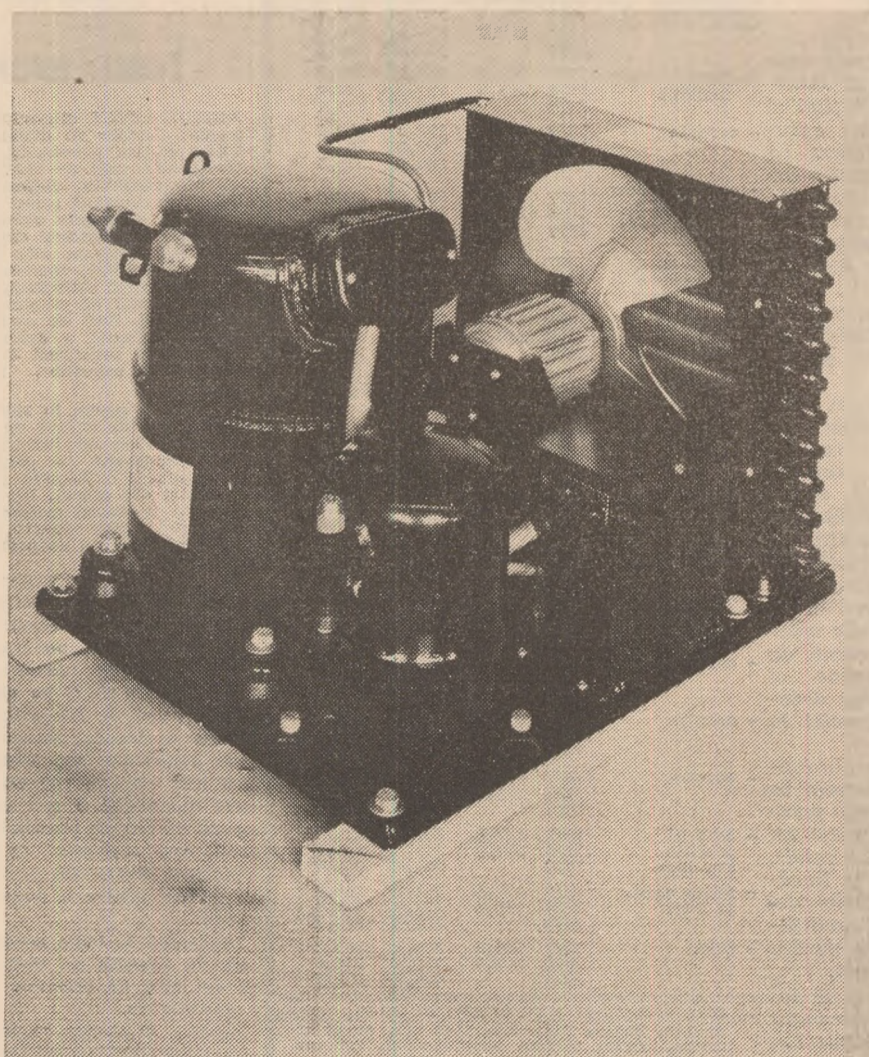
România militează activ pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale — bazată pe deplină egalitate și echitate, pe dreptul fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe bogățiile naționale — care să asigure dezvoltarea mai accelerată a tuturor statelor și în primul rînd a celor rămase în urmă, accesul larg al popoarelor la cuceririle științei și tehnicii moderne, stabilitatea economiei mondiale, progresul general al omenirii.

În spiritul principiilor coexistenței pașnice, România extinde, de asemenea, relațiile sale de colaborare economică, tehnico-științifică și culturală cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Ea acționează cu consecvență pentru înlăturarea discriminărilor și a barierelor artificiale care mai persistă în relațiile economice internaționale.

Pornind de la volumul și amploarea tot mai mare a schimburilor economice, a colaborării și cooperării internaționale a României, o deosebită importanță prezintă aplicarea fermă în viață a hotărîrilor de partid, a indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind perfecționarea continuă a activității noastre de comerț exterior, valorificarea tot mai bună și sporirea gradului de competitivitate al produselor românești pe piața mondială, ridicarea gradului de eficiență al acțiunilor noastre de colaborare și cooperare cu alte state.

Colaborarea internațională are nu numai o mare însemnătate economică, dar — așa cum a arătat însăși viața — și una profund politică, constituind un factor esențial al promovării încrederii între state și popoare, al stimulării cursului spre destindere și securitate, al progresului și păcii în lume. O importanță cu atît mai mare are în acest context dezvoltarea colaborării în cadrul C.A.E.R., ca și între toate celelalte țări socialiste, pe baza principiilor egalității, respectului reciproc, avantajului mutual și întraajutorării reciproce, astfel încît relațiile dintre aceste țări să constituie un exemplu de raporturi noi între state și popoare, să contribuie la afirmarea tot mai puternică a ideilor și principiilor socialiste pe plan mondial, la demonstrarea superiorității noii orînduiri sociale, atît în ceea ce privește dezvoltarea internă a societății, cît și raporturile dintre state, organizarea pe baze noi a vieții internaționale.

Țara noastră își exprimă hotărîrea de a milita și în viitor pentru dezvoltarea cooperării cu țările membre ale C.A.E.R., cu toate statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniat, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială, răspunzînd astfel intereselor fundamentale de progres și propășire economică și socială ale poporului român, contribuind la întărirea socialismului pe plan mondial, la lupta pentru progres social și pace în lume.

AGREGATE FRIGORIFICE

Pentru frigidererele dv., pentru camerele și vi trinele dv. frigorifice – „Hermetic Freon Units AC și ACT”, după licența Tokyo Sanyo Co. Ltd – Japonia.

Caracteristici tehnice :

Temperatura mediului înconjurător	de la +5° C până la +43° C
Temperatura de vaporizare	de la -30° C până la -5° C
Temperatura de aspirație	până la +32° C
Agent frigorific	Freon 12
Curent alternativ	2,9 ; 3,2 ; 4,6 ; 6,6 ; 8,1A 220 V ± 10%
Curent trifazat	2,9 ; 3,2 ; 4,6 ; 6,6 ; 8,1A 380 V ± 10%

Pentru agregate frigorifice : compresoare Hermetic Freon 2,9 ; 3,2 ; 4,6 ; 6,6 ; 8,1 după licența Tokyo Sanyo Co. Ltd. – Japonia. Agent frigorific Freon 22.

Pentru climatizarea aerului în încăperi și alte instalații frigorifice pentru temperaturi de fierbere ridicate de la -10° C până la +10° C ; compresoare pentru instalații de climatizare KK 3,2 ; 4,0 ; 4,6 și 6,6. Agent de răcire Freon 22.

Exportator : Organizația de comerț exterior MACHINOEXPORT – Sofia, str. Aksakov 5, telefon 88 53 21 ; telex 023425.

PROBLEMA ENERGETICĂ: PREOCUPĂRI IMEDIATE ȘI IMPERATIVUL VIITORULUI

DESI ÎNCĂ DE LA IZBUCNIREA așa-numitei „crize a petrolului“, problema energetică s-a menținut consecvent în avanscena actualității economice mondiale, evoluțiile recente i-au conferit un plus de efervescență, măsuri variate de restructurare sau de limitare a consumului energetic fiind adoptate de un număr tot mai mare de guverne sau figurând tot mai frecvent pe agenda priorităților programatice ale reuniunilor internaționale cu caracter economic sau tehnic.

Acest fapt se datorește acțiunii, cu efecte contradictorii, a unor factori cum sînt: majorarea aproape continuă a prețurilor la petrolul brut (și, implicit, la produsele derivate); dorința — tradusă treptat în fapt — a țărilor exportatoare de țiței de a menaja resursele de care dispun, prin măsuri de plafonare sau chiar reducere a extracției; costul ridicat și — deseori — intervalul îndelungat necesar pentru realizarea reconversiunii consumatorilor de la petrol la alternativa cărbune sau la alte surse de energie, practic inepuizabile (energia solară, cea a vîntului, energia geotermică, energia termică a oceanului planetar și cea a mareelor ș.a.); inerția — îndeosebi în țările capitaliste dezvoltate — a unei mari părți din consumatori, din populație, încă puțin receptivă la adevărul ineluctabil că timpurile energiei ieftine și abundente, ale consumului necontrolat și nerațional în acest domeniu aparțin trecutului; interesele unor cercuri de afaceri și monopoluri de a menține un climat favorabil speculei pornind de la fenomenele de penurie — deseori artificială — pe piața petrolului și produsele petroliere, interese opuse celor ale industriilor mari consumatoare de petrol (ca sursă de energie sau materie primă), care-și văd periclitată competitivitatea pe piață ș.a.m.d.

Tendințele respective, grefate pe principiile „sacre“ ale liberei concurențe (termen care camuflează frecvent anarhia) proprii economiei capitaliste, au împiedicat realizarea pînă în prezent a unei orientări raționale de politică energetică pe plan mondial (ca parte componentă a noii ordini econo-

mice internaționale), stabilirea căilor și tehnologiilor celor mai adecvate din punct de vedere social și economic pentru a asigura viitorul energetic al omenirii.

BILANȚUL PROVIZORIU al măsurilor adoptate sau aplicate pînă acum în diferite țări se dovedește a fi relativ sărac, iar efectul lor frînat de lipsa unei corelări pe plan internațional, fără a mai vorbi că uneori măsurile în cauză reflectă interese opuse, cum a fost cazul recente confruntări diplomatice între Piața comună vest-europeană și S.U.A. pe marginea stabilirii de către Departamentul Energiei din această țară a unei subvenții de 5 dolari per baril la importul de păcură și motorină pe piața americană, în perioada 1 mai — 1 septembrie a.c.

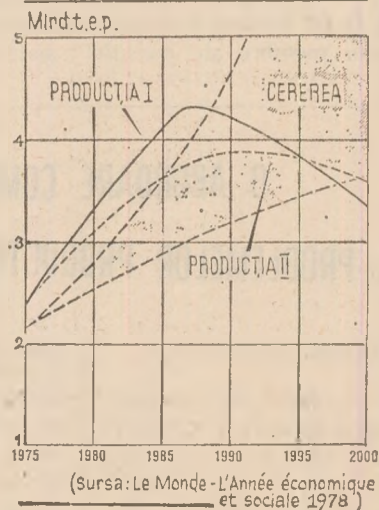
De fapt, atenția principală a specialiștilor se îndreaptă către grupul țărilor capitaliste dezvoltate, avîndu-se în vedere nivelul ridicat al consumului de energie în economia lor, și în primul rînd către S.U.A., cărora le revin circa 30% din consumul de energie al lumii capitaliste. Există un puternic decalaj în ceea ce privește nivelul consumului de energie în S.U.A. nu numai față de țările în curs de dezvoltare, ci și comparativ cu alte țări industrializate (în 1977, de pildă, în S.U.A. s-au consumat — pe locuitor — 8,5 t.c.c., față de 3,5 t.c.c. în Franța sau 3,1 t.c.c. în Japonia). Iar aceasta, în contextul sporirii neînțetate a importurilor americane de petrol (al căror tonaj brut reprezenta în 1977 circa 50% din volumul consumului intern, față de sub 38% în 1973), al creșterii consumului de petrol pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate cu cîte 80 mil. tone pe an.

După opinia specialiștilor, într-un viitor relativ apropiat extracția de petrol în lume nu va mai putea ține pasul cu cererea ascendentă pe plan mondial, apreciindu-se că ruptura se va produce în a doua jumătate a deceniului următor sau, cel tîrziu, în cursul ultimului deceniu al secolului. După cum se vede din graficul nr.1, forțarea extracției de petrol la nivelul maxim posibil din punct de vedere tehnic

(curba I) ar permite amînarea cu cîteva ani a apariției decalajului între aceasta și cererea potențială de petrol, dar ea ar fi urmată de scăderea mai pronunțată a volumului extracției mondiale, decît în cazul unei evoluții mai raționale a extracției (vezi curba II). Ponderea petrolului în consumul mondial de energie se va reduce treptat, el urmînd a fi destinat în măsură crescîndă unor utilizări specifice (în transporturi, în agricultura mecanizată, în industria chimică etc.).

În aceste condiții, și posibilitățile de economisire a energiei, a petrolului sînt mai mari în țările unde structura balanței energetice are un caracter mai puțin rațional, unde evitarea risipei, a pierderilor inutile n-a devenit încă o practică conștient adoptată atît de diferite întreprinderi și instituții ca și de masa cetățenilor. Or, așa cum evidențiază graficul nr. 2 (pentru anul 1977), între țările capitaliste dezvoltate există decalaje pregnante în ceea ce privește ponderea diferitelor sectoare de activitate în balanța consumului de e-

Graficul nr.1- EVOLUȚIA PRODUCȚIEI ȘI CERERII MONDIALE DE PETROL

nergie. În S.U.A., de pildă, ponderea industriei energiei și a pierderilor acesteia este mult mai mare decît în Japonia, în timp ce ponderea consumului industrial de energie este mai scă-

zută; pe de altă parte, în balanța consumului energetic al țărilor Pieței comune vest-europene comparativ exagerată apare ponderea sectorului casnic și comercial.

extracției cărbunelui (la 900 mil. tone echivalent petrol în 1990, față de 475 mil. t în 1973) și lărgirea sferei utilizărilor sale, extinderea consumului gazelor naturale, precum și a folosirii e-

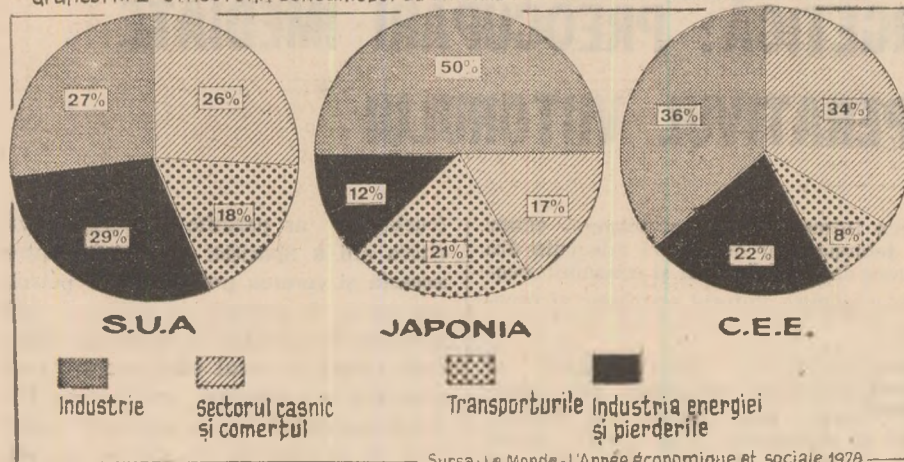
tători de energie, o mai bună dozare a temperaturii în imobile (atât vara, cât și iarna), sporirea — încă din faza proiectării — a gradului de izolare termică a locuințelor și clădirilor cu alte destinații, limitări în domeniul circulației auto și anulări de curse aeriene (sub un anumit grad de ocupare a locurilor în avion), interzicerea reclamelor luminoase, intensificarea propagandei publicitare în vederea inoculării în masa populației a spiritului de gospodărire judicioasă a energiei ș.a.

Comisia Pieței comune a adoptat un amplu program de economisire a energiei, importante investiții fiind prevăzute pentru asigurarea trecerii treptate de la petrol îndeosebi la cărbune și energie nucleară. În ceea ce privește Japonia, aici a fost aprobat recent un al treilea „pachet” de măsuri vizând reducerea (pe țară) cu 50% a consumului de petrol, pentru a contrabalansa majorările de prețuri la acest produs, intervenite în ultimul timp pe piața mondială. De asemenea, după aprecierea comentatorilor, problemele energiei vor avea o poziție privilegiată și pe agenda viitoarelor reuniuni economice ale țărilor capitaliste dezvoltate, cum este — de pildă — cea de la Tokio.

Toate aceste măsuri și recomandări, ca și diversele inițiative adoptate pe plan local sau național într-un mare număr de țări ale lumii evidențiază căutarea — mai mult sau mai puțin asiduă — a căilor de eliminare a risipei, a consumurilor inutile sau neeconomice de energie. Ele demonstrează, de asemenea, că — după expresia folosită de revista *L'Usine Nouvelle* — în societatea contemporană „economisirea energiei constituie mai mult ca oricând un imperativ”.

N. POPOV

Graficul nr2-STRUCTURA CONSUMULUI DE ENERGIE PE PRINCIPALELE SECTOARE DE ACTIVITATE

Sursa: Le Monde - L'Année économique et sociale 1979

UN PRIM EFORT de concertare în acest sens a fost întreprins în cadrul O.C.D.E., când cele douăzeci de țări membre ale Agenției internaționale pentru energie de pe lângă organizația amintită au decis (la 2 martie a.c.) să reducă cu 50% consumul lor de petrol pe acest an, fiind totodată încurajată utilizarea altor surse de energie existente în țările respective.

Sub presiunea atât a majorării continue a prețurilor oficiale la petrol (care au depășit sensibil, în unele cazuri, nivelul de 20 dolari barilul) cât și a constatării experților Agenției că obiectivul stabilit de a se economisi 100 mil. tone de petrol în cursul acestui an nu are perspective de a fi realizat, la scurt interval (21—22 mai a.c.) a avut loc, la Paris cea de-a treia consfătuire a miniștrilor acelorasi țări. Participanții au examinat o serie de orientări noi în dezvoltarea viitoare a energiei țărilor membre ale Agenției: sporirea

energiei nucleare, prin accelerarea înfăptuirii programelor prevăzute în acest sens. De asemenea, la consfătuire au fost încheiate 12 noi acorduri privind efectuarea în comun, de către țările interesate, de cercetări științifice în domeniul economisirii energiei, diversificării utilizării cărbunelui, folosirii energiei solare și a celei geotermale, ridicării coeficientului de extracție a fițeiului din zăcămintele ș.a.

Reuniți, la rândul lor la Bruxelles, miniștrii energiei din cele nouă țări membre ale Pieței comune au dezbătut problema căilor de reducere, pe anul în curs, a consumului de petrol cu 25 mil. tone în țările respective. Largul evantai de recomandări pentru statele membre, elaborat în acest scop, include — între altele — trecerea treptată a centralelor electrice funcționând pe bază de petrol la cărbune sau alți pur-

O ABORDARE COMPLEXĂ

A PROBLEMELOR PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

(Urmare din pag. 22)

dintre nivelul de înzestrare tehnică a muncii și creșterea productivității muncii. Această corelație exprimă sintetic modul în care dotarea tehnică existentă este utilizată corespunzător, dacă în ultima instanță ea duce la un ritm mai rapid de creștere a eficienței muncii sociale și pe această bază a creșterii bună-

stării materiale și spirituale a oamenilor muncii. Cu toate rezultatele obținute îndeosebi în anii actualului cincinal, se desprinde și din lucrările simpozionului că atât la nivelul unor județe, cât și la unele întreprinderi sau ramuri în cadrul județelor ritmul de creștere a productivității muncii devansează cu puțin ritmul de creștere a înzestrării cu fonduri fixe, ceea ce im-

pune încă o dată necesitatea, menționată și analizată în lucrări, de folosire mai bună a capacităților existente. Tratatul acestor probleme, mai ales din punct de vedere al căilor și modalităților de acțiune pentru utilizarea cât mai eficientă a nivelului tehnic existent reprezintă un aport însemnat în realizarea sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională a partidului din 1977 privind creșterea în ritm mai rapid a productivității muncii.

Contribuții interesante și originale se găsesc și pe planul

abordării teoretice și mai ales al sublinierii rolului diferiților factori în creșterea productivității muncii, al relevării valențelor și limitelor unor metode și indicatori utilizați în calculul productivității muncii. Meritul incontestabil al simpozionului, ate căre lucrări publicate în acest volum merită pe deplin a fi studiate, constă în faptul că majoritatea lucrărilor au analizat realitățile din unitățile economice, acordând atenția cuvenită identificării de noi posibilități de sporire mai accelerată a productivității muncii.

Iugoslavia — orizontul anului 2000

CONFORM unei prognoze asupra dezvoltării producției sociale în R.S.F. Iugoslavia până în anul 2000, publicată nu demult de revista *Ekonomski pregled*, în cursul ultimului sfert al acestui veac produsul social (final) al țării urmează să crească într-un ritm mediu anual de 5,2%, ajungând la 3.8 mii dolari (din 1970) pe locuitor.

Concomitent vor avea loc modificări substanțiale în structura pe ramuri a

Ramura economiei	1975	2000	Ritmul mediu anual de creștere %
	(miliarde dinari, în prețuri constante)		
Industria	99	510	6,8
Agricultură	46	86	2,5
Construcții	28	113	5,8
Transporturi și telecomunicații	23	73	4,8
Alte ramuri	80	199	3,7
Total produs social	276	981	5,2

producției sociale, întrucât se apreciază că, în timp ce în ansamblul său produsul social se va majora în perioada 1976—2000 de circa 3,5 ori, partea sa realizată în industrie va spori de peste 5 ori, cea realizată în sectorul construcțiilor — de 4 ori, în transporturi și telecomunicații — de 3,2 ori, iar în agricultură — cu aproape 90% (vezi tabelul). Ca urmare, ponderea industriei în produsul social va crește de la 36% în 1975 la 52% în anul 2000, cea a construcțiilor — de la 10% la 12%, pe când ponderea agriculturii se va reduce de la 17% la 9%, iar cea a transporturilor și telecomunicațiilor — de la 8% la 7%.

Producția agricolă mondială

DATELE O.N.U. privind dinamica producției agricole mondiale evidențiază că în cursul anului trecut s-a înregistrat o anumită accelerare a acesteia (vezi tabelul). În același ritm a crescut și producția agroalimentară, ceea ce se datorește în primul rând sporirii sensibile a producției cerealiere, în timp ce producția animalieră a progresat mai lent comparativ cu anul 1977.

(1975=100)

Produsul	1976	1977	1978
Total producție agricolă	102	104	107
Produse agroalimentare	102	104	107
Cereale	105	106	111
Produse animaliere	101	104	106

Sursa: U.N. Monthly Bulletin of Statistics, May 1979, p. XII.

Dacă se urmăresc rezultatele obținute în ultimii trei ani, se constată că

acestea sînt mult diferențiate: astfel producția de grâu s-a mărit cu 20% în 1978 față de 1975, cea de orz cu peste 25%, cea de porumb cu circa 11%, de orez cu aproape 5%, de cartofi cu peste 6%, de bumbac cu peste 9%, în timp ce producția de arahide s-a redus cu câteva procente. Mult prea modeste — avînd în vedere mai ales necesarul tot mai mare de proteine animale pentru populația mondială în continuă creștere — sînt sporurile realizate în aceeași perioadă la principalele produse animaliere: aproape 10% la carne, 11% la ouă, mai puțin de 7% la lapte etc.

Polonia: masuri de gospodărire rațională a resurselor

POLITICA de economisire a materiei prime și energiei cunoaște o largă aplicare în R.P. Polonă, unde au fost elaborate programe concrete pe ramuri și domenii, cum sînt: construcțiile și materialele de construcții, oțel și laminate, lemn și materiale lemnoase, mase plastice și fibre artificiale, hîrtie și carton, energie și combustibil, în prezent fiind actualizat programul de economisire pe perioada 1981—1985. În desfășurarea acestei politici sînt folosite măsuri multiple, printre care pîrghii financiare, acțiuni educative și de cointeresare a lucrătorilor în gospodărirea rațională a materialelor și energiei, modernizarea instalațiilor industriale sau înlocuirea celor care înregistrează consumuri ridicate de energie (inclusiv parcul de vehicule din transporturi) ș.a. Pentru coordonarea unitară a acestor acțiuni pe plan energetic, nu de mult pe lângă Consiliul de Miniștri al R.P. Polone, a fost creat Inspectoratul central pentru gospodărirea rațională a energiei și combustibilului.

Eficiența măsurilor aplicate poate fi ilustrată, pe plan național, prin următoarele cifre:

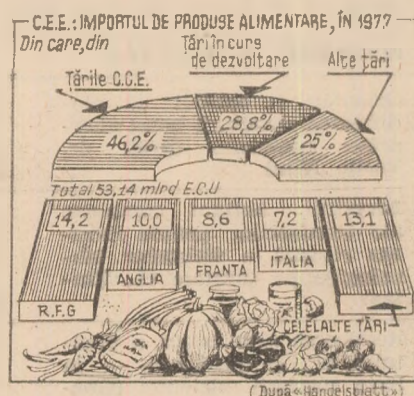
	Consumul mediu (la un milion zloți venit național)	U.M.	
		1975	1978
Resurse energetice	t.c.c	98,9	94,2
Metale feroase*)	t	12,4	11,2
Ciment	t	12,9	12,0

*) Recalculat în oțel.

Piața comună: importul de produse alimentare

DEȘI dispun de o agricultură dezvoltată și exportă o serie de produse agroalimentare, țările Pieței comune vest-europene reprezintă totodată un important importator, pe plan mon-

dial, de asemenea produse. În anul 1977 valoarea globală a acestui import a depășit 53 miliarde ECU (unități monetare vest-europene) — echivalen-

tu la circa 140 miliarde mărci vest-germane. După cum se vede din graficul de mai jos, cel mai de seamă importator de produse agroalimentare dintre „cei nouă” este R.F.G., comerțul intracomunitar deținînd ponderea principală în cadrul acestui grup de mărfuri.

R. P. Ungară: preocupări în domeniul comerțului exterior

ANUL TRECUT volumul comerțului exterior al Ungariei a sporit cu 8,4%, mai ales pe seama importurilor. Nerealizarea integrală a exportului planificat se explică, între altele — arăta revista *Figyelő* — prin insuficiența fondului de marfă provenit din agricultură și industria alimentară și prin creșterea sub nivelul prevăzut a exportului industriei constructoare de mașini.

Sarcina centrală stabilită prin planul de stat pentru 1979 constă în îmbunătățirea echilibrului balanței comerciale, ca element definitoriu al activității de comerț exterior, urmărindu-se totodată intensificarea schimburilor cu țările nesocialiste, schimburi care anul trecut s-au situat sub nivelul prevederilor de plan. În acest scop se preconizează măsuri pentru creșterea accelerată a exportului de mașini, utilaje și aparatură, și de alte produse industriale finite.

Pe de altă parte, o atenție susținută se acordă lărgirii relațiilor de cooperare industrială internațională ale R.P. Ungare (în 1978 exporturile provenite din operații de cooperare cu țările socialiste reprezentau 53%, iar cu țările capitaliste — 7—8% din total; în același an au fost încheiate cu țările occidentale 53 de noi contracte de cooperare, cuprinzînd și livrări de mărfuri la export). De asemenea, un accent mai mare urmează a fi pus pe achiziționarea de licențe de fabricație în vederea extinderii exportului.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 25 din 22 iunie 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Orientări și opțiuni în modificarea structurii bazei energetice naționale (prof. dr. Vasile Nitu) 1
- Investiții. Acțiuni complexe ale furnizorilor pentru livrarea ritmică a utilajelor tehnologice pe șantiere (L. Țințea) 4
- Reducerea sistematică a cheltuielilor de producție — la baza creșterii eficienței (Gheorghe Drăghici) 6
- Noi resurse în circuitul economic. Tufurile vulcanice — valoroase materii prime pentru construcții (prof. ing. D. C. Trăușanu) 8
- Utilizarea rațională a fondului funciar, cerință, imperativă a creșterii producției agricole (dr. Gheorghe Tănăsescu) 9
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență ● Beneficiul, pînă gînie a cointeresării material, a oamenilor muncii (prof. dr. Petre Onița) ● Creditul în sprijinul echilibrului financiar al unității economice (Constantin Maracu) 12
- Serviciile în cadrul platformelor industriale (Gh. Teodorășcu) 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- În sprijinul consiliilor oamenilor muncii. Structura și durata ciclului de producție (dr. Radu Lungu) 17

TEORII ● IDEI

- Ipoteze privind acțiunea unor legi economice (dr. Alecu Al. Floareș) 19
- Școli ● curente ● economiști. Repere ale concepției economiștilor din U.R.S.S. privind integrarea cercetării cu producția (II) (prof. dr. Eugen Prahoveanu) 20
- Convorbiri economice cu Carlos Mallmann: „Sînt foarte impresionat de creativitatea oamenilor de știință români” (Dinu Dragomirescu) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dezvoltarea și diversificarea participării României la activitatea C.A.E.R. 24
- Tendințe ● conjuncturi 27
- Documentar. Problema energetică: preocupări imediate și imperativul viitorului (N. Popov) 29
- Mondorama 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMARULUI: Curier economico-legislativ

IN THIS ISSUE

- Modifying the structure of the national energetics — directions and options (Prof. Dr. Vasile Nitu) 1
- The landed property, full and efficient use. An imperative demand to agricultural production growth (Dr. Gheorghe Tănăsescu) 9
- Services on the industrial platforms (Gh. Teodorășcu) 15
- Hypothesis concerning the action of some economic laws (Dr. Alecu Al. Floareș) 19
- Schools ● currents ● economists. Guide marks in the soviet economic conception concerning research and production integration (II) (Prof. Dr. Eugen Prahoveanu) 20
- Economic debate with Carlos Mallmann, „I am very impressed by the creativity of the Romanian scientists” (Dinu Dragomirescu) 23
- Thirty years since the creation of C.M.E.A. Developing and diversifying Romania's participation to the C.M.E.A.'s activities 24

DANS LE NUMÉRO

- Orientations et options dans la modification de l'énergie nationale (prof. dr. Vasile Nitu) 1
- L'utilisation complète et efficiente du fonds foncier, exigence imperative pour accroître la production agricole (dr. Gheorghe Tănăsescu) 9
- Les services sur les plateformes industrielles (Gh. Teodorășcu) 15
- Hypotheses concernant l'action de quelques lois économiques (dr. Alecu Al. Floareș) 19
- Ecoles — courants — économistes. Repères de la conception des économistes soviétiques concernant l'intégration de la recherche avec la production (II) (prof. dr. Eugen Prahoveanu) 20
- Discussions économiques avec Carlos Mallmann: «Je suis très impressionné par la créativité des hommes de science roumains» (Dinu Dragomirescu) 23
- Trois décennies depuis la création du C.A.E.M. Le développement et la diversité de la participation de la Roumanie à l'activité du C.A.E.M. 24

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Ориентиры и опции в деле изменения структуры энергетической базы народного хозяйства (проф. др. Василе Ниту).... 1
- Полное и эффективное использование земельного фонда, повелительное требование для роста сельскохозяйственной продукции (др. Георге Тănăsescu) 9
- Социальные услуги на территории промышленных платформ (Г. Теодорășку) 15
- Гипотезы относительно действия некоторых экономических законов (др. Алеко Флореш) 19
- Школы ● течения ● экономисты. Ориентиры концепции советских экономистов относительно интегрирования исследовательской деятельности с производством (II) (проф. др. Еуджен Праховану) 20
- Экономические беседы с Карлосом Маллманном. «На меня произвел сильное впечатление творческий дух румынских ученых» (Дину Драгомиреску) 23
- Три десятилетия от создания СЭВ. Развитие и разнообразие участия Румынии в деятельности СЭВ 24

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămînal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația Calca Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

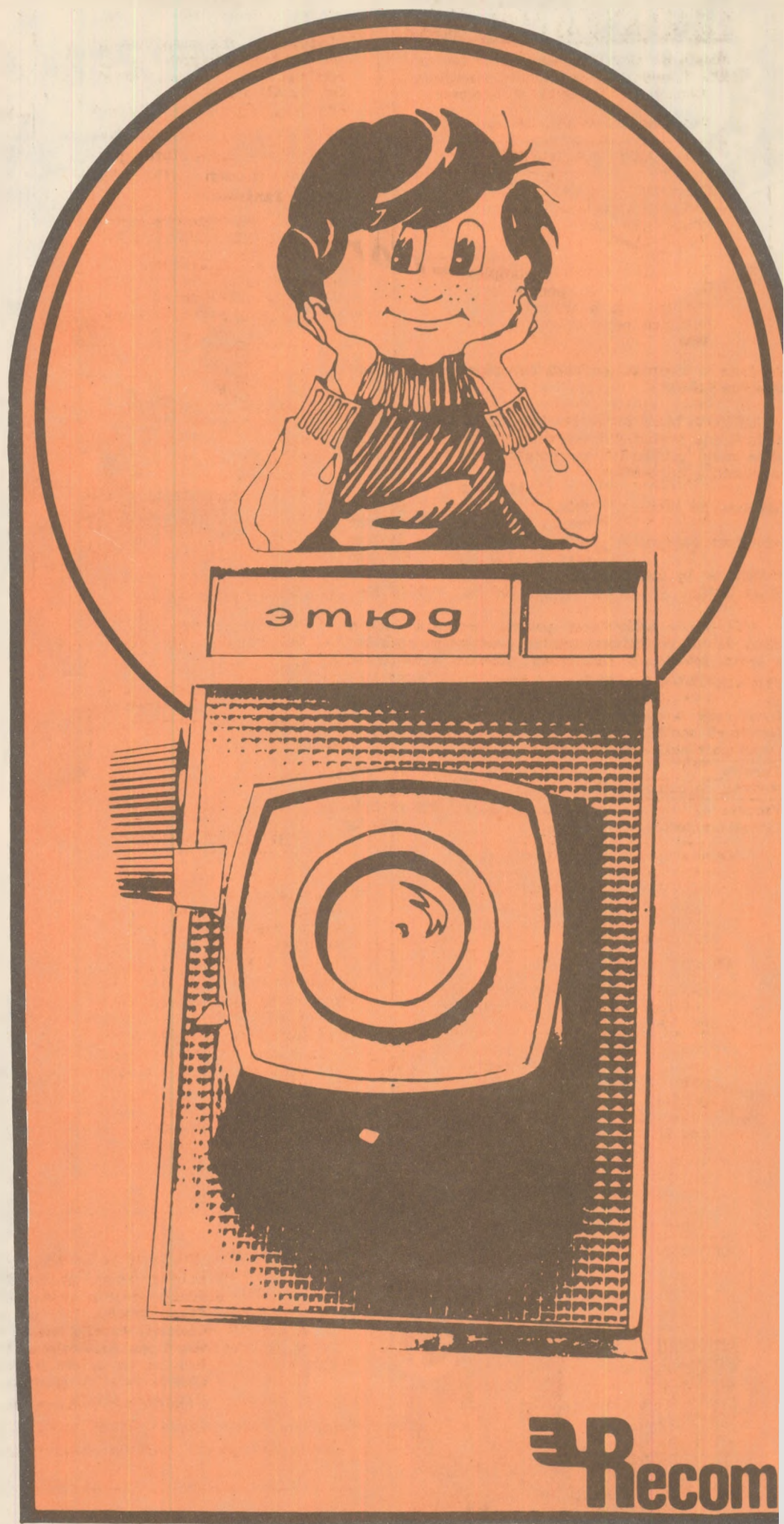
ETIUD

– un aparat
fotografic
special pentru
copiii dv. !
Costă numai
70 de lei !

Deși este un aparat
simplu, ETIUD permite
realizarea unor fotogra-
fii color și alb-negru de
bună calitate.

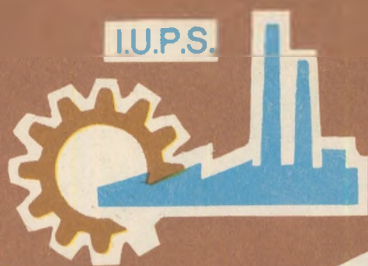
Aparatul fotografic
ETIUD poate fi cumpă-
rat de la magazinele cu
articole foto și jucării
sau de la raioanele res-
pective din magazinele
universale ale comerțu-
lui de stat.

ETIUD oferă copiilor
o preocupare interesan-
tă, plăcută și utilă.

Recom

I.U.P.S.

INTREPRINDERA DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB BUCUREȘTI
M. E. F. M. C. - C. U. P. S.

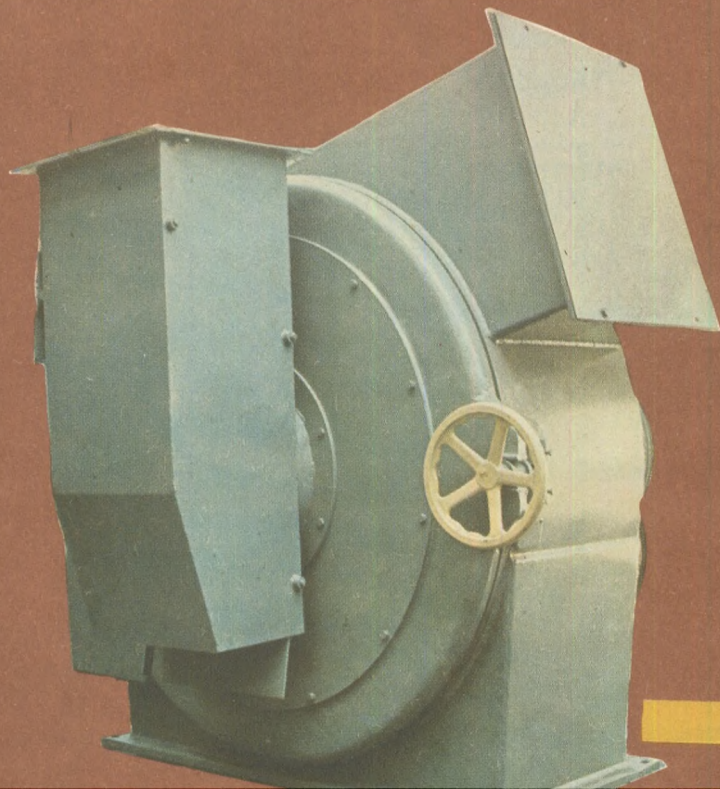
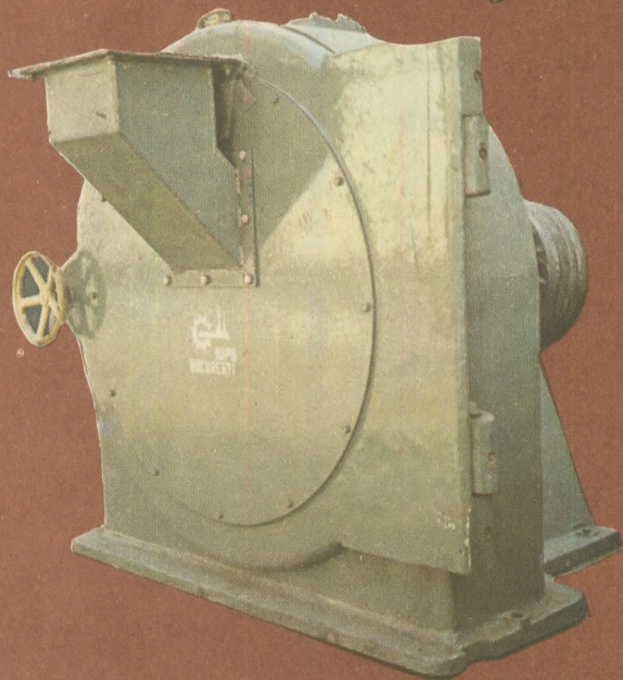
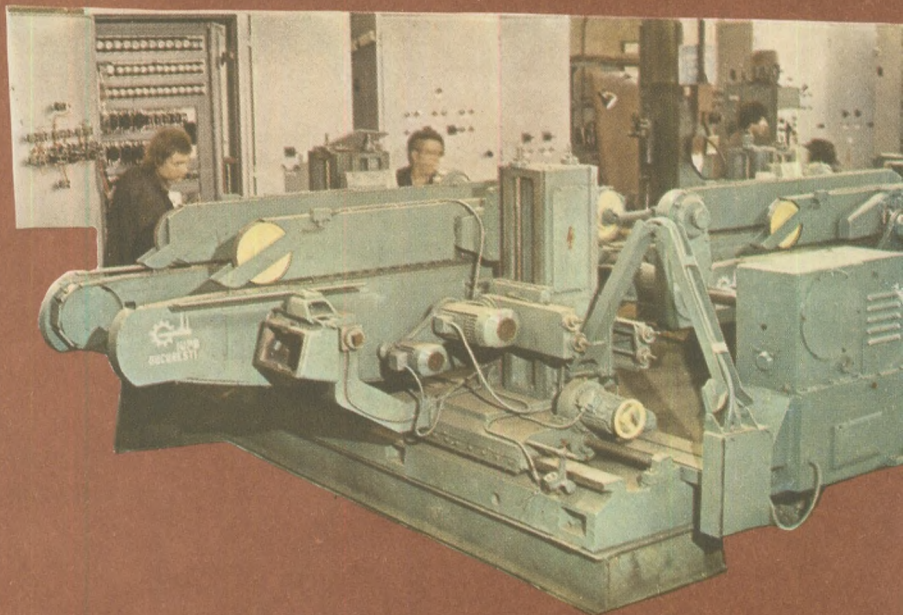
Produce și livrează, pe bază de comenzi ferme, următoarele utilaje :

— MDP-12, MDP-24 — Mașinile duble de profilat sînt destinate prelucrării canturilor, panourilor pentru mobilă corp, prelucrării pe lungime, cu introducerea mecanizată a panourilor.

		MDP-12	MDP-24
Lățimea de lucru	min.	200 mm	350 mm
	max.	1 200 mm	2 400 mm
Grosimea panourilor	min.	10 mm	10 mm
	max.	160 mm	160 mm
Inălțimea de lucru		880 mm	880 mm
Masa netă		3 900 kg	4 300 kg

— ATL-30 — Așchietorul pentru tocătură este o mașină de tip centrifugal pentru producerea așchilor din lemn, folosite la fabricarea plăcilor aglomerate.

Productivitatea (așchii fag 0,4 mm)	2 400 kg LAU/oră
Gros. max. a tocăturii (alimentare)	40 mm
Grosimea așchilor (rezultate)	0,4 — 1,2 mm
Coșul port cuțit	
Turația	54 rot/min
Rotorul cu contra-cuțit	
Turația	320 rot/min
Greutatea totală	6 000 kg

— MMFA-12 — Moara de mărunțit fin așchii este o mașină pentru prelucrarea de particule foarte fine, necesare straturilor de față ale plăcilor aglomerate.

Productivitate	1 500—2 000 kg LAU/oră
Material de alimentare — așchii de lemn	
Grosimea particulelor produse	0,1—0,25 mm
Rotorul cu palete (turația)	910 rot/min
Colivia rotativă (turația)	660 rot/min
Greutatea totală	6 000 kg